

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

UNIVERSITY OF PIRAEUS

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

«Προκλήσεις και προοπτικές συνεργασίας της EUROPOL με τις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου: Η περίπτωση της ΕΛ.ΑΣ»

ΟΝΟΜ/ΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ: ΜΠΑΣΔΕΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΟΝΟΜ/ΜΟ ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ: ΜΕΝΔΡΙΝΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ: ΜΘ22024

**Μέλη συμβουλευτικής Επιτροπής: Κα ΑΣΔΕΡΑΚΗ Φωτεινή και
Κος ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ Ιωάννης**

Υπεύθυνη Δήλωση

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις (3), που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι:

το έργο που εκπονήθηκε και παρουσιάζεται στην υποβαλλόμενη διπλωματική εργασία είναι αποκλειστικά ατομικό δικό μου. Όποιες πληροφορίες και υλικό που περιέχονται έχουν αντληθεί από άλλες πηγές, έχουν καταλλήλως αναφερθεί στην παρούσα διπλωματική εργασία. Επιπλέον τελώ εν γνώσει ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ότι δεν συντρέχουν όσα βεβαιώνονται από μέρους μου, μου αφαιρείται ανά πάσα στιγμή αμέσως ο τίτλος.

-Ο δηλών-

ΜΠΑΣΔΕΚΗΣ Ιωάννης

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η EUROPOL συνεργάζεται τόσο με την Ελληνική Αστυνομία όσο και με άλλες εθνικές αρχές για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι η ανάγκη για αστυνομική συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών σε θέματα ασφαλείας προέκυψε από την ολοκλήρωση της αγοράς, που περιλάμβανε ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα. Περαιτέρω ώθηση στην αστυνομική συνεργασία δόθηκε με την υπογραφή των συμφωνιών Schengen όπου εισήχθη ο θεσμός της διασυνοριακής παρακολούθησης και καταδίωξης από αστυνομικές δυνάμεις στην επικράτεια. Ειδικότερα, η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων και η ταυτόχρονη κατάργηση των ελέγχων στα ενδοκρατικά σύνορα μεταξύ των κρατών-μελών δημιούργησε την επιτακτική ανάγκη για αστυνομική συνεργασία. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τον στόχο της Ένωσης να παρέχει στους πολίτες της υψηλό επίπεδο προστασίας σε έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης οδήγησαν στην ίδρυση της EUROPOL. Ορόσημο στην όλη προσπάθεια, αποτέλεσε η Συνθήκη της Λισαβόνας με την οποία η EUROPOL εντάχθηκε στους Οργανισμούς της Ένωσης, γεγονός που συνέβαλε στην ενίσχυσή της με πρόσθετες εξουσίες, για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος, αλλά και στην εντονότερη εμπλοκή των θεσμικών Οργάνων στη λειτουργία και στις δραστηριότητες της. Όσον αφορά τις Ελληνικές Αρχές και ιδίως την Ελληνική Αστυνομία η συνεργασία με την EUROPOL είναι αμιγώς απαραίτητη για την αντιμετώπιση των διεθνών εγκλημάτων και την παράνομη μετανάστευση. Επίσης εξίσου πολύτιμη είναι και η συνεργασία με τους υπόλοιπους διεθνείς φορείς όπως είναι ο FRONTEX, η CEPOL και η EUROJUST οι οποίες περιλαμβάνουν την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, πληροφοριών και εκπαίδευση των αστυνομικών αρχών. Επιπλέον, έχουν δημιουργηθεί κοινές ομάδες έρευνας για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας, της παράνομης μετανάστευσης και του εμπορίου ανθρώπων, οι οποίες λειτουργούν με την υποστήριξη της EUROPOL και της FRONTEX. Οι εμπειρογνώμονες της EUROPOL σε συνεργασία με τις αρχές επιβολής του νόμου του κάθε κράτους-μέλους στηρίζουν και συντονίζουν τις επιχειρήσεις σε τομείς όπως τα Ναρκωτικά, η εμπορία ανθρώπων, η παράνομη μετανάστευση, το

ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η τρομοκρατία και το έγκλημα στον κυβερνοχώρο. Οι προοπτικές συνεργασίας των Ελληνικών αρχών με την EUROPOL θα λέγαμε ότι ολοένα και μεγαλώνουν καθώς διευρύνονται τα εγκλήματα και για την αντιμετώπιση τους χρειάζεται η ολοένα και πιο στενή συνεργασία. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να εξετάσει την πορεία και εξέλιξη της αστυνομικής συνεργασίας και συνεπώς της EUROPOL. Ο ρόλος της EUROPOL είναι να παρέχει υποστήριξη στην Ελληνική Αστυνομία μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και της διοργάνωσης κοινών επιχειρήσεων στον τομέα της πρόληψης και της καταστολής σοβαρών μορφών του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος.

ABSTRACT

EUROPOL cooperates both with the Greek Police and with other national authorities to deal with organized crime and terrorism. We therefore understand that the need for police cooperation between member states in security matters arose from the integration of the market, which included an area without internal borders. Further impetus to police cooperation was given by the signing of the Schengen agreements, where the institution of cross-border monitoring and pursuit by police forces was introduced in the territory. In particular, the free movement of goods, persons, services, funds and the simultaneous abolition of controls at the internal borders between the states -members created the urgent need for police cooperation. All of the above combined with the Union's aim to provide its citizens with a high level of protection in an area of freedom, security and justice led to the establishment of EUROPOL. A milestone in the whole effort was the Treaty of Lisbon by which EUROPOL joined the Organizations of the Union, which contributed to its strengthening with additional powers to fight international organized crime, but also to the more intense involvement of the Institutional Bodies in the operation and in its activities. As far as the Greek Authorities and especially the Greek Police are concerned, the cooperation with EUROPOL is absolutely necessary to deal with international crimes and illegal immigration. Equally valuable is the cooperation with other international bodies such as FRONTEX, CEPOL and EUROJUST, which include the exchange of know-how, information and training of the police authorities. In addition, joint investigation teams have been established to tackle crime, illegal immigration and human trafficking, which operate with the support of EUROPOL and FRONTEX. EUROPOL experts in cooperation with the law enforcement authorities of each member state support and coordinate operations in areas such as drugs, human trafficking, illegal immigration, money laundering, terrorism and cybercrime. The prospects for cooperation between the Greek authorities and EUROPOL are growing as the crimes expand and in order to deal with them an ever closer cooperation is needed. The purpose of this paper is to examine the course and evolution of police cooperation and therefore of EUROPOL. The role of EUROPOL is to provide support to the Greek Police through the exchange of

information and the organization of joint operations in the field of prevention and suppression of serious forms of international organized crime.

Πίνακας Περιεχομένων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	3
ABSTRACT.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο : Θεσμικό πλαίσιο Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης- Ιδρυτικές Συνθήκες	
1.1 Τα Βήματα προς την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.....	12
1.2 Συνθήκη των Παρρησιών.....	13
1.3 Συνθήκη της Ρώμης.....	13
1.4 Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη.....	14
1.5 Συνθήκη Μάαστριχτ.....	15
1.6 Συνθήκη Άμστερνταμ.....	15
1.7 Συνθήκη Λισσαβόνας	15
1.8 Λόγοι ύπαρξης της Αστυνομικής Συνεργασίας.....	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο : Δημιουργία της Europol	
2.1 Δημιουργία και ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας – Europol.....	18
2.1.1 Αποστολή της EUROPOL.....	18
2.1.2 Αντικείμενο Αρμοδιότητας της EUROPOL.....	19
2.2 Η πορεία της EUROPOL μετά την ίδρυση της.....	19
2.2.1 Η EUROPOL μετά την Συνθήκη της Λισσαβόνας	21
2.2.2 Πρόγραμμα Στοκχόλμης	23
2.3 Το έργο της EUROPOL, τα όργανα που την απαρτίζουν	26
2.3.1 Οργανωτική Δομή της EUROPOL.....	26
2.4 Τα τμήματα της EUROPOL- Επιχειρησιακά Κέντρα.....	33
2.4.1 Ευρωπαϊκό Κέντρο Κυβερνοεγκλήματος	33
2.4.2 Ευρωπαϊκό Κέντρο Αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας.....	34
2.4.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών.....	36
2.5 Σύστημα Πληροφοριών της EUROPOL	

(EUROPOL INFORMATION SYSTEM).....	39
2.6 Επιχειρησιακή δραστηριότητα της EUROPOL.....	41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο : Συνεργασίες της Europol – Η περίπτωση της ΕΛ.ΑΣ

3.1 Συνεργασίες της Europol με τις Εθνικές Αρχές.....	44
3.2 Συνεργασία της Europol με την ΕΛ.ΑΣ.....	45
3.2.1 Ο ρόλος και ο θεσμός της ΕΛ.ΑΣ.....	46
3.2.2 Η Αποστολή , οι αρμοδιότητες και η διάρθρωση της ΕΛ.ΑΣ.....	47
3.2.3 Ηθικές αρχές της ΕΛ.ΑΣ.....	49
3.2.4 Κώδικας Δεοντολογίας της ΕΛ.ΑΣ	50
3.3 Σημαντικές συνεργασίες της EUROPOL με την ΕΛ.ΑΣ – Παραδείγματα.....	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο : Προκλήσεις και προοπτικές συνεργασίας της Europol με την ΕΛ.ΑΣ

4.1 Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις προοπτικές συνεργασίας με την ΕΛ.ΑΣ.....	57
4.2 Συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ με την FRONTEX.....	58
4.3 Κοινές Επιχειρήσεις ΕΛ.ΑΣ-FRONTEX.....	59
4.3.1 Προβλήματα και Δυσχέρειες κατά την συνεργασία.....	61
4.4 Συμφωνίες της EUROPOL.....	61
4.4.1. Επιχειρησιακές συμφωνίες Europol.....	62
4.4.2 Στρατηγικές Συμφωνίες.....	65
4.5 Εξωτερική συνεργασία της Europol με χώρες της Ε.Ε- Νέες προοπτικές.....	68
4.6 Εξωτερική συνεργασία της Europol με Τρίτες χώρες και Οργανισμούς – Νέες προοπτικές	69

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο : Νέες προοπτικές και συνεργασίες μεταξύ Κρατών-Μελών

5.1 Κοινές Ομάδες Έρευνας- Η ίδρυση και ο τρόπος δράσης του.....	70
5.2 Δομή Ομάδας.....	72

5.3 Σύνθεση και συμμετέχοντες της Ομάδας.....	74
5.4 Περιπτώσεις που χρειάζονται Κ.Ο.Ε.....	75
5.4.1 Προσωπικά δεδομένα-Νέα παράμετρος.....	77
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	78
Βιβλιογραφία.....	79

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανάγκη για συνεργασία στην Ευρώπη προέκυψε μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο όπου οι πολιτικοί της συνειδητοποίησαν πως οι αιματηρές συγκρούσεις θα μπορούσαν να τερματιστούν μόνο με την στενή συνεργασία και την οικοδόμηση μιας ομοιογενούς Ευρώπης. Το 1949 με τη Συνθήκη του Λονδίνου έχουμε την ίδρυση του Συμβουλίου της Ευρώπης, ενός διακυβερνητικού οργάνου ,αμιγώς ευρωπαϊκού, στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών. Το όργανο αυτό έχει διατελέσει σημαντικό έργο στο τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ). Εν συνεχεία το 1951 έχουμε την δημιουργία της πρώτης Συνθήκης Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) όπου αποτελεί και το πρώτο βήμα για τη διασφάλιση διαρκούς ειρήνης. Λόγω της επιτυχίας που είχε η 1^η Συνθήκη, ακολούθησαν μια σειρά από Συνθήκες , όπως η Συνθήκη ΕΟΚ και η Ευρατόμ, φτάνοντας στο σημερινό οικοδόμημα της ΕΕ, στο οποίο υπερτερούν τα θετικά από τα αρνητικά.

Το έγκλημα όμως ,τα τελευταία χρόνια έχει πάρει μια διεθνή διάσταση, η οποία ολοένα και μεγαλώνει και δημιουργεί νέα προβλήματα στον διεθνή χώρο. Μεταπολεμικά μιλούσαμε για το έγκλημα σε ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο και χρόνο. Όμως η ραγδαία τεχνολογική πρόοδος, η κατάργηση των εσωτερικών συνόρων , η απλοποίηση των μετακινήσεων των πολιτών από κράτος σε κράτος και η ολοένα αυξανόμενη εγκληματικότητα σε διεθνές επίπεδο, επέφερε την καθιέρωση του όρου «διεθνές οργανωμένο έγκλημα».

Η αντιμετώπιση αυτού του διεθνούς Οργανωμένου εγκλήματος ανάγεται σήμερα στις προτεραιότητες όλων των ανεπτυγμένων κρατών. Η δημοκρατία, οι ατομικές και κοινωνικές ελευθερίες, τα οικονομικά και κοινωνικά συστήματα βρίσκονται συνεχώς σε μια συνεχής αντιπαράθεση με το οργανωμένο έγκλημα γεγονός που γεννά τις «συλλογικές άμυνες» απέναντι σε αυτή την κατάσταση.

Ως σκέψη η διεθνής αστυνομική συνεργασία εμφανίστηκε το 1914 στο Μονακό χωρίς βέβαια να αποφέρει καρπούς. Αργότερα όμως το 1923, υπήρξε μια δεύτερη συνάντηση στη Βιέννη όπου και αποφασίστηκε η ίδρυση της INERPOL. Μετά το τέλος του Β Παγκοσμίου Πολέμου, η έδρα της μεταφέρθηκε στο Παρίσι και από εκεί στη Λυών, όπου εξακολουθεί να είναι έως και σήμερα. Η διεθνής αστυνομική συνεργασία είναι πλέον γεγονός. Νέες προοπτικές, νέοι ορίζοντες και ελπιδοφόρα μηνύματα διαχέονται παντού μέσα από αυτή την αξιόλογη πρωτοβουλία της διεθνής κοινότητας. Από τότε

μέχρι και σήμερα έχουν επέλθει ριζικές αλλαγές στην πορεία της διεθνούς αστυνομικής συνεργασίας. Ωστόσο, ο Ευρωπαϊκός χώρος αποτέλεσε την αρένα όπου έλαβαν χώρα οι σπουδαιότερες εξελίξεις όσον αφορά τη διεθνή αστυνομική συνεργασία με κυριότερη τη σύσταση και λειτουργία της EUROPOL. Πρόκειται δηλαδή για το δεύτερο σημαντικό βήμα της διεθνούς κοινότητας στον τομέα της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, μετά την ίδρυση της INTERPOL (Fijnaut, C, 1993, pg 75).

Η EUROPOL σε αντίθεση με την INTERPOL, έρχεται να καλύψει μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιφέρεια, η οποία απεικονίζει το χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ίδρυση της επιτευχθεί μέσα σε ένα αυστηρό νομικό πλαίσιο που προσδιορίζεται και καθορίζεται από τις διατάξεις των συνθηκών της Ένωσης. Το στοιχείο αυτό δίνει και το ιδιαίτερο στίγμα της EUROPOL, ενός νέου διεθνούς οργανισμού στον τομέα της εφαρμογής του νόμου.

Περαιτέρω ώθηση στην αστυνομική συνεργασία δόθηκε με την υπογραφή SCHENGEN, το 1985, όπου εισήχθη ο θεσμός της διασυνοριακής παρακολούθησης και καταδίωξης από αστυνομικές δυνάμεις στην επικράτεια γειτονικού κράτους με απώτερο στόχο τον περιορισμό της ελλειμματικής ασφάλειας που δημιουργήθηκε από την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα. Ωστόσο, η ένταξη των ζητημάτων αστυνομικής συνεργασίας στα αντικείμενα της ενωσιακής πολιτικής ήταν επιτακτικής σημασίας λόγω της ραγδαίας τεχνολογικής και μεταβαλλόμενης διασυνοριακής διάστασης της εγκληματικότητας. Όλα τα παραπάνω σε συνδυασμό με τον στόχο της Ένωσης που είναι η προστασία των πολιτών και η διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οδήγησαν στη δημιουργία κάποιων φορέων που ενισχύουν το αίσθημα τις ασφάλειας και επικουρούν την προσπάθεια για μια ασφαλή Ευρώπη και όχι μόνο.

Σκοπός της εργασίας μου είναι να δώσω στον αναγνώστη την δυνατότητα να κατανοήσει και να αναγνωρίσει τη σημασία των φορέων αστυνομικής συνεργασίας μέσα σε ένα περιβάλλον που συνεχώς εξελίσσεται. Παράλληλα θα αναλυθούν κάποιοι φορείς όπως είναι η EUROPOL, ο FRONTEX, η CEPOL και η σύνδεση αυτών με την ΕΛ.ΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

1.1 Τα βήματα προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αλήθεια ότι εδώ και μισό αιώνα περίπου, βιώνει μια πολιτική και οικονομική άνθιση η οποία είναι συνυφασμένη με την ειρήνη που επικρατεί σε αυτήν την μεγάλη ήπειρο. Για να μπορέσει όμως να επιτευχθεί αυτό το εγχείρημα χρειάστηκε η «παρέμβαση» κάποιων πολιτικών ελίτ, όπως θα τους αποκαλούσαμε, οι οποίοι μετά τις ολοκληρωτικές καταστροφές, του Α΄ και Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, που βίωσε η Ευρώπη έδρασαν προς το συμφέρον όλων (Παπαγιάννης Δ.Ι, Αθήνα 2016, σελ 64).

1.1.1 Συνθήκη των Παρησιών

Έτσι , μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, έγινε αντιληπτό ότι οι πληγές της αιμορραγούσας ηπείρου θα μπορούσαν να επουλωθούν μόνο μέσω της συνεργασίας. Η ενίσχυση της οικονομικής συνεργασίας και οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των χωρών θα δημιουργούσαν οικονομική αλληλεξάρτηση, γεγονός που ελαχιστοποιεί το ενδεχόμενο συγκρούσεων. Προς αυτή την κατεύθυνση κινήθηκε και η Διακήρυξη του Σούμαν¹ στις 9 Μαΐου 1950, η οποία έμεινε γνωστή ως «Ημέρα Ευρώπης». Αυτό που πρότεινε ήταν να τεθεί η παραγωγή Χάλυβα και Άνθρακα της Γαλλίας και της Γερμανίας υπό κοινό έλεγχο(Ανώτατη Αρχή) στο πλαίσιο μιας Οργάνωσης στην οποία θα μπορούσαν να συμμετέχουν και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Αυτή η πρόταση του βρήκε άμεση θετική ανταπόκριση από τον καγκελάριο Αντενάουερ, καθώς επίσης και από τις κυβερνήσεις των Κάτω Χωρών, του Βελγίου , της Ιταλίας και του Λουξεμβούργου. Έτσι, μετά από ένα χρόνο , στις 18 Απριλίου 1951 στο Παρίσι, προέκυψε η συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) , η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 23 Ιουλίου 1952 (Παπαγιάννης Δ.Ι, Αθήνα 2016, σελ. 64).

---

¹ Ο Ρόμπερτ Σουμάν ,νομικός και Γάλλος υπουργός εξωτερικών από το 1948 έως το 1952 , θεωρείται ένας από τους πρωτεργάτες της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης . Σε συνεργασία με τον Ζαν Μονέ, συνέταξαν το παγκοσμίως γνωστό «σχέδιο Σούμαν» , το οποίο δημοσιεύθηκε στις 9 Μαΐου 1950.

1.1.2 Συνθήκη της Ρώμης

Η επιτυχημένη Συνθήκη της ΕΚΑΧ, οδήγησε στην δημιουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) που αρχικά στόχευε στην προώθηση της οικονομικής συνεργασίας ανάμεσα των ιδρυτικών χωρών, δηλαδή το Βέλγιο, την Γαλλία, την Γερμανία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και την Ολλανδία. Στη συνέχεια δημιουργήθηκε μια μεγάλη ενιαία αγορά, η οποία εξακολουθεί να αναπτύσσεται δυναμικά. Στις 25 Μαρτίου του 1957 στην Ρώμη έχουμε την υπογραφή της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ)². Αυτές οι δυο συνθήκες άρχιζαν να ισχύουν από την 1^η Ιανουαρίου 1958. Τα συστατικά στοιχεία που επέφερε η δημιουργηθείσα ΕΟΚ κοινή αγορά ήταν:

- 1)η τελωνειακή ένωση όπου περιλάμβανε την κατάργηση των τελωνειακών δασμών μεταξύ των κρατών και την καθιέρωση ενός κοινού εξωτερικού δασμολογίου έναντι τρίτων χωρών
- 2) η καθιέρωση όχι μόνο της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων μεταξύ των κρατών-μελών αλλά και η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων (Γ. Βοσκόπουλος, 2008,σελ.20).

1.1.3 Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη

Με το πέρασμα των χρόνων, ως απάντηση στις πιέσεις για επέκταση, ενίσχυση και προβολή του δημοκρατικού χαρακτήρα του πλαισίου της Συνθήκης ΕΚ/ΕΕ, επήλθαν κάποιες διατάξεις αναθεώρησης των Ιδρυτικών Συνθηκών, οι οποίες ενσωματώθηκαν στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (ΕΕΠ) του 1986, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 1987. Σύμφωνα με αυτές τις διατάξεις, οι οποίες τροποποιούσαν αρκετές πτυχές της Συνθήκης, όπως είναι η διαδικασία λήψης των αποφάσεων στην Κοινότητα. Αυτή η νέα πτυχή ενίσχυσε τον ρόλο του Συμβουλίου των Υπουργών, έτσι ώστε να μπορεί η Κοινότητα να υιοθετεί όλες τις αναγκαίες νομοθετικές πράξεις σχετικά με την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς. Αυτή η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς προβλέφθηκε μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 1992(Neil Nugent,2012 σελ.40). Από την άλλη πλευρά ενισχύθηκε ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με την εισαγωγή της διαδικασίας συνεργασίας, για να καλύψει αυτό το «δημοκρατικό έλλειμμα» (Γ. Βοσκόπουλος, 2008,σελ 20).

---

² Γνωστή και ως Ευρατόμ

1.1.4 Συνθήκη του Μάαστριχτ

Η συνθήκη του Μάαστριχτ υπογράφηκε στις 7 Φεβρουαρίου 1992 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Νοεμβρίου 1993. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι αξιοποίησε το ευνοϊκό κλίμα που δημιούργησε η ΕΕΠ για την διαδικασία της ολοκλήρωσης. Αυτό επιτεύχθηκε με δύο τρόπους. Πρώτον δημιούργησε τον νέο οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος βασιζόταν σε τρεις Πυλώνες:

- τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες , (υπερεθνικός)
- την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ)(διακυβερνητικός)
- και την Συνεργασία στους Τομείς της Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ) (διακυβερνητικός).

Δεύτερον, όπως και η ΕΕΠ προώθησε την πολιτική και θεσμική εμβάθυνση. Η πολιτική εμβάθυνση προωθήθηκε κυρίως με την διαδικασία της οικονομικής ολοκλήρωσης. Ως προς την θεσμική εμβάθυνση προωθήθηκε κυρίως η επέκταση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων με ενισχυμένη πλειοψηφία στο Συμβούλιο και με τη δημιουργία μιας νέας νομοθετικής διαδικασίας της «συναπόφασης», η οποία έδωσε την δυνατότητα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να μοιράζεται από κοινού με το Συμβούλιο τη νομοθετική εξουσία. Δόθηκε δηλαδή η δυνατότητα να ασκεί βέτο σε ορισμένες νομοθετικές πράξεις.

Πιο αναλυτικά ο πρώτος πυλώνας περιλαμβάνει την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ), την ΕΚΑΧ και την Ευρατόμ και αφορά τους τομείς όπου τα κράτη-μέλη ασκούν από κοινού την ηγεμονία τους μέσω των κοινοτικών οργάνων. Σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο για την λήψη μια απόφασης, χρειάζεται η πρόταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η έγκριση από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Αναφορικά οι άλλοι δυο πυλώνες στηρίζονται στην διακυβερνητική λήψη αποφάσεων και σε πολύ μεγάλο βαθμό στην ομοφωνία των κρατών-μελών, με στόχο την εναρμόνιση των νομοθεσιών τους. Τέλος, ένα πολύ σημαντικό στοιχείο που εισήγαγε αυτή η Συνθήκη ήταν η καθιέρωση της Ευρωπαϊκής ιθαγένειας ή αλλιώς ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, γεγονός που κατοχύρωνε και το Κοινοτικό δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών-μελών (Γ. Βοσκόπουλος, 2008 σελ. 25).

1.1.5 Συνθήκη του Άμστερνταμ

Η συνθήκη του Μάαστριχτ προέβλεπε τη σύγκληση Διακυβερνητικής Διάσκεψης το 1996 με απώτερο σκοπό την προσαρμογή της σύνθεσης των οργάνων της ΕΕ ενόψει της προετοιμασίας για τη διεύρυνση. Αν και η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε διευρυνθεί πρόσφατα με την ένταξη της Αυστρίας, της Σουηδίας και τις Φιλανδίας το 1995, βρισκόταν ενόψει νέων διευρύνσεων προς τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, την Κύπρο και την Μάλτα. Επομένως, για να μην παραλύσει η Ένωση, χρειαζόταν άμεσα μια θεσμική και πολιτική μεταρρύθμιση. Έτσι υπογράφηκε η Συνθήκη του Άμστερνταμ στις 2 Οκτωβρίου 1997 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Μαΐου 1999. Οι βασικές προσθήκες της Συνθήκης όσον αφορά την πολιτική εμβάθυνση ήταν η ενίσχυση της ικανότητας λήψης αποφάσεων της ΕΕ, σε ορισμένα θέματα της Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (ΔΕΥ) και στο θεσμικό κομμάτι επέκτεινε τη διαδικασία της συναπόφασης σε περισσότερους τομείς της πολιτικής (John Peterson and Michael Shackleton, 2006 pg 60).

1.1.6 Συνθήκη της Νίκαιας

Η συνθήκη της Νίκαιας υπογράφηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2001 και θα μπορούσαμε να πούμε ότι το πεδίο ήταν εξαρχής περιορισμένο διότι ο σκοπός της ήταν να εξετάσει κυρίως τα ζητήματα που είχε αφήσει σε εκκρεμότητα η Συνθήκη του Άμστερνταμ. Ουσιαστικά η Συνθήκη της Νίκαιας, προετοίμασε τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα να λειτουργήσουν με τους εκπροσώπους των νέων κρατών-μελών(10 +2). Δηλαδή ο κύριος στόχος της ήταν να επιφέρει αλλαγές στη σύνθεση των οργάνων της ΕΕ, στη στάθμιση των ψήφων και στις διαδικασίες ψηφοφορίας ώστε να μπορέσει η ΕΕ να απορροφήσει τα υπό ένταξη κράτη χωρίς να κλονιστεί ταυτόχρονα η ικανότητα της να λειτουργήσει με αποδοτικό τρόπο. Μία σημαντική προσθήκη θα μπορούσαμε να πούμε πως ήταν η θέσπιση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γ. Βοσκόπουλος, 2008 σελ.30).

1.1.7 Συνθήκη της Λισαβόνας

Η συνθήκη της Λισαβόνας υπογράφηκε το 2007 και τέθηκε σε ισχύ το 2009, λόγω καθυστέρησης που οφείλεται στην επικύρωση από την Ιρλανδία. Σύμφωνα με αυτή τη Συνθήκη έχουμε τροποποίηση των ιδρυτικών Συνθηκών της Ε.Ε και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Ε.Κ). Πρόκειται για θεσμική εξέλιξη, υπό την έννοια ότι ο δισμός ΕΚ-ΕΕ

που υπήρχε από την Συνθήκη του Μάαστριχτ δημιουργούσε σύγχυση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαδέχεται πλήρως την Ευρωπαϊκή Κοινότητα που παύει πλέον να υπάρχει. Με την Συνθήκη της Λισαβόνας αποκτά νομική προσωπικότητα η Ε.Ε, που μέχρι πρότινος δεν διέθετε και η ιδρυτική Συνθήκη της Ε.Κ μετονομάζεται σε Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε). Επίσης θα πρέπει να τονίσουμε ότι ενισχύθηκε η δημοκρατική αρχή μέσω:

- της ενίσχυσης του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (πλέον ανάγεται ισότιμο συνομοθέτη με το Συμβούλιο).
- Της θέσπισης πρωτοβουλίας των Ευρωπαίων πολιτών, με βάση την οποία ένα εκατομμύριο πολίτες από ικανό αριθμό κρατών μελών, μπορούν να καλέσουν την Επιτροπή και να υποβάλουν νομοθετική πρόταση σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της .
- Την θέσπιση του άρθρου 50 ΣΕΕ όπου δίνει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να αποχωρήσουν από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τέλος, μια από τις σημαντικότερες καινοτομίες της Συνθήκης αυτής είναι η ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας από μια μόνο οντότητα την Ευρωπαϊκή Ένωση(Ε.Ε), η οποία θα διέπεται από την Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης(ΣΛΕΕ) και από την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση(ΣΕΕ). Στη **ΣΕΕ** ενσωματώνονται όλες οι διατάξεις για την Ένωση, την νομική δεσμευτικότητα του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, διατάξεις για τις δημοκρατικές αρχές της Ένωσης, για τα θεσμικά Όργανα, για την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας. Αντίθετα, στην **ΣΛΕΕ** εντάσσονται οι βασικές ρυθμίσεις που περιλαμβάνονταν στην Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Επίσης, οι πυλώνες που είχαν δημιουργηθεί από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ απορροφήθηκαν πλήρως από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το ίδιο και τα ιδρύματα που δημιουργήθηκαν από τον 2^ο και 3^ο πυλώνα όπως είναι η EUROPOL, η Eurojust και η CEPOL (Γ. Βοσκόπουλος, 2008, σελ 50).

1.1.8 Αστυνομική Συνεργασία

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν ότι η ανάγκη για αστυνομική συνεργασία μεταξύ των κρατών-μελών σε θέματα ασφαλείας προέκυψε από την ολοκλήρωση της αγοράς, που περιλάμβανε ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα. Ειδικότερα η ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών, κεφαλαίων και η ταυτόχρονη κατάργηση των

ελέγχων στα ενδοκρατικά σύνορα μεταξύ των κρατών-μελών δημιούργησε την επιτακτική ανάγκη για αστυνομική συνεργασία (Παπαγιάννης, Δ., 2020, σελ 20)

Η κατάργηση των συνοριακών ελέγχων όμως δεν αποτελεί το μοναδικό έλλειμα ασφάλειας. Η νέα τεχνολογία και ο εκσυγχρονισμός των καιρών καθιστά το πρόβλημα ολοένα και πιο δύσκολο και ενισχύει το αίσθημα της παραβατικότητας. Η σύγχρονη αυτή εγκληματικότητα θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά μόνο με την ένωση των δυνάμεων των Ευρωπαϊκών Αστυνομικών Αρχών. Όλα αυτά τα κεραία θέματα έρχεται να τα αντιμετωπίσει η αστυνομική συνεργασία με την θέσπιση διαφόρων Οργανισμών, όπως είναι η EUROPOL, η EUROJUST, η CEPOL, ο FRONTEX, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας και το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Πρόληψης της Εγκληματικότητας (Γ. Βοσκόπουλος, 2008, σελ 60).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2. Δημιουργία της Europol

2.1 Δημιουργία και ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας – EUROPOL

Η σκέψη των κρατών-μελών για την δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού τύπου FBI εμφανίστηκε στη συνεδρίαση της 28 Ιουνίου 1991 στο Λουξεμβούργο όπου το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έκανε δεκτό το αίτημα των Κρατών-Μελών για την δημιουργία ενός δικτύου πληροφοριών (Πλιάκος Α., 2006, σελ. 303) . Τα πρώτα βήματα της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας Europol ξεκίνησαν το 1993, μετά την υπογραφή της Συνθήκης Μάαστριχτ, όπου θεσπίστηκε και επίσημα ο τρίτος πυλώνας «Διατάξεις σχετικά με τη Συνεργασία στους Τομείς της Δικαιοσύνης και των Εσωτερικών Υποθέσεων». Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας EUROPOL ήταν αναγκαία για την επίλυση του φαινομένου της διεθνούς παράνομης διακίνησης ναρκωτικών που σχετιζόταν άμεσα με το ξέπλυμα μαύρου χρήματος και το οργανωμένο έγκλημα. Έτσι οδήγησαν την επιτροπή **TREVI**³, ομάδα Υπουργών , στη δημιουργία της Μονάδας Ναρκωτικών της Europol (EUROPOL DRUGS UNIT- EDU). Ο κύριος στόχος αυτής της μονάδας στο ξεκίνημα της ήταν η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος καθώς και με τις εγκληματικές οργανώσεις που σχετιζόταν με αυτά. Στη συνέχεια επεκτάθηκε και σε άλλους τομείς όπως ήταν η καταπολέμηση του λαθρεμπορίου ραδιενεργών και πυρηνικών υλών, της λαθρομετανάστευσης, το λαθρεμπόριο οχημάτων και τέλος η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Όμως για να υλοποιηθεί αυτό το εγχείρημα απαιτούνταν σύμφωνα με την Συνθήκη η επικύρωση από όλα τα κράτη-μέλη της Σύμβασης. Έτσι το 1995 τα κράτη μέλη υπέγραψαν αυτή τη Σύμβαση με

---

³ Οι βασικές δραστηριότητες της ομάδας TREVI περιλάμβαναν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τρομοκρατικές δραστηριότητες, την ασφάλεια συστημάτων εναέριας κυκλοφορίας, καθώς και την εν γένει συνεργασία για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ανάπτυξη τεχνικών και εξοπλισμού). Τη δεκαετία του '80 η εντολή της ομάδας διευρύνθηκε, ώστε να περιλαμβάνει και τη συνεργασία για την καταπολέμηση του ποδοσφαιρικού χουλιγκανισμού και του σοβαρού διεθνούς εγκλήματος, στο οποίο περιλαμβάνονται το παράνομο εμπόριο όπλων, ναρκωτικών και οι ληστείες τραπεζών

νομική βάση το άρθρ. Κ.3 της Συνθήκης και στη συνέχεια θα έπρεπε να επικυρωθεί και από τα εθνικά τους κοινοβούλια ⁴ (Παπαγιάννης, Δ., 2020, σελ 15)

Έτσι τον Ιούλιο του 1995 έχουμε την επίσημη Σύμβαση Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας-Europol με την υπ'αριθμ. 95C 316/1 Πράξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου όπως προβλεπόταν από την Συνθήκη του Μάαστριχτ. Παρόλα αυτά η επιχειρησιακή λειτουργία της , ξεκίνησε πολύ αργότερα, περί τον Οκτώβριο του 1998, σύμφωνα με το άρθρο 45 παρ.3, διότι χρειαζόταν επικύρωση της Σύμβασης από όλα τα κράτη μέλη της. Όμως οι δυσκολίες συνεχίστηκαν να υπάρχουν διότι αν και τέθηκε σε ισχύ, υπήρχαν κάποιες εκκρεμότητες που έπρεπε να επικυρωθούν σχετικά με τα προνόμια που διέθετε το προσωπικό της EUROPOL και οι Αξιωματικοί Σύνδεσμοι. Η 1η Ιουλίου του 1999, αποτελεί πλέον ορόσημο για την δημιουργία της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας, αφού αναλαμβάνει πλέον επίσημα πλήρως τα καθήκοντά της. Η EUROPOL είναι πλέον σε θέση να συλλέγει, να ανταλλάσσει και να αναλύει πληροφορίες και προσωπικά δεδομένα καθώς επίσης και να αναπτύσσει σχέσεις με τρίτα κράτη και οργανισμούς (Παπαγιάννης Δ., 2008, σελ 50).

2.1.2 Αποστολή της EUROPOL

Η βασική αποστολή της EUROPOL ήταν η βελτίωση των συνθηκών και η συνεργασία των αρχών για την πρόληψη και καταπολέμηση του διεθνούς Οργανωμένου εγκλήματος .Η EUROPOL δεν ήταν αρμόδια για εκτελεστικές ενέργειες αλλά αντιθέτως η κύρια αποστολή της ήταν η ανταλλαγή πληροφοριών και δεδομένων για την πρόληψη και καταπολέμηση της τρομοκρατίας, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, την εμπορία ανθρώπων, την παραχάραξη του ευρώ, την απάτη και άλλων σοβαρών μορφών διεθνούς εγκλήματος. Όλοι αυτοί οι τομείς αποτελούσαν και αποτελούν προτεραιότητα από το Συμβούλιο υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁵. Το όραμα της Europol ήταν να συμβάλει στη δημιουργία μιας ασφαλέστερης Ευρώπης με την παροχή της καλύτερης δυνατής υποστήριξης στις αρχές επιβολής του νόμου, χωρίς καμία απολύτως εκτελεστική αρμοδιότητα. Αυτό επιτεύχθηκε με την παροχή επιχειρησιακών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 3 της Σύμβασης, όπου οι κύριες δραστηριότητες της ήταν οι ακόλουθες:

---

⁴EE C 316/2, 27.11.1995 Πράξη του Συμβουλίου της 26ης Ιουλίου 1995 για την κατάρτιση της σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (σύμβαση Europol) δυνάμει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση

⁵ Άρθρο 2 παρ.1 της Σύμβασης EUROPOL

- Η διευκόλυνση για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Κρατών-μελών
- Η λήψη και η ανάλυση δεδομένων και μυστικών πληροφοριών
- Διευκολύνει τη διεξαγωγή ερευνών στα κράτη μέλη, διαβιβάζοντας στις εθνικές υπηρεσίες όλες τις ενδεδειγμένες πληροφορίες
- Τηρεί αυτοματοποιημένες συλλογές πληροφοριών που περιέχουν και προσωπικά δεδομένα σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Σύμβασης
- Καταρτίζει γενικές εκθέσεις για την πρόοδο των εργασιών
- Η Έγκαιρη ειδοποίηση των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών για πληροφορίες που τους αφορούν και για οποιαδήποτε διασύνδεση διαπιστωνόταν σχετικά με εγκληματικές επιθέσεις
- Η συντήρηση ενός συστήματος συλλογής πληροφοριών που περιέχει δεδομένα και πληροφορίες
- Η συμμετοχή στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των Κοινών Ομάδων Έρευνας, παρέχοντας τους στρατηγικές πληροφορίες και δημιουργώντας γενικές αναφορές
- Διαβιβάζει στρατηγικές πληροφορίες προκειμένου να διευκολύνει την αποτελεσματική και ορθολογική χρήση των διαθέσιμων πόρων κατά τις επιχειρησιακές δραστηριότητες.

Επιπλέον, η Europol μπορούσε να συνδράμει τις Αρχές των Κρατών-Μελών παρέχοντας τους εκπαιδεύσεις ανθρώπινου δυναμικού, υλικοτεχνικό εξοπλισμό, τεχνικές και επιστημονικές μεθόδους έρευνας καθώς επίσης και μεθόδους εγκληματικής πρόληψης (Π. Ιωακειμίδης, 1998, σελ 86).

2.1.3 Αντικείμενο αρμοδιότητας της EUROPOL

Ευθύς εξ αρχής θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι αρμοδιότητες της EUROPOL επεκτάθηκαν σταδιακά ώστε σήμερα να καλύπτει όλες τις σοβαρές μορφές του διεθνούς εγκλήματος. Στα πρώτα βήματα αρμοδιότητας αυτού του εγχειρήματος περιλαμβάνονταν :

- Το παράνομο εμπόριο ναρκωτικών
- Το παράνομο εμπόριο ραδιενεργών και πυρηνικών υλικών
- Η Παράνομη μετανάστευση

- Το Εμπόριο κλεμμένων οχημάτων και
- Η Παράνομη νομιμοποίηση εσόδων(ξέπλυμα χρήματος) που σχετίζεται με τις παραπάνω εγκληματικές δραστηριότητες

Το Συμβούλιο βλέποντας τις εγκληματικές μορφές ολοένα και να εξαπλώνονται θέλησε να ενισχύσει ακόμη περισσότερο τις αρμοδιότητες της EUROPOL στα πεδία που αφορούσαν:

- Την τρομοκρατία
  - Την παραχάραξη νομίσματος και άλλων μέσων πληρωμής
- (Περράκης Σ,2001, σελ 20)

2.2.1 Η πορεία της Europol μετά την ίδρυση της

Με την Συνθήκη του Άμστερνταμ, η οποία υπογράφηκε το 1997 και τέθηκε σε εφαρμογή το 1999, προβλέφθηκε η δημιουργία του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης με κύριο πεδίο αναφοράς τον πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο συγκεκριμένος στόχος είχε τεθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ύψιστης σημασίας καθώς όπως διατύπωσε «η ελευθερία χάνει μεγάλο μέρος της σημασίας της αν δεν μπορεί να βιωθεί μέσα σε ασφαλές περιβάλλον, με πλήρη υποστήριξη ενός συστήματος δικαιοσύνης όπου οι πολίτες της Ένωσης θα έχουν πλήρη εμπιστοσύνη». Επιπλέον ενισχύθηκε η Αστυνομική και Δικαστική Συνεργασία και ενσωματώθηκε η σύμβαση Schengen, ως μια πρώτη προσπάθεια δημιουργίας του Χώρου (Π. Ιωακειμίδης,1998, σελ 86). Ως επίμαχος στόχος, ήταν η πρόβλεψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας (οργανωμένης ή μη), της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και όπλων, της δωροδοκίας και της απάτης μέσω της στενότερης συνεργασίας των αστυνομικών, τελωνειακών και άλλων αρμόδιων αρχών όσο και μέσω της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol) σε συνεργασία με τις δικαστικές αρχές (Eurojust)⁶.

Ειδικότερα η κοινή δράση στον τομέα της αστυνομικής συνεργασίας περιλάμβανε την :

- Την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών (αστυνομία, τελωνείο και άλλων υπηρεσιών)
- Την συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή σχετικών πληροφοριών

⁶ Άρθρο 29 Συνθήκης Άμστερνταμ: <https://www.europarl.europa.eu/topics/treaty/pdf/amst-el.pdf>

- Την συνεργασία και τις κοινές πρωτοβουλίες
- Την κοινή αξιολόγηση ιδιαίτερων τεχνικών έρευνας σε σχέση με την εξακρίβωση σοβαρών μορφών της εγκληματικότητας
(Περράκης Σ,2001, σελ 20)

Επίσης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έδωσε την δυνατότητα στην EUROPOL να συντονίζει τις επιχειρησιακές δράσεις κοινών ομάδων, τις έρευνες τους, να υιοθετεί την εμπειρία και να την διαθέτει στα κράτη μέλη.

Οι ρυθμίσεις αυτές φαίνεται ότι έχουν ως απώτερο στόχο την στενότερη συνεργασία των κρατών μελών, η οποία δεν περιορίζεται μόνο στις επαφές μεταξύ τους αλλά και στην θεσμική κατοχύρωση της συνεργασίας με δεσμευτικούς κανόνες δικαίου (Παπαγιάννης Δ.,Αθήνα, 2008, σελ 15)

Πιο συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό συμβούλιο του Τάμπερε αντιλαμβανόμενο την αυξημένη σημασία της ασφάλειας για τους Ευρωπαίους πολίτες έλαβε περαιτέρω μέτρα δράσης για την ασφάλεια τους (Ανάγνου Μ.,2014, σελ 224).

Ειδικότερα κατάφερε να επιτευχθεί η προσθήκη Πρωτοκόλλων όπως είναι :

- Η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (CEPOL) με την απόφαση 2000/820/ΔΕΥ
- Η από κοινού προσέγγιση ζητημάτων εγκληματικότητας μέσα από συνεργασίες μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων Αξιωματικών της Αστυνομίας
- Η δημιουργία Αστυνομικής Ομάδας Κρούσης, προκειμένου να επιτευχθεί στενότερη συνεργασία των εθνικών αστυνομικών δυνάμεων, με απόφαση-πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ
- Η σύσταση της EUROJUST για την καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκλήματος με την απόφαση 2002/187/ΔΕΥ, καθώς επίσης και
- Η δημιουργία του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πρόληψης του εγκλήματος ⁷ με την απόφαση 2001/472/ΔΕΥ.

Μετά το 2004, όπου έληξε η μεταβατική περίοδος που προβλεπόταν από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, σε συνδυασμό με την προσχώρηση δέκα (10) νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η δημιουργία ενός νέου Προγράμματος ήταν επιτακτική. Βέβαια δεν θα πρέπει να ξεχνάμε και τα τρομοκρατικά χτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου

⁷ [EUR-Lex - L:2001:153:TOC - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

στις ΗΠΑ και τις 11^{ης} Μαρτίου το 2004 στην Μαδρίτη, όπου αποτέλεσαν και αυτά λόγω για αναδιάρθρωση του Οργανισμού. Με το Πρόγραμμα της Χάγης να είναι στο προσκήνιο γινόταν εμφανές ότι η πρόθεση για καλύτερη οργάνωση και ενίσχυση της αστυνομικής συνεργασίας και της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας ήταν επιτακτική. Στόχος του νέου προγράμματος ήταν η καταπολέμηση των σοβαρών εγκλημάτων και της τρομοκρατίας μέσω της αντικατάστασης των μέχρι πρότινος «εκθέσεων» με τις ετήσιες «αξιολογήσεις απειλών», έτσι ώστε να δοθεί σαφής στρατηγική κατεύθυνση. Η κύρια πηγή των πληροφοριών συγκεντρώνονταν από τα κράτη μέλη και τη Eurojust . Επιπλέον τονίστηκε ότι για την επιτυχημένη αστυνομική συνεργασία χρειάζεται αμοιβαία εμπιστοσύνη και κοινές εκπαιδεύσεις των κρατών μελών. Σε αυτό καθοριστικό ρόλο έπαιξε και η Αστυνομική Ακαδημία (CEPOL)⁸ (Ανάγνου Μ.,2014, σελ 79)

2.2.2 Europol μετά την συνθήκη της Λισαβόνας.

Εν συνεχεία φτάνοντας στις 13 Δεκεμβρίου του 2007 έχουμε την υπογραφή της Συνθήκης της Λισαβόνας, η οποία είχε ξεκινήσει αρχικά με την θέσπιση ενός Ευρωπαϊκού Συντάγματος από στα τέλη του 2003. Αν και υπήρχαν θετικές συστάσεις , τα αρνητικά δημοψηφίσματα δυο χωρών «φρέναραν» την διαδικασία και έτσι φτάσαμε στις 23 Δεκεμβρίου 2007 όπου επήλθε συμφωνία και κύρωση από όλα τα κράτη μέλη της μεταρρυθμιστικής συνθήκης ή αλλιώς Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία αποτελεί σημείο κατατεθέν στην ιστορία της Ευρώπης. Οι δύο νέες Συνθήκες που προέκυψαν αναφερόταν σε μία οντότητα αυτής της Ε.Ε, καταργώντας παράλληλα τη δομή των τριών πυλώνων και εντάσσοντας την Ένωση κάτω από το ίδιο νομικό και θεσμικό πλαίσιο της υπερεθνικής συνεργασίας μεταξύ των Κρατών-Μελών (Korontzis, T., 2012). Συγκεκριμένα, η συνθήκη της Λισαβόνας αποτελείται πλέον από την Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), που περιλαμβάνει διατάξεις για τους σκοπούς και την φύση των αρμοδιοτήτων της, για τις δημοκρατικές αρχές , τα θεσμικά όργανα , την εξωτερική πολιτική και Πολιτική ασφάλεια, τη νομική δεσμευτικότητα του χάρτη Θεμελιωδών δικαιωμάτων και τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) στην οποία περιλαμβάνονται οι ρυθμίσεις που προβλεπόταν στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Παπαγιάννης Δ.Ι., 2016, σελ.64).

---

⁸ Συμπεράσματα της Προεδρίας – Βρυξέλλες, 4-5 Νοεμβρίου 2004 σελ.31-32

Επιπλέον, η Συνθήκη παρέχει στην Ένωση πλήρη νομική προσωπικότητα γεγονός που της δίνει την δυνατότητα να υπογράφει διεθνείς συνθήκες στους τομείς των αρμοδιοτήτων που της έχουν εκχωρηθεί, όπως διεθνείς συμφωνίες με Τρίτα κράτη ή να συμμετέχει σε διεθνείς οργανισμούς (Rozée Stephen, Kaunert Christian & Léonard Sarah, 2013, pg 30).

Οι καινοτομίες που εισήχθησαν από τη νέα Συνθήκη για την Ε.Ε συμπαρέσυραν και μια σειρά τροποποιήσεων στο νομικό πλαίσιο λειτουργίας της Europol, η οποία πραγματοποιήθηκε μέσω της Απόφασης 2009/371/JHA του Συμβουλίου από τις 6 Απριλίου 2009, φέρνοντας την πιο κοντά στις άλλες Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες. Έτσι με την εν λόγω απόφαση του Συμβουλίου που ψηφίστηκε ,παρατηρούμε αύξηση των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως προς τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την Europol ενώ αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προγενέστερα, δηλαδή με την Σύμβαση για την δημιουργία της EUROPOL ήταν ανύπαρκτος, καθώς δεν συμμετείχε καν στον σχεδιασμό του. Με τις αλλαγές όμως που επέφερε η Μεταρρυθμιστική Συνθήκη, έχουμε την ενίσχυση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αφού πλέον αποτελεί συνομοθετή μαζί με το Συμβούλιο των Υπουργών με την εφαρμογή της Συνήθης νομοθετικής διαδικασίας. Επιπλέον το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο μαζί με τα εθνικά κοινοβούλια, απέκτησαν ελεγκτικό ρόλο ελέγχοντας και αξιολογώντας τις δραστηριότητες της EUROPOL. Σημαντικό ρόλο σε αυτό έπαιξε και η αποδέσμευση της EUROPOL από τον παλιό τρόπο χρηματοδότησης και η ένταξη της στην χρηματοδότησή από τον Ευρωπαϊκό προϋπολογισμό. Τέλος, η ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου γίνεται ορατή και με τις συμφωνίες που διαπραγματεύονται μαζί με το συμβούλιο Υπουργών εκ μέρους της Ε.Ε με Τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς (Occhipinti John D, 2014,pg 30). Πέρα από τις αρμοδιότητες που απέκτησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο , σημαντικές ήταν και οι αρμοδιότητες που απέκτησε και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο μετά την Συνθήκη της Λισαβόνας. Πιο συγκεκριμένα η πρότερη κατάσταση δεν βοηθούσε την αποτελεσματική και ομοιόμορφη εφαρμογή της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας και συνεπώς στον δικαστικό έλεγχο ως προς τη νομιμότητα των ευρωπαϊκών μέτρων. Έτσι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο είχε την εξουσιοδότηση να ελέγχει όλες τις Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες για την έγκαιρη τήρηση των οδηγιών που εκδιδόταν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθώς επίσης και να ελέγχει την τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τα Κράτη-Μέλη (Busuioc Madalina & Groenleer_Martijn, 2013, pg 70).

Όσον αφορά την αστυνομική συνεργασία , αυτή ρυθμίζεται στα άρθρα 87-89 της ΣΛΕΕ. Αναλυτικά στο άρθρο 87 ΣΛΕΕ προβλέπεται η ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ εννέα (9) τουλάχιστον κρατών μελών σε θέματα αστυνομικής συνεργασίας , ενώ το άρθρο 89 ΣΛΕΕ αναφέρει τις δυνατότητες που έχει ένα κράτος να αναλάβει δράση σε άλλο κράτος-μέλος σε συνεργασία και με συμφωνία με το κράτος του εδάφους⁹. Το άρθρο 88 της ΣΛΕΕ αναφέρεται στον τρόπο που διαχειρίζεται ένα περιστατικό η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία, η οποία έχει ως αποστολή την στήριξη και την δράση των αστυνομικών αρχών , την αμοιβαία συνεργασία και την καταπολέμηση σοβαρών εγκλημάτων ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα κράτη. Επιπλέον στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου προβλέπεται επακριβώς η επιχειρησιακή δράση της Europol η οποία πρέπει να διεξάγεται σε συνεργασία και σε συμφωνία με τις αρχές του κράτους μέλους του οποίου διεξάγεται. Θα πρέπει βέβαια να διευκρινιστεί πως τα μέτρα καταναγκαστικού χαρακτήρα παραμένουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών.

Επίσης στα άρθρα 22 και 23 της Απόφασης μας αναφέρουν ξεκάθαρα την συνεργασία της Europol με άλλα θεσμικά όργανα όπως είναι:

α) η Eurojust

β) η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία καταπολέμησης της Απάτης (OLAF),

γ) ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη διαχείρισης της Επιχειρησιακής Συνεργασίας στα Εξωτερικά Σύνορα των Κρατών Μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRONTEX),

δ) η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Ακαδημία(Cepol) και

ε) το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας . Μέσα σ'αυτά θα μπορούσαμε να προσθέσουμε και τα Τρίτα κράτη όπως το αναφέρει ξεκάθαρα η Απόφαση και αφορούν την ανταλλαγή πληροφοριών επιχειρησιακού, στρατηγικού ή τεχνικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και των διαβαθμισμένων πληροφοριών. Γίνεται λοιπόν σαφές ότι οι τροποποιήσεις που επέφερε η συνθήκη της Λισαβόνας με την ενεργοποίηση περισσότερων οργάνων της Ε.Ε στη λήψη αποφάσεων και τη λειτουργία της, αύξησε τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της προσδίδοντας έτσι μεγαλύτερη διαφάνεια ως προς τις ενέργειες της, εναρμονισμένη πάντοτε και με τους κανονισμούς της Ε.Ε (Rozée, Kaunert & Léonard, ,2015, pg 20).

---

⁹ Άρθρο 87 παρ.2 ΣΛΕΕ

2.2.3 Πρόγραμμα Στοκχόλμης

Η πρόοδος που επήλθε με το πρόγραμμα της Χάγης και του Τάμπερε ήταν σημαντική αλλά τα γεγονότα βρίσκονται σε συνεχή εξέλιξη για αυτό και έπρεπε να υπάρξει περαιτέρω εξέλιξη ως προς την αντιμετώπιση των διεθνών προβλημάτων. Η ατζέντα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ήταν μεγάλη και αφορούσε πληθώρα προβλημάτων, μεταξύ αυτών ήταν και τη δημιουργία μια ασφαλής Ευρώπης. Η στρατηγική αυτή στόχευε στην ενίσχυση της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις αλλά και της συνεργασίας σε θέματα διαχείρισης συνόρων , διαχείρισης καταστροφών και πολιτικής προστασίας. Έτσι τέθηκε στο τραπέζι μια συνολική στρατηγική εσωτερικής ασφάλειας η οποία θα λαμβάνει υπόψιν τόσο την στρατηγική εξωτερικής ασφάλειας όσο και τις πολιτικές της Ένωσης. Η εν λόγω στρατηγική διέπετε από τις αρχές : α) της κατανομής καθηκόντων μεταξύ της Ε.Ε και των Κρατών-Μελών β) του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, γ) της στενής συνεργασίας, δ) της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών-μελών, ε) της ευαισθητοποίησης των πολιτών σχετικά με την προστασία τους και ζ) την προσέγγιση των θεμάτων για την αντιμετώπιση κάθε μορφής κρίσης και καταστροφής.

Το πρόγραμμα της Στοκχόλμης το οποίο θεσπίστηκε στις 30 Νοεμβρίου του 2009 είχε σκοπό να αντιμετωπίσει τις νέες προκλήσεις που παρουσιάστηκαν στο χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης. Αυτό το νέο πρόγραμμα στόχευε στην δημιουργία μιας ανοιχτής και ασφαλής Ευρώπης όπου θα κυριαρχούσαν τα συμφέροντα και οι ανάγκες των πολιτών εναρμονισμένο απόλυτα με την Συνθήκη της Λισαβόνας. Οι 6 πολιτικές προτεραιότητες που έθεσε το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης ήταν οι εξής :

- a. Την προαγωγή της ιθαγένειας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων
- b. Την δημιουργία μια Ευρώπης δικαίου και δικαιοσύνης
- c. Την επικράτηση μιας Ευρώπης που προστατεύει
- d. Την διαμόρφωση μιας Ευρώπης ευθύνης, αλληλεγγύης και σύμπραξης σε θέματα μετανάστευσης και ασύλου
- e. Την Ευρώπη εντός μιας παγκοσμιοποιημένης υφελίου και
- f. Τον Στρατηγικό ρόλο της Ευρώπης ως προς την Εσωτερική Ασφάλεια και την εξωτερική διάσταση της.

Το «Σχέδιο στρατηγικής εσωτερικής Ασφάλειας» προσδιόριζε της κατευθυντήριες γραμμές, και δίνει την δυνατότητα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει δράσεις για

την στρατηγική που θα ακολουθήσει. Έτσι το πρόγραμμα της Στοκχόλμης επικεντρώθηκε στον τομέα της πληροφόρησης δίνοντας την δυνατότητα στην EUROPOL να αποτελέσει ένα κέντρο ανταλλαγής πληροφοριών ανάμεσα στα Κράτη-Μέλη καθώς επίσης και να παρέχει υπηρεσίες όταν απαιτηθεί. Για να μπορέσει να επιτευχθεί αυτό το εγχείρημα η Europol καλούταν να συνεργαστεί με τις αστυνομικές αποστολές της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (Κ.Π.Α.Α) συμβάλλοντας στην προώθηση των βέλτιστων πρακτικών για την ευρωπαϊκή συνεργασία σε θέματα επιβολής του νόμου στις τρίτες χώρες (Rozée Stephen, Kaunert Christian & Léonard Sarah, 2013). Η μόνιμη Επιτροπή Επιχειρησιακής συνεργασίας σε θέματα εσωτερικής ασφάλειας(COSI) η οποία ιδρύθηκε με την Απόφαση 2010/131/ΕΕ του Συμβουλίου και έχει ως νομική βάση το άρθρο 71 της ΣΛΕΕ, είναι αρμόδια να εγκρίνει τα πολυετή στρατηγικά σχέδια δράσης, να συντονίζει και να παρακολουθεί την εφαρμογή τους. Επιπλέον είναι αρμόδια για την υλοποίηση της στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας αλλά και την δημιουργία του κύκλου πολιτικής.

Ως απόρροια των ανωτέρων, το 2010, αποφασίστηκε η θέσπιση και η εφαρμογή ενός πολυετούς Κύκλου Πολιτικής για τη καταπολέμηση του Διεθνούς και Οργανωμένου εγκλήματος. Στόχος του ήταν η αντιμετώπιση των σημαντικότερων εγκληματικών απειλών όπως είναι της διακίνησης ναρκωτικών, της παιδικής πορνογραφίας, της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων στον κυβερνοχώρο, της παραχάραξης του ευρώ, της παράνομης μετανάστευσης και της τρομοκρατίας μέσα από μεθοδολογικό τρόπο και κοινή στρατηγική.

Η ανάγκη ενσωμάτωσης των τελευταίων αυτών μέτρων που επέφερε η συνθήκη της Λισσαβόνας και το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης , οδήγησαν στην αντικατάσταση της 2009/371/ΗΑ Απόφαση του Συμβουλίου από 6 Απριλίου 2009 με τον Κανονισμό 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11^{ης} Μαΐου του 2016, όπου προβλεπόταν η διεύρυνση των καθηκόντων της Europol (Ανάγνου Μ., 2014, σελ 79).

2.3 Το έργο της Europol, τα όργανα που την απαρτίζουν και τα βασικά τους καθήκοντα

Ο ρόλος της Europol είναι πολυσύνθετος και έχει σκοπό να συμβάλει στην προσπάθεια για μια ασφαλέστερη Ευρώπη προς όφελος όλων των πολιτών της. Η κύρια αποστολή της είναι να ενισχύσει τη δράση των αρμόδιων αρχών και κρατών-μελών σχετικά με

την πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, την τρομοκρατία και άλλες μορφές σοβαρών εγκλημάτων που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα κράτη-μέλη. Όμως η εξέλιξη της εποχής έχει δημιουργήσει και εξελιγμένους τρόπους εγκληματικότητας γι' αυτό και η Europol θα πρέπει να είναι ευέλικτη, καινοτόμα και να χρησιμοποιεί ενημερωμένες μεθόδους και εργαλεία. Στο πλαίσιο αυτό έχει ενισχυθεί το δίκτυο δεδομένων της και οι διάυλοι επικοινωνίας που προσφέρουν ταχεία και ασφαλή μέσα για την αποθήκευση και ανάλυση των πληροφοριών (Παπαγιάννης Δ.Ι., 2016,σελ.64).

Το κέντρο επιχειρήσεων διαθέτει ένα σύνολο δεδομένων και πληροφοριών και λειτουργεί 24 ώρες το εικοσιτετράωρο παρέχοντας πληροφορίες και δεδομένα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ καθώς επίσης και σε τρίτα κράτη που υπάρχει αντίστοιχη συμφωνία. (Παπαγιάννης Δ., 2020, σελ 150).

Ο νέος Ευρωπαϊκός Οργανισμός για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου-EUROPOL, έχει σαφώς αυξανόμενα καθήκοντα σε σχέση με αυτά που ίσχυαν στο προηγούμενο νομοθετικό της πλαίσιο. Πιο συγκεκριμένα τα κύρια καθήκοντα της Europol σύμφωνα με το **άρθρο 4 του Κανονισμού 2016/794** όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 2022/991 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8^{ης} Ιουνίου 2022 είναι τα εξής:

- 1) Συλλογή, αποθήκευση, επεξεργασία, ανάλυση και ανταλλαγή πληροφοριών
- 2) Άμεση ενημέρωση των κρατών μελών, μέσω των εθνικών μονάδων, πληροφοριών για αξιόποινες πράξεις που τους αφορούν
- 3) Συντονισμός, οργάνωση και υλοποίηση ερευνητικών και επιχειρησιακών δράσεων για την στήριξη και την ενίσχυση των δράσεων των αρμόδιων εθνικών αρχών, που πραγματοποιούνται είτε από κοινού με τις αρμόδιες εθνικές αρχές είτε στο πλαίσιο των κοινών ομάδων έρευνας
- 4) Συμμετοχή σε κοινές ομάδες έρευνας και εισήγηση για τη σύσταση τους
- 5) Παροχή πληροφοριών και υποστήριξη στα κράτη μέλη σε σχέση με διεθνή συμβάντα σοβαρής σημασίας
- 6) Ανάπτυξη, διάδοση και προώθηση ειδικών γνώσεων σχετικά με μεθόδους πρόληψης του εγκλήματος, ερευνητικές διαδικασίες και τεχνικές για παροχή συμβουλών στα κράτη μέλη
- 7) Στήριξη των διασυνοριακών δραστηριοτήτων ανταλλαγής πληροφοριών, ερευνών και επιχειρησιακών δραστηριοτήτων των κρατών μελών, καθώς και

- των κοινών ομάδων έρευνας , ιδίως μέσω παροχής επιχειρησιακής, τεχνικής και χρηματοοικονομικής βοήθειας
- 8) Παροχή διοικητικής και χρηματοδοτικής στήριξης στις ειδικές μονάδες επέμβασης των κρατών μελών
  - 9) Παροχή ειδικής κατάρτισης και συνδρομή προς τα κράτη μέλη για τη διοργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων
  - 10) Συνεργασία με τους φορείς της Ένωσης που συστάθηκαν δυνάμει του τίτλου V της ΣΛΕΕ , με την OLAF και τον οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια ¹⁰
  - 11) Παροχή πληροφοριών και υποστήριξης στις δομές διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ και στις αποστολές διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ
  - 12) Στήριξη των δράσεων των κρατών μελών για την πρόληψη και την καταπολέμηση μορφών εγκλήματος που διευκολύνονται, προωθούνται ή διαπράττονται με τη χρήση του διαδικτύου
  - 13) Στήριξη των κρατών μελών για τον εντοπισμό προσώπων των οποίων οι εγκληματικές δραστηριότητες συνιστούν υψηλό κίνδυνο για την ασφάλεια
  - 14) Διευκόλυνση κοινών και συντονισμένων ερευνών προτεραιότητας σχετικά με τα πρόσωπα που συνιστούν υψηλό κίνδυνο για την ασφάλεια
  - 15) Στήριξη των κρατών μελών κατά την επεξεργασία δεδομένων που έχουν διαβιβαστεί από τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς στην Europol αναφορικά με τα πρόσωπα που συνδέονται με την τρομοκρατία ή το σοβαρό έγκλημα
  - 16) Στήριξη της εφαρμογής του μηχανισμού αξιολόγησης και παρακολούθησης για την επαλήθευση της εφαρμογής του κεκτημένου Shengen βάσει του κανονισμού αριθμ. 1053/2013 στο πλαίσιο των στόχων της Europol με παροχή εμπειρογνωσίας και ανάλυσης
  - 17) Παρακολούθηση των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας που συνδέονται με την επίτευξη των στόχων της Europol
  - 18) Στήριξη των δράσεων των κρατών-μελών ,κατόπιν αιτήματος τους ,για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης στο διαδίκτυο
  - 19) Στήριξη των δράσεων των κρατών μελών για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής διάδοσης διαδικτυακού υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών

---

¹⁰ Ιδρύθηκε με τον Κανονισμό ΕΕ 2019/881 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

20) Συνεργασία με τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών, προς υποστήριξη διασυνοριακών ερευνών που αφορούν δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι διεθνικές εγκληματικές οργανώσεις και οι χρηματοδοτήσεις της τρομοκρατίας .

Η EUROPOL ως οργανισμός παρατηρούμε πως ολοένα και μεταβάλλεται-αυξάνεται και αυτό το φανερώνει τα 1.400 άτομα προσωπικό που διαθέτει, μέσα στους οποίους συμπεριλαμβάνονται άτομα με συμβάσεις εργασίας, αξιωματικοί σύνδεσμοι από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε καθώς επίσης και από τρίτες χώρες και οργανισμούς. Το εν λόγω προσωπικό προέρχεται από διάφορους οργανισμούς επιβολής του νόμου όπως είναι η αστυνομία, η συνοριοφυλακή, η χωροφυλακή (π.χ η Εθνική χωροφυλακή της Γαλλίας) οι τελωνειακές αρχές και οι υπηρεσίες ασφάλειας. Επιπλέον οι εμπειρογνώμονες της Europol στηρίζουν και συντονίζουν τις διεθνείς επιχειρήσεις επιβολής του νόμου σε ένα ευρύ φάσμα στο τομέα της εγκληματικής δραστηριότητας όπως είναι τα ναρκωτικά, η εμπορία ανθρώπων, η παράνομη μετανάστευση, το ξέπλυμα μαύρου χρήματος, η παραχάραξη του ευρώ, το λαθρεμπόριο προϊόντων, η τρομοκρατία, το έγκλημα στον κυβερνοχώρο κ.α.

Ως οργανισμός η Europol, στηρίζει και ενισχύει την δράση των αστυνομικών αρχών και των άλλων αρχών επιβολής νόμου του κάθε κράτος-μέλος, με την έγκριση πάντοτε των εθνικών κοινοβουλίων τους (Ανάγνου Μ., 2014, σελ79).

Όσον αφορά την πετυχημένη επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ EUROPOL και των Κρατών-Μελών, οφείλεται στη δημιουργία μιας Εθνικής Μονάδας της Europol όπου εδρεύει στην επικράτεια κάθε Κράτους-Μέλους και αποτελεί τον σύνδεσμο επικοινωνίας μεταξύ τους ¹¹. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο προβλέπεται και η απόσπαση ενός αστυνομικού συνδέσμου στις εγκαταστάσεις της Europol στη Χάγη, προκειμένου να εξυπηρετούνται τα εθνικά συμφέροντα της κάθε αρχής. Το ίδιο ισχύει βέβαια και για τα κράτη που είναι εκτός ΕΕ, αλλά και τους οργανισμούς με τους οποίους η Europol έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας. Όσον αφορά τους αξιωματικούς συνδέσμους, αυτοί δεν τελούν υπό τη διοίκηση της Europol και του Εκτελεστικού Διευθυντή της αλλά ενεργούν σύμφωνα με τη νομοθεσία που προβλέπεται από το εκάστοτε κράτος. Έτσι διασφαλίζεται ότι εξυπηρετούν τα εθνικά

---

¹¹ [Εθνικές μονάδες της Ευρωπόλ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης | Ευρωπόλ \(europa.eu\)](#)

τους συμφέροντα μέσω της παρουσίας τους στα κεντρικά γραφεία της υπηρεσίας Europol. Απόρροια των ανωτέρων είναι η διευκόλυνση της επικοινωνίας ανάμεσα στα στελέχη της Europol με τις εθνικές αρχές (Νάσκου-Περράκη, Π., 2003, σελ 121)

Οι χώρες εκτός ΕΕ που διαθέτουν αξιωματικούς συνδέσμους στην Europol είναι οι εξής: Αλβανία, Αυστραλία, Βραζιλία, Καναδάς, Βόρεια Μακεδονία, Κολομβία, Γεωργία, Ισλανδία, Ισραήλ, Ιαπωνία, Μολδαβία, Μαυροβούνιο, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Σερβία, Ελβετία, Ουκρανία, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο και Ηνωμένες Πολιτείες.

Επίσης η Europol φιλοξενεί αξιωματικούς συνδέσμους από τις ακόλουθες αρχές επιβολής του νόμου των Ηνωμένων Πολιτειών :

- Γραφείο Αλκοόλ, Καπνού ,Πυροβόλων όπλων και Εκρηκτικών (ATF)
- Τελωνεία και Προστασία των Συνόρων(CBP)
- Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών (DEA)
- Υπηρεσία Διπλωματικής ασφάλειας (DSS)
- Οργανισμός τροφίμων και φαρμάκων(FDA)
- Ομοσπονδιακό Γραφείο Ερευνών (FBI)
- Μετανάστευση και Τελωνειακή επιβολή (ICE)
- Υπηρεσία εσωτερικών εσόδων (IRS)
- Υπηρεσίες των ΗΠΑ-Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ-Δίκτυο Οικονομικής Επιβολής
- Αστυνομικό Τμήμα Νέας Υόρκης(NYPD)
- Μυστική Υπηρεσία(USSS)
- Διοίκηση Ασφάλειας Μεταφορών (TSA)

(Παπαγιάννης Δ.Ι., 2016,σελ 64).

2.3.2 Οργανωτική Δομή της EUROPOL

Ως προς την οργανωτική δομή της EUROPOL σύμφωνα με το άρθρο 9 του Κανονισμού της τα βασικότερα όργανα λειτουργίας της υπηρεσίας είναι το :

- Ο Εκτελεστικός Διευθυντής(Director)
- Το Διοικητικό Συμβούλιο(Management Board)
- Ο Οικονομικός Ελεγκτής (financial Controller)
- Και η Οικονομική Επιτροπή (Financial Committee)

Πιο συγκεκριμένα, η διοίκηση της EUROPOL, ασκείται από μια πενταμελή διευθυντική ομάδα μέσα στην οποία περιλαμβάνεται ο Διευθυντής, ο οποίος συνεπικουρείται από τρεις αναπληρωτές Διευθυντές και έναν Βοηθό Διευθυντή. Ο Διευθυντής και οι Αναπληρωτές Διευθυντές διορίζονται από το Συμβούλιο Υπουργών, με ομόφωνη απόφαση για θητεία τεσσάρων ετών, η οποία μπορεί να ανανεωθεί για ακόμα μια φορά ενώ ο βοηθός διευθυντής επιλέγεται με τη διαδικασία του διαγωνισμού. Ο Διευθυντής είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος του Οργανισμού και υπόλογος στο Διοικητικό Συμβούλιο¹².

Το Διοικητικό συμβούλιο, ως διακυβερνητικού χαρακτήρα όργανο ,αποτελείται από δυο εκπροσώπους κάθε κράτους-Μέλους , έναν τακτικό και έναν αναπληρωματικό και συνεδριάζει τουλάχιστον δυο φορές τον χρόνο ενώ οι αποφάσεις του λαμβάνονται με ομοφωνία. Αυτό θα μπορούσαμε να πούμε ότι ενισχύει τον δημοκρατικό του χαρακτήρα αλλά από την άλλη δημιουργεί και μια σειρά από σοβαρά προβλήματα στην πρόοδο των εργασιών του Συμβουλίου για θέματα της EUROPOL. Έτσι το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελεί ένα πολύ σημαντικό όργανο της Europol καθώς λαμβάνει αποφάσεις για το σύνολο των δραστηριοτήτων της Υπηρεσίας και της ετήσιας αναφοράς προς το Συμβούλιο (Ανάγνου Μ., 2014 σελ 6).

Επίσης το έργο του Διοικητικού Συμβουλίου ενισχύθηκε σε πολιτικό επίπεδο από το Συμβούλιο των Υπουργών, το οποίο λειτουργούσε ως επιπρόσθετος ελεγκτικός μηχανισμός, ενώ ταυτόχρονα είχε και αποφασίστες αρμοδιότητες. Κάποια από τα καθήκοντα του Συμβουλίου ήταν :

- α)η τοποθέτηση και απόλυση του Διευθυντή και τους Αναπληρωτές Διευθυντές ,
- β)η έγκριση του προγράμματος δραστηριοτήτων της Υπηρεσίας¹³
- γ)ο καθορισμός των αντικείμενων αρμοδιότητας¹⁴
- γ)η ρύθμιση των σχέσεων με τα Τρίτα Κράτη και τους Οργανισμούς¹⁵
- δ)οι κανόνες εμπιστευτικότητας ως προς τη διαχείριση του προϋπολογισμού
- ε)η έγκριση του κανονισμού λειτουργίας του προσωπικού¹⁶
- ζ)η έγκριση για των συμφωνιών συνεργασίας με τρίτες χώρες και οργανισμούς¹⁷
- η)η έγκριση του πρωτοκόλλου προνομίων και ασυλιών του προσωπικού¹⁸

¹² Άρθρο 29 παρ. 4 και 5 της Σύμβασης EUROPOL

¹³ Άρθρο 35 παρ. 5 της Σύμβασης EUROPOL

¹⁴ Άρθρο 2 παρ. 2 της Σύμβασης EUROPOL

¹⁵ Άρθρο 42 παρ. 2 της Σύμβασης EUROPOL

¹⁶ Άρθρο 30 παρ. 3 της Σύμβασης EUROPOL

¹⁷ Άρθρο 42 παρ. 2 της Σύμβασης EUROPOL

¹⁸ Άρθρο 41 παρ. 3 της Σύμβασης EUROPOL

Ως προς τα λειτουργικά έξοδα της, η Europol εξασφάλιζε χρηματοδότηση από την συνεισφορά των Κρατών-Μελών που καθοριζόταν με βάση το Α.Ε.Π τους. Αυτό είχε σαν συνέπεια να υπάρχει άμεση επιρροή των Κρατών ως προς της δραστηριότητες της και ιδιαίτερα των ισχυρών που είχαν μεγαλύτερο ποσοστό χρηματοδότησης (Busuioc & Groenleer, 2013, p. 291).

Δεδομένου ότι η Europol είναι αρμόδια για την ανταλλαγή πληροφοριών και την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, δημιουργήθηκε μια Ανεξάρτητη Αρχή που ονομαζόταν Κοινός Ελεγκτικός Μηχανισμός για να εγγυάται την ασφάλεια των δεδομένων αυτών. Η λειτουργία του εστιάζει αποκλειστικά στην επίβλεψη και τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της EUROPOL ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα ατομικά δικαιώματα δεν παραβιάζονται από την αποθήκευση, επεξεργασία και χρήση προσωπικών δεδομένων. Σε περίπτωση που η Κοινή Εποπτική Αρχή διαπιστώσει παραβάσεις ύστερα από έλεγχο, απευθύνεται στο Διοικητικό Συμβούλιο για να δοθούν τυχόν εξηγήσεις. Η έναρξη των διαδικασιών ελέγχου μπορούν να ενεργοποιηθούν και ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε πολίτη. Ο Μηχανισμός αυτός αποτελούταν το πολύ από δυο μέλη κάθε Εθνικού Ελεγκτικού Μηχανισμού των Κρατών-Μελών και η θητεία τους διαρκούσε πέντε έτη ¹⁹.

Όσον αφορά το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην όλη διαδικασία δημιουργίας και λειτουργίας της Europol ήταν σχεδόν ανύπαρκτος και αυτό οφείλεται στο ότι αρχικά δεν συμμετείχε καθόλου στις συναντήσεις για την σύνταξη της Σύμβασης και δεύτερον ότι η χρηματοδότηση της Υπηρεσίας γινόταν από τα Κράτη-Μέλη. Η μοναδική εμπλοκή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αφορούσε την λήψη της ετήσιας αναφοράς πεπραγμένων, κάτι που ουσιαστικά δεν ενίσχυσε τον ρόλο του. Πέραν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξίσου ανύπαρκτο ρόλο είχε και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο (Busuioc , Curtin & Groenleer, 2013, p. 855-856)

2.4 Τμήματα της EUROPOL

2.4.1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ EUROPOL

Το Επιχειρησιακό κέντρο της Europol, λειτουργεί σε καθημερινή βάση και είναι αρμόδιο για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Europol και των κρατών-μελών για την πάταξη του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Το συγκεκριμένο

---

¹⁹ Άρθρο 24 της Σύμβασης EUROPOL

κέντρο αρχικά χρηματοδοτούνταν από την Ευρωπαϊκή επιτροπή αλλά με το πέρασμα του χρόνου ενσωματώθηκε στον προϋπολογισμό της Europol (Ανάγνου Μ., 2014 σελ 79).

2.4.2 Ευρωπαϊκό Κέντρο Κυβερνοεγκλήματος (EUROPEAN CYBERCRIME CENTRE – EC3)

Η εξέλιξη της τεχνολογίας και ιδίως της ηλεκτρονικής μορφής δημιούργησε εκτός από μια σειρά ευκολίες και επιτεύγματα από την έτερη μεριά (και μια σειρά από) νέες απειλές που σχετίζονται με το κυβερνοέγκλημα . Έτσι το 2001 με τη Συνθήκη της Βουδαπέστης διαπιστώθηκε ότι το κακόβουλο λογισμικό (malware), το ψάρεμα (phishing), η εισβολή, το χακάρισμα (hacking), η χειραγώγηση, η κλοπή ταυτότητας, η απάτη και τέλος η διαδικτυακή σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών που προσβάλλουν είτε τον υπολογιστή είτε τον χρήστη πίσω από την οθόνη βαφτίζονται και συμπεριλαμβάνονται ως κυβερνοέγκλημα²⁰ .

Έτσι το 2013 ήρθε η σειρά της Europol να ιδρύσει το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κυβερνοεγκλήματος προκειμένου να αντιμετωπίσει το φαινόμενο αυτό στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δράση του συγκεκριμένου Κέντρου διαρθρώνεται σε τρία κομμάτια τα οποία είναι τα εξής:

- Τομέας της εγκληματολογίας
- Τομέας της στρατηγικής
- Επιχειρησιακός τομέας

Ο πρώτος τομέας, της εγκληματολογίας, αποτελείται από δύο ομάδες οι οποίες προσφέρουν ένα πλήθος εγκληματολογικών υπηρεσιών υποστήριξης όπως εξειδικευμένα εργαλεία, εργαστηριακές αναλύσεις από τις οποίες συλλέγονται δεδομένα με ψηφιακές και δικτυακές πηγές, όσο και κινητές συσκευές τηλεφώνου, οχημάτων για πρώτες ύλες και συσκευές εκτύπωσης για παραχάραξη νομισμάτων και πλαστών εγγράφων κ.α.

Ο δεύτερος, ο τομέας της στρατηγικής, έχει στόχο να παρέχει υπηρεσίες όπως αυτής της στρατηγικής ανάλυσης των πληροφοριών, του σχεδιασμού της πολιτικής και των νομοθετικών μέτρων, της διατήρησης όλων των συνεργασιών που μπορούν να συμβάλλουν στην ανταπόκριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς τις μορφές του

---

²⁰https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/libe/dv/7_conv_budapest_/7_conv_budapest_en.pdfhttps://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/libe/dv/7_conv_budapest_/7_conv_budapest_en.pdf

ηλεκτρονικού εγκλήματος και της κατάρτισης εκπαιδευσεων. Σύμφωνα με το άνω πλαίσιο :

- Για την αντιμετώπιση αναδυόμενων απειλών έχουμε συνεργασία του συγκεκριμένου φορέα με τα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε, με τους Διεθνούς Οργανισμούς, διαδικτυακούς παρόχους πληροφοριών, εμπλεκόμενες εταιρίες στον τομέα ασφάλειας διαδικτύου και οικονομικού τομέα.
- Εκδίδεται μία αναφορά της Εκτίμησης Απειλής του Διαδικτυακού Οργανωμένου Εγκλήματος (Internet Organised Crime Threat Assessment – IOCTA).
- Πραγματοποιούνται εκπαιδεύσεις με την CEPOL, την European Cybercrime Training and Education Group- ECTEG πάνω σε θέματα καταπολέμησης κυβερνοεγκλήματος, παιδικής πορνογραφίας, σεξουαλικής εκμετάλλευσης στο διαδίκτυο και απάτες.

Τέλος, ως προς το επιχειρησιακό σκέλος, το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κυβερνοεγκλήματος επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση του κυβερνοεγκλήματος ιδίως σε εκείνες τις περιοχές που διαπράχθηκε:

- 1)ηλεκτρονική απάτη με σκοπό να αποκτήσουν τεράστια κέρδη οι οργανωμένες ομάδες,
- 2)σοβαρή βλάβη σε άτομα από την ηλεκτρονική πορνογραφία και την σεξουαλική εκμετάλλευση και
- 3)αυτών που επηρεάζουν τις υποδομές και τα συστήματα πληροφοριών της Ένωσης.

Για κάθε ένα από τα παραπάνω, η συμβολή του Ευρωπαϊκού Κέντρου του Κυβερνοεγκλήματος παρέχει:

- συλλογή πληροφοριών και στοιχείων
- στήριξη στα Κράτη-μέλη ως προς τις έρευνες, τις επιχειρησιακές αναλύσεις , τον συντονισμό και την εξειδίκευση
- πλήθος προϊόντων στρατηγικής ανάλυσης και ενημέρωσης για τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε τακτικό και στρατηγικό επίπεδο ως προς την πρόληψη και καταπολέμηση του κυβερνοεγκλήματος.
- στήριξη στις εκπαιδεύσεις και στις υποδομές
- εξειδικευμένες τεχνικές και ψηφιακής εγκληματολογικής υποστήριξης για τις έρευνες και τις επιχειρήσεις ²¹.

---

²¹ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-cybercrime-centre-ec3>

Με δεδομένο ότι η τεχνολογία συνεχώς εξελίσσεται έχει δημιουργηθεί ένας πίνακας προγράμματος προκειμένου να δίνονται κατευθυντήριες οδηγίες σχετικά με την αντιμετώπιση των ζητημάτων στο κυβερνοχώρο. Σημαντικοί δρώντες που απαρτίζουν τον Πίνακα είναι φορείς της Ε.Ε και διεθνείς οργανισμοί όπως είναι η ENSIA (European Network and Information Security Agency), Eurojust(European Union Judicial Cooperation Unit), CEPOL, INTERPOL(International Criminal Police Organization) και η European Commission EEAS (European External Action Service)²².

Εκτός από τη δημιουργία του Πίνακα Προγράμματος, εξίσου σημαντική ήταν και η δημιουργία των Κοινών Ομάδων Δράσης (J-CAT) για την αντιμετώπιση του κυβερνοεγκλήματος. Η ομάδα αυτή αποτελείται τόσο από αξιωματικούς συνδέσμους της Ε.Ε όσο και από εξωτερικούς συνεργάτες εκτός Ε.Ε.

Ο σημαντικότερος στόχος που έχει θέσει το Κέντρο για την αντιμετώπιση του κυβερνοεγκλήματος στο μέλλον είναι η ενίσχυση των κρατών-μελών, η δημιουργία υποδομών εντός και εκτός της Ε.Ε, η συνεχής εκπαίδευση των Κρατών-Μελών, η ανάπτυξη και η εφαρμογή των κατάλληλων εργαλείων και οι συνεχείς έρευνες (Νάσκου-Περράκη, Π., 2003, σελ 121).

2.4.3 Ευρωπαϊκό Κέντρο Αντιμετώπισης της Τρομοκρατίας(European Counter Terrorism Centre-ECTC

Όταν δημιουργήθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση το 1999, η τρομοκρατία δεν αποτελούσε βασική προτεραιότητα της EUROPOL. Κομβικό σημείο για την επέκταση της δράσης της Europol ως προς αυτόν τον τομέα αποτέλεσε η 11 Σεπτεμβρίου του 2001 όπου πραγματοποιήθηκε η τρομοκρατική επίθεση στους δίδυμους πύργους των Η.Π.Α. Αυτή η επίθεση επέφερε τρομερές αλλαγές ως προς την οργάνωση και λειτουργία του τμήματος αντιμετώπισης της τρομοκρατίας.

Αρχικά έχουμε την δημιουργία μιας επιχειρησιακής μονάδας που ήταν γνωστή ως Counter Terrorist Task Force (CTTF), η οποία λειτουργούσε σε 24ωρη βάση. Δεύτερον, η Europol εξουσιοδοτήθηκε να συνεργάζεται και να μοιράζεται πληροφορίες τόσο με τις Η.Π.Α όσο και με τρίτα κράτη και οργανισμούς. Τρίτον, ενίσχυσε τις βάσεις δεδομένων με τη δημιουργία των αρχείων δεδομένων εργασίας που έχουν να κάνουν με

---

²² <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-cybercrime-centre-ec3/ec3-programme-board>

την τρομοκρατία 1) του Ισλαμικού φονταμεταλισμού όπου ονομάζεται «Islamic terrorism» και 2) οποιασδήποτε δραστηριότητας εντός της Ε.Ε με ονομασία “Dolphin” (Bures Oldrich, 2008, pg 60).

Η τρομοκρατική επίθεση που εκδηλώθηκε το Νοέμβριο του 2015 στη Γαλλία ενίσχυσε ακόμη περισσότερο τις επιχειρησιακές δραστηριότητες της Europol ως προς την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας. Έτσι το 2016 δημιουργήθηκε εντός της Europol το εν λόγω Κέντρο βασισμένο στην υπάρχουσα δομή του προηγούμενου τμήματος.

Σκοπός του ήταν να συγκεντρώσει πληροφορίες για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, παρέχοντας αναλύσεις σε διεξαγόμενες έρευνες και αντιμετωπίζοντας συντονισμένα τις τρομοκρατικές επιθέσεις. Μέσα στις κύριες δραστηριότητες της Europol για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου ήταν και η αντιμετώπιση των ξένων μαχητών, της παράνομης διακίνησης οπλισμού, της διαδικτυακής προπαγάνδας, του εξτρεμισμού και τέλος της ανταλλαγής πληροφοριών που σχετίζονται με την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας²³. (Kaunert Christian, 2009, pg 70).

2.4.4 Ευρωπαϊκό Κέντρο Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών (EUROPEAN MIGRANT SMUGGLING CENTRE - EMSC)

Παρατηρώντας τα νούμερα των λαθραίων μεταναστών που ολοένα αυξάνονται στην Ε.Ε, και συγκεκριμένα τα έτη 2015 και 2016 όπου το σύνολο των παράτυπων διελεύσεων άγγιξε τα 2,3 εκατομμύρια, η Europol έπρεπε να λάβει δραστικά μέτρα. Αξιοσημείωτο γεγονός ήταν ότι η πλειοψηφία αυτών των ροών χρησιμοποιούσε κάποιο παράνομο δίκτυο κατά την μεταφορά τους. Έτσι, το 2016, με γνώμονα το συμφέρον των πολιτών της, αποφάσισε να ιδρύσει το Ευρωπαϊκό Κέντρο Παράνομης Διακίνησης Μεταναστών (EMSC), το οποίο αποτελεί το πιο πρόσφατο τμήμα της. Το μοντέλο λειτουργίας του δεν διαφέρει από τα δυο προηγούμενα Τμήματα της Europol, δηλαδή το Ευρωπαϊκό Κέντρο Κυβερνοεγκλήματος και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αντιτρομοκρατίας, αφενός μεν διότι ήταν πετυχημένα εγχειρήματα και αφετέρου διότι διαθέτουμε την εμπειρία για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης των μεταναστών στα εξωτερικά σύνορα, της τρομοκρατίας, του κυβερνοεγκλήματος και των άλλων σοβαρών μορφών εγκλήματος (Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Η., 2008).

---

²³ <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-counter-terrorism-centre-ectc>

Η κύρια αποστολή του Τμήματος αυτού είναι η αντιμετώπιση των μεγάλων εγκληματικών δικτύων που εμπλέκονται με την παράνομη διακίνηση μεταναστών, την παροχή κατάλληλων πληροφοριών στα κράτη-μέλη και τους ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς. Σε αυτό το στάδιο έχουμε και την ενεργοποίηση των Κοινών Επιχειρησιακών Ομάδων που αποτελούνται από εμπειρογνώμονες επτά Κρατών-Μελών της Ε.Ε με σκοπό την παροχή προσαρμοσμένων και αναλυτικών οδηγιών κατά των οργανωμένων εγκληματικών ομάδων. Επίσης το Ευρωπαϊκό Κέντρο παράνομης Διακίνησης Μεταναστών στηρίζει τις δραστηριότητες των Ευρωπαϊκών Περιφερειακών Γραφείων Άμεσης Επέμβασης που εδρεύουν στην Κατάνια της Ιταλίας και στον Πειραιά της Ελλάδος για την ταυτοποίηση, διαδικασίες ασύλου, ανταλλαγή πληροφοριών, εγκληματικών ερευνών και την δίωξη των διακινητών και εγκληματικών ομάδων (Κυρμπάση, Ε., 2016, σελ 50).

Για να μπορέσει η Europol να πατάξει την λαθραία διακίνηση χρησιμοποίησε κάποιες τεχνικές σε συνεργασία με οικονομικούς ερευνητές έτσι ώστε να αξιοποιηθούν οι βασικοί τομείς αποδεικτικών στοιχείων.

Οι τομείς αυτοί είναι οι εξής:

A) Τα μετρητά, όπου είναι το βασικότερο μέσο πληρωμής για τους διακινητές και δίνει την δυνατότητα στους μετανάστες να εξασφαλίζουν τις βασικές τους ανάγκες

B) οι ύποπτες συναλλαγές και καταθέσεις,

Γ) οι νόμιμες μεταφορές χρημάτων, οι οποίες προτιμώνται για την πρόσβαση και αποτελεσματικότητα τους ως προς τη μεταφορά χρημάτων σε άλλες χώρες,

Δ) μη διεθνώς θεσπισμένες συναλλαγές και καταθέσεις γνωστή και ως “hawaladar”, όπου χρησιμοποιούνται από τα δίκτυα και είναι δύσκολο να εντοπισθούν λόγω του διαφορετικού τρόπου λειτουργίας τους²⁴.

Παράλληλα με αυτές τις τεχνικές η Europol από το 2016 ενσωμάτωσε στις δραστηριότητες της, την Χρηματοοικονομική Μονάδα πληροφοριών, η οποία αποτελούσε ένα αποκεντρωμένο δίκτυο το οποίο μαχόταν κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες²⁵. Ουσιαστικά το Δίκτυο Μονάδων Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών αντλούσε τις πληροφορίες και ακολουθούσε τα «ίχνη» μεταξύ των υπόπτων χρηματοοικονομικών συναλλαγών και συναφή

---

²⁴ Το έτος 2016 το e-smuggling παρουσίασε αύξηση 87% σε σχέση με το αυτό του 2015, ενώ οι παρεχόμενες υπηρεσίες του ήταν ποικίλες και πιο περίπλοκες, περιλαμβάνοντας από όλων των ειδών τις μεταφορές μέχρι εικονικούς γάμους και πλαστές φοιτητικές άδειες και άδειες εργασίας

²⁵ <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/emsc-first-year-activity-report>
<https://www.europol.europa.eu/media-press/newsroom/news/europol-joins-forces-eu-fius-to-fight-terrorist-financing-and-money-laundering>

εγκληματικών δραστηριοτήτων προκειμένου να καταπολεμηθεί η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (Kaunert Christian, 2009 pg 70).

2.5 EUROPOL INFORMATION SYSTEM (Σύστημα Πληροφοριών της EUROPOL)

Τα πληροφοριακά συστήματα αποτελούν την βάση για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας, πολύ δε περισσότερο για την EUROPOL, η οποία φιλοδοξεί να παίζει τον κεντρικό και συντονιστικό ρόλο στις έρευνες όλων των κρατών μελών. Ο Πρώτος στόχος του συστήματος Πληροφοριών Europol είναι να εντοπίζει αντιστοιχίες μεταξύ των δεδομένων που λαμβάνει από τα κράτη-μέλη καθώς επίσης και από τις τρίτες χώρες και οργανισμούς. Στο εν λόγω σύστημα αποσπώνται αξιωματικοί σύνδεσμοι από τα κράτη-μέλη της Ε.Ε αλλά και από τρίτα κράτη και διεθνούς οργανισμούς που συμβάλλουν στην εισαγωγή δεδομένων που είναι απαραίτητα για την λειτουργία αυτού του συστήματος. Το εν λόγω Πληροφοριακό Σύστημα Συλλογής Πληροφοριών, το οποίο τέθηκε πρώτη φορά σε λειτουργία το 2005, αποτελείται από τρία (3) μέρη:

- A) **το σύστημα πληροφοριών** όπου αποθηκεύονται οι πληροφορίες που χρησιμεύουν για την απρόσκοπτη λειτουργία της Europol
- B) **το σύστημα ανάλυσης δεδομένων**, που περιέχουν πιο περιεκτικές πληροφορίες και χρησιμοποιούνται για την ανάλυση των δεδομένων και
- Γ) **το σύστημα ευρετηρίασης**, όπου εντοπίζει τα άτομα.

Πιο συγκεκριμένα μέσα στο σύστημα Πληροφοριών καταχωρούνται δεδομένα που αφορούν πρόσωπα που είναι ύποπτα ότι έχουν διαπράξει ή θα διαπράξουν στο μέλλον ή έχουν λάβει μέρος σε κάποια αξιόποινη πράξη ή έχουν καταδικασθεί. Οι πληροφορίες αυτές είναι στοιχεία όπως α) το επώνυμο, το όνομα και τυχόν ψευδώνυμο, β) η ημερομηνία και ο τόπος γέννησης, γ) η εθνικότητα δ) το φύλο και οποιοδήποτε άλλο χαρακτηριστικό του σώματος που βοηθάει για την αναγνώριση του συγκεκριμένου προσώπου ε) τυχόν αποτυπώματα και προφίλ DNA και στ) αριθμοί κοινωνικής ασφάλισης ²⁶. Με λίγα λόγια το σύστημα αυτό λειτουργεί με την μέθοδο της αναζήτησης. Για παράδειγμα όταν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο αναζητήσει στοιχεία μέσα στο Σύστημα Πληροφοριών και εντοπιστούν τα εν λόγω στοιχεία στη βάση

---

²⁶ Άρθρο 12 της 2009/371/ΔΕΥ Απόφασης του Συμβουλίου

δεδομένων τότε ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να αιτηθεί πρόσβασης μέσω της Εθνικής του Μονάδας (Κυρμπάση, Ε., 2016, σελ 20).

Η ασφαλής ανταλλαγή των πληροφοριών μεταξύ των αξιωματικών συνδέσμων, των αναλυτών και των εμπειρογνομόνων της Europol με τα κράτη-Μέλη και τους οργανισμούς επιτυγχάνεται με το σύστημα **SIENA** (The Secure Information Exchange Network Application). Μία υπερσύγχρονη πλατφόρμα που ανταποκρίνεται στις ανάγκες επικοινωνίας του τομέα επιβολής του νόμου. Πιο αναλυτικά η SIENA είναι μία ηλεκτρονική πλατφόρμα φιλική προς τον χρήστη, που επιτρέπει την ασφαλή ανταλλαγή ευαίσθητων και προσωπικών πληροφοριών μεταξύ των μερών που σχετίζονται με το έγκλημα. Χαρακτηριστικό επίτευγμα της συγκεκριμένης εφαρμογής είναι ότι μέχρι το 2009 συνδεόταν μόνο με τις χώρες της Ε.Ε ενώ μετά το 2010 υπάρχει σύνδεση και με τις χώρες εκτός της Ε.Ε όπως είναι ο Καναδάς, οι Η.Π.Α, η Αυστραλία, η Νορβηγία, η Ελβετία, το Λιχτενστάιν και η Μολδαβία. Το επόμενο βήμα της Europol είναι η επέκταση της πρόσβασης πληροφοριών για εξειδικευμένες μονάδες επιβολής του νόμου όπως είναι τα κέντρα τελωνειακής συνεργασίας της αστυνομίας (PCCC), οι μονάδες πληροφοριών επιβατών, οι μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (MXΠ) σύνδεση της με τις υπηρεσίες του τελωνείου, τις μονάδες ειδικών τακτικών (ATLAS), τις κοινές μονάδες δράσης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο(j-cat) και άλλες υπηρεσίες και οργανισμούς ως προς την πάταξη της εγκληματικότητας (Σταμάτης Χ ,1997, σελ 40). Μέσα στις εργαλειοθήκες της η EUROPOL περιλαμβάνει επιπλέον εξειδικευμένα συστήματα τα οποία προσφέρουν ταχεία και ασφαλή δυνατότητα αποθήκευσης και συλλογής δεδομένων όπως είναι η πλατφόρμα εμπειρογνομόνων της Europol (EPE), όπου υπάρχουν δεδομένα από ειδικούς που εργάζονται σε διαφορετικά τμήματα επιβολής του νόμου. Στο συγκεκριμένο σύστημα δεν ανταλλάσσονται ούτε αποθηκεύονται προσωπικά δεδομένα ή διαβαθμισμένες πληροφορίες.

Τέλος, υπάρχει και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πληροφοριών (EIS), ένα σύστημα πληροφοριών που σχετίζεται με τις αξιόποινες πράξεις των ατόμων που εμπλέκονται σε αυτές και αποτελεί την κύρια βάση δεδομένων της EUROPOL. Ο κύριος όγκος πληροφοριών προέρχεται από ύποπτους, καταδικασμένους, εγκληματίες και γενικώς άτομα που σχετίζονται με τα διεθνή εγκλήματα και την τρομοκρατία²⁷.

Όλες αυτές οι πληροφορίες βέβαια ανταλλάσσονται μέσω του ασφαλούς συστήματος SIENA όπου χρησιμοποιείται από τους αξιωματικούς συνδέσμους και

---

²⁷ [Σύστημα πληροφοριών Ευρωπόλ \(EIS\) | Ευρωπόλ \(europa.eu\)](#)

εμπειρογνώμονες της Europol. Αποτελεί δηλαδή μια πλατφόρμα που επιτρέπει την ασφαλή ανταλλαγή ευαίσθητων-προσωπικών και απαγορευμένων πληροφοριών μεταξύ των μερών²⁸ (Κυρμπάση, Ε., 2016, σελ 20).

Η Europol για να προστατέψει τα προσωπικά δεδομένα των πολιτών έχει θεσπίσει ένα πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για την Προστασία των Δεδομένων, το οποίο εκλέγεται από το διοικητικό συμβούλιο και επιλέγεται ανάμεσα από το ήδη υπάρχον προσωπικό. Πέραν της θέσπισης του Υπεύθυνου Προστασίας Δεδομένων δημιουργήθηκε και η Εθνική Εποπτική Αρχή για κάθε Κράτος-Μέλος, όπου είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της νομιμότητας της διαβίβασης των Προσωπικών Δεδομένων σύμφωνα με το δίκαιο της κάθε χώρας. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο προβλέπεται και ο Ευρωπαϊκός Επόπτης για τα προσωπικά δεδομένα, ο οποίος είναι αρμόδιος για την παρακολούθηση και διασφάλιση της εφαρμογής των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ως προς την επεξεργασία αυτών των δεδομένων.

Ταυτόχρονα με τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της Europol, υπάρχει και η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των εργασιών της. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αξιολογεί ανά πενταετία την αποτελεσματικότητα των εργασιών της Europol εξετάζοντας συγχρόνως και την αναθεώρηση των λειτουργιών της ως προς την δομή, στα καθήκοντα και στις αρμοδιότητες της.

Τέλος, ως προς την εκπλήρωση των καθηκόντων της, η Europol έχει την δυνατότητα να συνάπτει και να διατηρεί συνεργασία τόσο με φορείς της Ένωσης όσο και με αρχές τρίτων κρατών, διεθνούς οργανισμούς και ιδιωτικούς φορείς (Παπαγιάννης, Δ., 2020, σελ 152).

2.6 Επιχειρησιακή Δραστηριότητα της EUROPOL

Πιο πάνω αναφερθήκαμε στα αντικείμενα αρμοδιότητας και στα καθήκοντα της EUROPOL. Είδαμε την σταδιακή εξέλιξη της μέσα από το πέρασμα των χρόνων και την λειτουργία του οργανισμού αυτού. Πέραν της σπουδαιότητας αυτής της εξέλιξης, οι δραστηριότητες της EUROPOL όσον αφορά την επιχειρησιακή υποστήριξη έχει συμβάλει στην εξάρθρωση πολλών εγκληματικών και τρομοκρατικών δικτύων, στη σύλληψη εκατοντάδων κακοποιών, στην ανάκτηση εκατομμυρίων ευρώ και στην

---

²⁸ <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/europol-information-system>

διάσωση εκατοντάδων θυμάτων μεταξύ των οποίων και παιδιών που είχαν υποπέσει θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Πιο συγκεκριμένα οι εμπειρογνώμονες της EUROPOL σε συνεργασία με τις αρχές επιβολής του νόμου του κάθε κράτους-μέλους στηρίζουν και συντονίζουν τις επιχειρήσεις στους συγκεκριμένους τομείς του οργανωμένου εγκλήματος, όπως :

- Ναρκωτικά
- Εμπορία ανθρώπων
- Διευκόλυνση της παράνομης μετανάστευσης
- Ξέπλυμα χρήματος
- Παραχάραξη του ευρώ
- Λαθρεμπόριο προϊόντων καπνού
- Απάτη ΦΠΑ
- Κλοπή διανοητικής ιδιοκτησίας
- Μετακινούμενες ομάδες οργανωμένου εγκλήματος
- Τρομοκρατία
- Παράνομες συμμορίες μοτοσικλετιστών
- Έγκλημα στον κυβερνοχώρο

Η αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων της EUROPOL εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, καθώς όπως συμβαίνει και σε κάθε αστυνομικό οργανισμό η εκτίμηση και η αξιολόγηση του έργου δεν είναι απλή και πόσο μάλλον όταν απευθύνεται σε 27 κράτη μέλη με διαφορετικά συστήματα αντίληψης, αξιολόγησης και εκτίμησης²⁹ (Rozée, S., Kaunert, C. & Léonard, S., 2013).

Λόγω της θέσης της στο κέντρο της Ευρωπαϊκής Ασφάλειας, η EUROPOL παρέχει ένα επιχειρησιακό κέντρο το οποίο λειτουργεί αδιάλειπτα, δηλαδή 24 ώρες το 24ωρο και επτά ημέρες την εβδομάδα. Επίσης, οι αναλυτές που έχει στη διάθεση της λόγω της μεγάλης εμπειρίας τους συγκαταλέγονται μεταξύ των πλέον καταρτισμένων στην Ευρώπη και τα μέσα που χρησιμοποιούν είναι τα πλέον εξειδικευμένα για την στήριξη των ερευνών.

Η EUROPOL ως κύριος ρόλος της είναι να συνδράμει το έργο των εταίρων της στο πλαίσιο της στρατηγικής και δράσης της, έτσι ώστε να πετύχουμε την πρόληψη και

---

²⁹ https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/el_q10113549elc.pdf

καταστολή όλων αυτών των εγκληματικών μορφών. Στο πλαίσιο αυτό η EUROPOL αξιοποιεί τα εξειδικευμένα συστήματα τα οποία προσφέρουν ταχείες και ασφαλέστερες δυνατότητες αποθήκευσης, έρευνας, οπτικοποίησης και αντιστοίχισης πληροφοριών και τους Αξιοματικούς συνδέσμους των κρατών-μελών.

Ο ρόλος των Αξιοματικών Συνδέσμων οφείλουμε να επισημάνουμε ότι είναι καθοριστικής σημασίας διότι υπάρχει άμεση επαφή των αρμόδιων υπηρεσιών με επίμαχες πληροφορίες κατά του οργανωμένου εγκλήματος. Επίσης, ο κανονισμός που ψηφίστηκε το 2016 από το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, επιτρέπει την EUROPOL να επεκτείνει τις προσπάθειες της στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο και άλλων σοβαρών μορφών εγκλήματος. Τέλος αξίζει να αναφέρουμε ότι ο κανονισμός ενίσχυσε τον ρόλο της EUROPOL στην υποστήριξη συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου στην ΕΕ (Korontzis, T., 2012, σελ 20).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 Συνεργασίες της Europol με τις Εθνικές Αρχές

Διάρθρωση της ΕΛ.ΑΣ

Η Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας,(Δ.Δ.ΑΣ) είναι θεσμικός φορέας επικοινωνίας με τις αστυνομικές Αρχές και Κρατικές Υπηρεσίες όλων των Κρατών, καθώς και τους Διεθνείς και Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς, επί θεμάτων συνεργασίας που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Αρχηγείου της [Ελληνικής Αστυνομίας](#). Βάσει του άρθρου 8 του [Π.Δ. 178/2014](#), διαρθρώνεται σε 5 τμήματα, ήτοι το Τμήμα Υποστήριξης και Αποστολών, το Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων, το Τμήμα SIRENE , το Τμήμα INTERPOL και το Τμήμα EUROPOL. Επιπλέον, με το εν λόγω νομοθέτημα ιδρύεται εντός των δομών της Διεύθυνσης ένα Ενιαίο Κέντρο Ανταλλαγής Πληροφοριών Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας.

Πιο συγκεκριμένα το **Τμήμα Υποστήριξης και Αποστολών** είναι αρμόδιο να παρακολουθεί τα θέματα και την διοικητική υποστήριξη του προσωπικού της Διεύθυνσης Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας ,καθώς και του προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας που είναι αποσπασμένο στο εξωτερικό ή στο εσωτερικό και υπάγεται στη Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας. Ακόμη είναι αρμόδιο για την αξιολόγηση -επιλογή προσωπικού και εισήγηση στην Ηγεσία για κάλυψη θέσεων Αστυνομικών Συνδέσμων καθώς επίσης και την συμμετοχή του Αστυνομικού προσωπικού σε αποστολές στο εξωτερικό (Παπαγιάννης, Δ., 2020, σελ 150).

Το **Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων** μεριμνά για την ρύθμιση θεμάτων της Ε.Ε, που σχετίζονται με το Αρχηγείο της ΕΛ.ΑΣ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εξωτερικών και άλλων κρατικών φορέων. Επίσης είναι αρμόδιο σε συνεργασία και με άλλες Διευθύνσεις του Α.Ε.Α, για την προώθηση και νομοθετική επεξεργασία Συμφωνιών Αστυνομικής Συνεργασίας με τις αρμόδιες αρχές Ευρωπαϊκών και τρίτων χωρών, στο πλαίσιο διμερών και πολυμερών σχέσεων με το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Το **Τμήμα SIRENE** έχει ως κύρια αποστολή την ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών στα πλαίσια της ορθής εφαρμογής του Κεκτημένου Σένγκεν στην Ευρωπαϊκή Ένωση(ΣΕΣΣ). Το περιεχόμενο των πληροφοριών αφορά κυρίως την λήψη διοικητικών και ποινικών μέτρων σε βάρος προσώπων και αντικειμένων, όπως

συλλήψεις διωκομένων με Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, εντοπισμό και κατάσχεση κλεμμένων οχημάτων, εντοπισμό και μέτρα προστατευτικής φύλαξης ανηλίκων κτλπ. Στο πλαίσιο αυτό δίνονται κατευθυντήριες οδηγίες στις αστυνομικές, λιμενικές και τελωνειακές Υπηρεσίες καθώς και στις υπηρεσίες Ασύλου σχετικά με την λειτουργία του Συστήματος Πληροφοριών Schengen (SIS) και σύμφωνα με τις Αποφάσεις [2008/615/ΔΕΥ](#) και [2008/616/ΔΕΥ](#) του [Συμβουλίου της Ε.Ε.](#)

Επίσης, το τμήμα υποστηρίζει και την λειτουργία του Ενιαίου Κέντρου Ανταλλαγής Πληροφοριών Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας, σε 24ωρη βάση.

Το **Τμήμα INTERPOL** αποτελεί το Εθνικό Κεντρικό γραφείο Interpol και εξασφαλίζει την επικοινωνία των αστυνομικών και λοιπών αρχών του κράτους με την Γενική Γραμματεία του Διεθνούς Οργανισμού Εγκληματολογικής Αστυνομίας. Η INTERPOL έχει ως σκοπό να εξασφαλίσει την αμοιβαία επικοινωνία και συνδρομή όλων των αρμόδιων Αρχών , για την πρόληψη και καταπολέμηση της εγκληματικότητας , απαγορεύοντας όμως αυστηρά οποιαδήποτε παρέμβαση ή δραστηριότητα πολιτικού, στρατιωτικού ή φυλετικού χαρακτήρα.

Το δίκτυο επικοινωνίας απλώνεται σε 190 χώρες-μέλη, οι οποίες ανταλλάσσουν πληροφορίες για όλα τα εγκλήματα και κάθε μορφής παράνομης εγκληματικής δραστηριότητας.

Το **Τμήμα EUROPOL** είναι αρμόδιο για την υλοποίηση της Απόφασης 2009/371/ΔΕΥ για την ίδρυση και λειτουργία της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (EUROPOL). Αποτελεί την Εθνική υπηρεσία σύνδεσμο με την Europol που έχει έδρα τη Χάγη Ολλανδίας καθώς επίσης και μεταξύ των κρατών που έχουν υπογράψει διμερείς συμφωνίες στρατηγικής και επιχειρησιακής συνεργασίας με τον Οργανισμό. Επιπλέον αποτελεί το κοινό σημείο επαφής μεταξύ των Ελληνικών Υπηρεσιών επιβολής του Νόμου με τις αντίστοιχες Υπηρεσίες των Κρατών-Μελών, στα πλαίσια ανταλλαγής πληροφοριών.

Τέλος, το **Ενιαίο Κέντρο Ανταλλαγής Πληροφοριών Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας** ιδρύθηκε με το Π.Δ 178/2014 με σκοπό να λειτουργεί επι 24ωρου βάσεως και να αποτελεί σημείο επαφής αναφορικά με υποθέσεις διεθνούς επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας. Μεριμνά για την ανταλλαγή πληροφοριών και στοιχείων σχετικά με την πρόληψη και αντιμετώπιση του εγκλήματος και την αντιμετώπιση του διεθνούς εγκλήματος. Τέλος, το ενιαίο Κέντρο Ανταλλαγής Πληροφοριών

στελεχώνεται από προσωπικό των Τμημάτων SIRENE, INTERPOL και EUROPOL της Διεύθυνσης καθώς επίσης και υπαλλήλων του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (Σ.Δ.Ο.Ε), των Τελωνειακών Αρχών και του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής, υπό την επίβλεψη των δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργών (Ψαρόσβεργας, Ε., 2018).

Μια από τις επιχειρήσεις που έλαβε χώρα στην Ελλάδα ήταν τον Απρίλιο του 2000, όπου οι Ελληνικές Αρχές και συγκεκριμένα η Υποδιεύθυνση Ναρκωτικών της Αττικής ερεύνησε μια εταιρία η οποία όπου αγόραζε εξοπλισμό και χημικά τα οποία δεν προόριζε να τα χρησιμοποιήσει για νόμιμες διαδικασίες παραγωγής. Σύμφωνα με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε εντοπίστηκε στο κτήριο της εταιρίας ολόκληρος ο εξοπλισμός και γενικώς η υποδομή του εργαστηρίου για την παραγωγή συνθετικών ναρκωτικών. Λόγω της περιπλοκότητας του εξοπλισμού αλλά και τις επικινδυνότητας του, οι Ελληνικές Αρχές ζήτησαν την συνδρομή της EUROPOL. Η EUROPOL απέστειλε έναν εμπειρογνώμονα από τη Μονάδα Ναρκωτικών ο οποίος σε συνεργασία με τις Ελληνικές Αρχές εξουδετέρωσε επιτυχώς τον εξοπλισμό του παράνομου εργαστηρίου. Λέγεται ότι ήταν από τα μεγαλύτερα εργοστάσια παραγωγής που εντοπίστηκαν στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Επίσης αξίζει να επισημάνουμε ότι το ίδιο έτος (2000) λίγους μήνες πιο πριν, οι Ελληνικές Αρχές είχαν οργανώσει εκπαιδευτικό σεμινάριο για την καταπολέμηση και εξάρθρωση παράνομων εργαστηρίων. Οι εμπειρογνώμονες και αναλυτές της EUROPOL είχαν εκπαιδεύσει τους Έλληνες αξιωματούχους που προέρχονται από τις υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού, της Πυροσβεστικής, των Τελωνείων, του Γενικού Χημείου του Κράτους αλλά και τις Εισαγγελικές Αρχές (Τριανταφυλλίδου, Α. & Γρόπα, Ρ., 2009, σελ 84)

3.1.1 Ο Ρόλος και ο Θεσμός της Αστυνομίας

Η εμφάνιση του θεσμού της Αστυνομίας σχετίζεται με την ετυμολογία της λέξης, η οποία είναι σύνθετη και αποτελείται από τις λέξεις «Άστυ» δηλαδή πόλη και «νόμος», ενώ οι ρίζες της ανήκουν στην αρχαία ελληνική λέξη «Πολιτεία», η οποία εμφανίστηκε για πρώτη φορά στα έργα του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη. Από την ετυμολογία λοιπόν της λέξης συμπεραίνουμε ότι η Αστυνομία συστάθηκε όταν δημιουργήθηκαν για πρώτη φορά κατοικημένες περιοχές και νόμοι με τη μορφή κανόνων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι οι πόλεις-κράτη που δημιουργήθηκαν εκείνη την εποχή, όπως η

Αθήνα . Εκείνη την εποχή τα καθήκοντα τα εκτελούσαν δημόσιοι σκλάβοι(Σκλύθιοι ή Σπευσίνιοι) ή αλλιώς ραβφοφόροι ή τοξόται (τοξότες). Ειδικότερα αποτελούσαν μία ομάδα 300 ατόμων που ήταν αρμόδια για τη φύλαξη δημόσιων συναθροίσεων , συλλήψεις και διερεύνηση εγκλημάτων (Σταμάτης X ,1997)

Σύμφωνα με τους Lentz and Chaires (Lentz, S.A. & Chaires, 2007), το πρώτο επαγγελματικό αστυνομικό σώμα δημιουργήθηκε στην Αγγλία, αρκετούς αιώνες αργότερα και συγκεκριμένα το 1829 με την ονομασία “Bobbies”. Στόχος της αγγλικής κυβέρνησης ήταν η διαχείριση των κοινωνικών συγκρούσεων, ως αποτέλεσμα της εκβιομηχάνισης και των γρήγορων ρυθμών αστικοποίησης στην πόλη του Λονδίνου . έτσι έχουμε την ίδρυση της Μητροπολιτικής Αστυνομίας , η οποία φέρει πλήθος χαρακτηριστικών από τη σύγχρονη Αστυνομία, καθώς δρούσε και προληπτικά προκειμένου να αποτρέψει εγκληματικές δραστηριότητες. Ως οργανωτική δομή ήταν παρόμοια με τον στρατό, οι εγκαταστάσεις της ήταν στο κέντρο προκειμένου να είναι προσβάσιμη στους πολίτες και διοικούταν υπό τον κυβερνητικό έλεγχο . Λίγα χρόνια αργότερα οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής ακολούθησαν το αγγλικό πρότυπο , ενισχύοντας τον κοινωνικό χαρακτήρα του αστυνομικού σώματος, παρέχοντας προμήθειες στους φτωχούς και στους άστεγους.

Οι ανωτέρω περιγραφές κρίνονται απαραίτητες διότι διαπιστώνεται η μεταστροφή του στόχου της Αστυνομίας από την τήρηση της τάξης στην ασφάλεια των πολιτών και την οργάνωση του Αστυνομικού Σώματος (Sage Publications, 2012).

3.2.2 Αποστολή , αρμοδιότητες και η διάρθρωση της ΕΛ.Α

Η αποστολή, οι αρμοδιότητες και η διάρθρωση της σημερινής Ελληνικής Αστυνομίας ορίστηκαν στον Ν. 1481/1984, ενώ στο μεσοδιάστημα ακολούθησαν ορισμένες τροποποιήσεις με τους Ν.2800/2000, Ν.4249/2014 και τέλος με το Π.Δ 43/2023.

Η Ελληνική Αστυνομία αποτελεί ένα ιδιαίτερο ένοπλο σώμα, το οποίο λειτουργεί σύμφωνα με τους δικούς της οργανικούς κανόνες ενώ αντίθετα οι διατάξεις αυτές δεν αφορούν το πολιτικό προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. Ως Αποστολή, η ΕΛ.ΑΣ έχει την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος, την περιφρούρηση του δημοκρατικού πολιτεύματος και της έννομης τάξης και την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του νόμου 1481/1984, η αστυνομία χωριζόταν στην Αστυνομία **Τάξης**, η οποία είχε ως αποστολή της τη διασφάλιση της δημόσιας ειρήνης, την ευταξία και την απρόσκοπτη κοινωνική διαβίωση των πολιτών και χωριζόταν στη

Διεύθυνση Γενικής Αστυνόμευσης και στη Διεύθυνση Τροχαίας, και στην Αστυνομία **Ασφάλειας** με αποστολή την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος. Η Ασφάλεια διασπάται στην Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας, τη Διεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας και τη Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας. Αρμοδιότητες της Αστυνομίας Γενικής Αστυνόμευσης αποτελούσαν η προστασία των ατομικών ελευθεριών του πολίτη, η τήρηση της τάξης σε δημόσιους χώρους και κατά τη διάρκεια δημόσιων συγκεντρώσεων και συναθροίσεων, η φροντίδα για την τήρηση των νόμων, ο έλεγχος της λειτουργίας δημόσιων κέντρων και καταστημάτων, η παράσταση στις συνεδριάσεις των δικαστηρίων, η πραγματοποίηση των μεταγωγών των κρατουμένων, η εφαρμογή της τουριστικής νομοθεσίας και των αγορανομικών διατάξεων, ο έλεγχος των τιμών των προϊόντων, η καταλληλότητα των τροφίμων, καθώς επίσης και η εξασφάλιση της αγροτικής ασφάλειας. Η Αστυνομία Τροχαίας ήταν αρμόδια για την εφαρμογή του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας, τη ρύθμιση της κυκλοφορίας των οχημάτων και των πεζών και την πραγματοποίηση προανακρίσεων για τροχαία ατυχήματα. Η Αστυνομία Δημόσιας Ασφάλειας έχει οριστεί αρμόδια για υποθέσεις γύρω από το έγκλημα, τα ναρκωτικά, το λαθρεμπόριο, την τρομοκρατία και το εθνικό νόμισμα. Η Αστυνομία Κρατικής Ασφάλειας ήταν αρμόδια για την προστασία επίσημων προσώπων, είτε Ελλήνων είτε αλλοδαπών, την παρακολούθηση και τον έλεγχο παραμονής, διακίνησης και εργασίας των αλλοδαπών στην χώρα και την προστασία της χώρας από κάθε υπονομευτική ενέργεια. Ακόμη, σύμφωνα με το άρθρο 8, σε κάθε περιφέρεια λειτουργούσε μια αστυνομική διεύθυνση, ενώ στην Αθήνα και στην Θεσσαλονίκη ιδρύθηκαν και λειτουργούσαν δύο γενικές αστυνομικές διευθύνσεις (Ψαρόσβεργας, Ε., 2018)

Σύμφωνα με τον Νόμο 2800/2000, η αποστολή, οι αρμοδιότητες και η διάρθρωση της Ελληνικής Αστυνομίας ορίζονται στα άρθρα 8- 13. Ως Αποστολή της παραμένει εκείνη που προβλέφθηκε στο νόμο 1481/1984 και προστέθηκε η εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας, η οποία αφορά το σύνολο της Ελληνικής Αστυνομίας και όχι μόνο την Αστυνομία Γενικής Αστυνόμευσης. Επιπλέον, η Ελληνική Αστυνομία συνδράμει στην αντιμετώπιση κάθε έκτακτης ανάγκης που μπορεί να προκύψει από θεομηνίες, ατυχήματα ή καταστροφές, τόσο σε περίοδο ειρήνης όσο και σε περίοδο πολέμου, με συνεργασία τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές. Πηγαίνοντας στο σήμερα, η Ελληνική Αστυνομία διακρίνεται σε Αστυνομία Γενικής Αστυνόμευσης, Τροχαίας,

Δημόσιας Ασφάλειας και Κρατικής Ασφάλειας αλλάζοντας σε μερικό βαθμό την προηγούμενη ισχύουσα διάκριση, ενώ αφαιρέθηκαν οι αρμοδιότητες του ελέγχου των τιμών των προϊόντων και της εξασφάλισης της αγροτικής ασφάλειας από την Αστυνομία Γενικής Αστυνόμευσης. Από την Αστυνομία Δημόσιας Ασφάλειας αφαιρέθηκαν οι αρμοδιότητες όπως είναι η αναζήτηση και σύλληψη λιποτακτών ή ανυπότακτων προσώπων, αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και της βίας και την προστασία του εθνικού νομίσματος. Αντίθετα η Αστυνομία Κρατικής Ασφάλειας απέκτησε την αρμοδιότητα του ελέγχου τήρησης της νομοθεσίας που αφορά τα όπλα και τις εκρηκτικές ύλες. Η ανάγκη για εκσυγχρονισμό της Ελληνικής Αστυνομίας δημιούργησε τις Κεντρικές Υπηρεσίες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται:

- το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας,
- η Αστυνομική Ακαδημία,
- οι Διευθύνσεις Εσωτερικών Υποθέσεων και Οικονομικής Επιθεώρησης,
- οι Υπηρεσίες Ασφάλειας Προέδρου της Δημοκρατίας, της Βουλής, του Προέδρου της Κυβέρνησης και Εναέριων Μέσων Ελληνικής Αστυνομίας.

Στις περιφερειακές υπηρεσίες περιλαμβάνονται οι Γενικές Αστυνομικές Διευθύνσεις, οι οποίες είχαν ιδρυθεί με τον προηγούμενο νόμο άλλα πλέον αριθμούν σε δώδεκα (Αττικής, Θεσσαλονίκης, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Θεσσαλίας, Ιονίων Νήσων, Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου, Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης)³⁰.

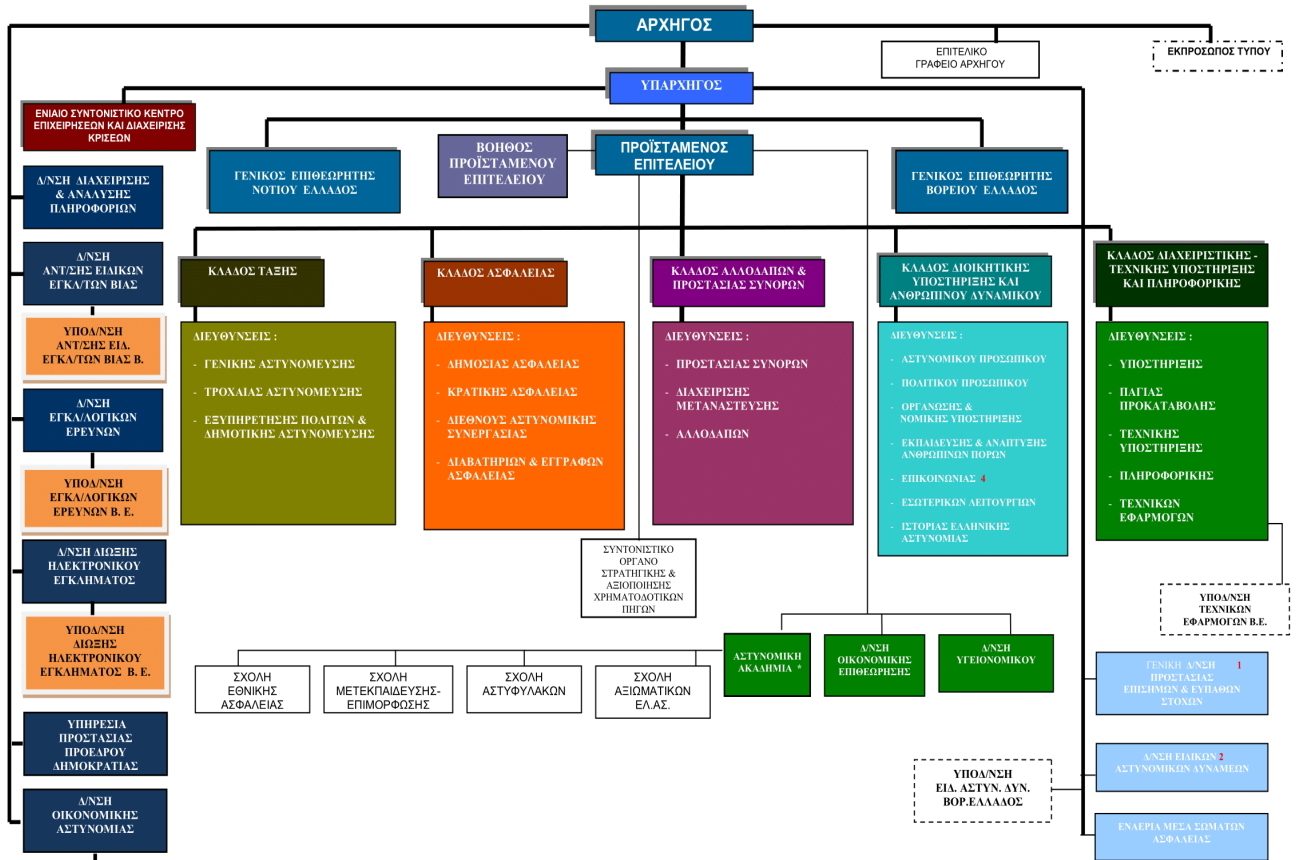
Η ανάγκη για αναδιοργάνωση της ΕΛ.ΑΣ ήταν ύψιστης σημασίας και επήλθε το 2014, με κύριο αντικείμενο την αποτροπή και πρόληψη των συνόρων από παράνομους αλλοδαπούς. Έτσι δημιουργήθηκε η Αστυνομία Αλλοδαπών και Προστασίας των Συνόρων με το Ν. 4249/2014 όπου η κύρια αποστολή της ήταν η πρόληψη, η αποτροπή και η καταστολή της παράνομης εισόδου και εξόδου αλλοδαπών από τη χώρα, ο εντοπισμός, η σύλληψη και ο επαναπατρισμός των παράνομων μεταναστών, η τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας για την είσοδο και την έξοδο των ανθρώπων στα ελληνικά εδάφη και η μέριμνα για την ασφαλή προσωρινή κράτηση και φύλαξη των παράνομων μεταναστών σε ειδικές εγκαταστάσεις, σεβόμενοι πάντα την αξιοπρέπεια τους ³¹. Ακόμη προβλέφθηκε η συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσω των επιτροπών

³⁰ Άρθρο 14 του Ν.2800/2000

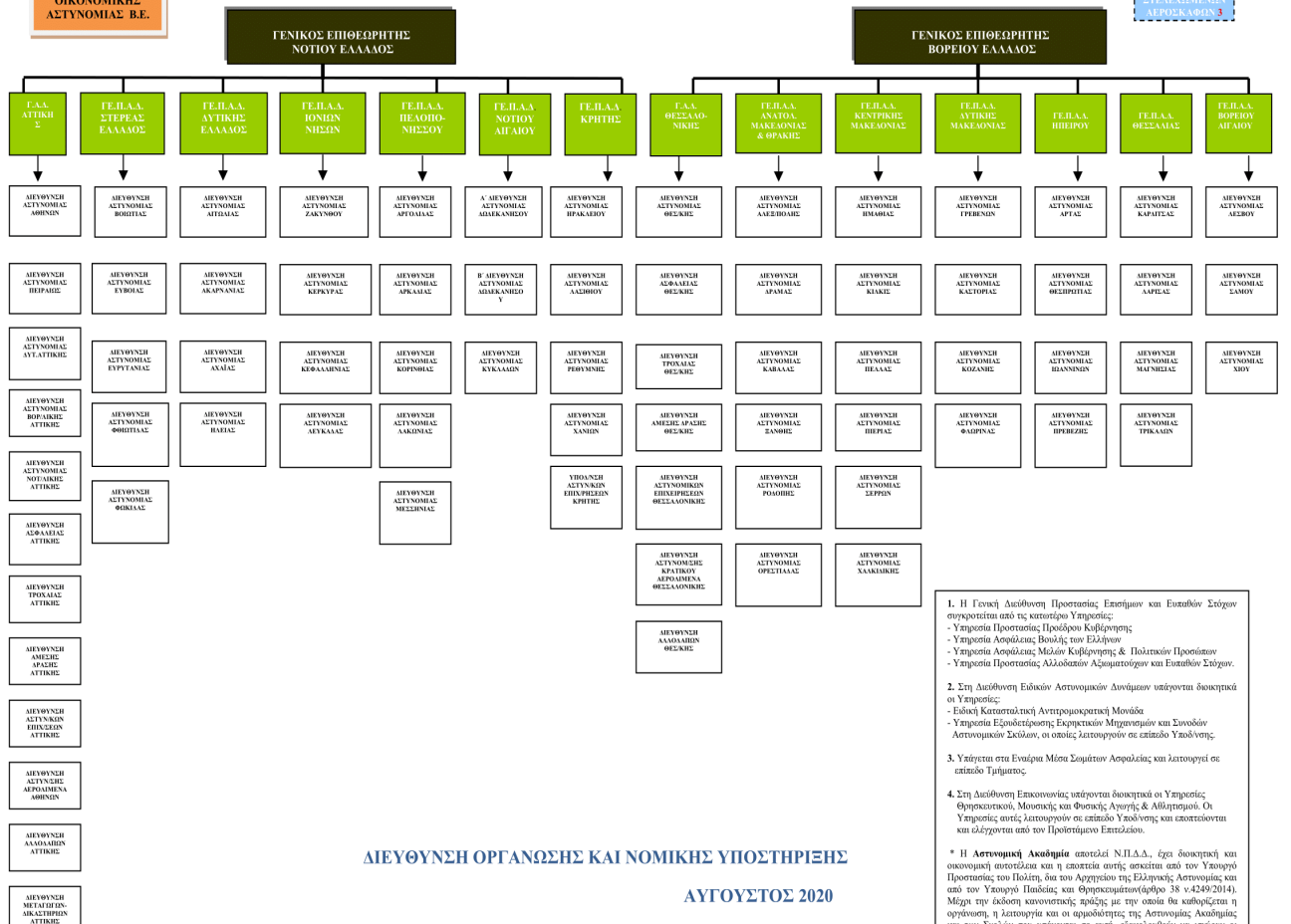
³¹ Άρθρο 11 του Ν.4249/2014

Περιφερειακής Συνεργασίας και Ασφάλειας , ούτως ώστε να αντιμετωπίζονται από κοινού θέματα κοινής αρμοδιότητας. Παράλληλα δημιουργήθηκαν κλάδοι Κεντρικών Υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας, Αυτοτελείς Διευθύνσεις των Κεντρικών Υπηρεσιών καθώς και το Ενιαίο Συντονιστικό Κέντρο Επιχειρήσεων και Διαχείρισης Κρίσεων. Μέσω αυτής της αναδιοργάνωσης στόχος της ΕΛ.ΑΣ ήταν να εξασφαλιστεί ο συντονισμός, ο έλεγχος και η εποπτεία των Υπηρεσιών. Αξίζει να επισημάνουμε ότι με το άρθρο 39 του νόμου 4249/2014 προβλέφθηκε η αναβάθμιση της Αστυνομικής Ακαδημίας, η οποία χρήζει διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, προκειμένου να παρέχεται επαγγελματική και ακαδημαϊκή εκπαίδευση στους φοιτητές της Σχολής Αστυφυλάκων και της Σχολής Αξιωματικών αλλά και την επιμόρφωση και κατάρτιση του εν ενεργεία προσωπικού μέσω των Σχολών Μετεκπαίδευσης-Επιμόρφωσης και Εθνικής Ασφάλειας. Φτάνοντας στο σήμερα η Ελληνική Αστυνομία υπάγεται στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και η διάρθρωση της αποτυπώνεται στο παρακάτω οργανόγραμμα:

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Π Ε Ρ Ι Φ Ε Ρ Ε Ι Α Κ Ε Σ Υ Π Η Ρ Ε Σ Ι Ε Σ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2020

1. Η Γενική Διεύθυνση Προστασίας Επισημών και Εισαχθών Στόχων συγκροτείται από τις ακόλουθες Υπηρεσίες:

- Υπηρεσία Προστασίας Προτύπων Κυβέρνησης
- Υπηρεσία Ασφάλειας Βουλής των Ελλήνων
- Υπηρεσία Ασφάλειας Μέσων Κυβέρνησης & Πολιτικών Προσώπων
- Υπηρεσία Προστασίας Αξιοδοτών Αξιωματικών και Εισαχθών Στόχων.

2. Στη Διεύθυνση Ειδικών Αστυνομικών Διευθύνσεων υπάρχουν διοικητικά τα Υπηρεσίες:

- Ειδική Καταστασιακή Αντιτρομοκρατική Μονάδα
- Υπηρεσία Εξουδετέρωσης Εκρηκτικών Μηχανισμών και Συναδών Αστυνομικών Σκότων, οι οποίες λειτουργούν σε επίπεδο Υπαόψησης.

3. Υπάρχει στα Ενωτικά Μέσα Σωματίων Ασφαλείας και λειτουργεί σε επίπεδο Τμήματος.

4. Στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης υπάρχουν διοικητικά τα Υπηρεσίες:

- Φορηκτικού, Μουσικής και Φωτογραφίας & Αθλητισμού. Οι Υπηρεσίες αυτές λειτουργούν σε επίπεδο Υπαόψησης και εποπτεύονται και ελέγχονται από τον Προϊστάμενο Επιτελείου.

* Η Αστυνομική Ακαδημία αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ., έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και η εποπτεία αυτής ασκείται από τον Υπουργό Προστασίας του Πολίτη, δια του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας και από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων (άρθρο 38 ν.4249/2014). Μέχρι την έκδοση κανονιστικής πράξης με την οποία θα καθοριστεί η οργάνωση, η λειτουργία και οι αρμοδιότητες της Αστυνομικής Ακαδημίας και των Σχολών που υπάρχουν σε αυτή, εξακολουθούν να ισχύουν οι διατάξεις του π.δ.14/2001, ισχύοντες αυτές δεν αντικαθίστανται στις διατάξεις ν.4249/2014.

Ως πρόσφατη εξέλιξη στην πορεία της Ελληνικής Αστυνομίας κρίνεται η σύσταση της Δικαστικής Αστυνομίας. Πρόκειται δηλαδή για έναν καινοτόμο θεσμό που θα υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και η λειτουργία του θα αποσκοπεί στην υποβοήθηση του έργου τόσο των δικαστικών και εισαγγελικών αρχών όσο και στην διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των δικαστικών υπηρεσιών, προκειμένου να αντιμετωπιστούν πρακτικές δυσλειτουργίας και ταχύτερης απονομής της δικαιοσύνης³² (Ψαρόσβεργκας, Ε., 2018).

3.2 Η ηθική στην Ελληνική Αστυνομία

Η ηθική κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για την Ελληνική Αστυνομία καθώς η αποστολή της είναι να εξασφαλίσει τη δημόσια ειρήνη, την δημόσια τάξη και την ομαλή κοινωνική διαβίωση των πολιτών μέσω της αστυνόμευσης. Επομένως τα όργανα της Ελληνικής Αστυνομίας είναι εκείνα τα οποία θα πρέπει να «επιβάλλουν την τάξη» είτε με τον λιγότερο ανώδυνο τρόπο όπως είναι η επιβολή ενός προστίμου είτε με τον πιο σκληρό που είναι η άσκηση άμεσης βίας, προκειμένου να επανέλθει η συμμόρφωση των διοικουμένων. Η άμεση βία εκδηλώνεται με τη ρίψη δακρυγόνων ή με την εκτόξευση νερού ή με την εκκένωση ενός υπο κατάληψη κτηρίου στο πλαίσιο του διοικητικού καταναγκασμού ως έκφραση εξουσίας και κυριαρχίας. Η άμεση άσκηση βίας δεν έχει ανατεθεί σε κανέναν άλλο φορέα πλην της Ελληνικής Αστυνομίας (Σιούτη Γλ., 2018).

Έτσι, η Ελληνική Αστυνομία είναι άρρηκτα συνυφασμένη με τη θεωρία του κοινωνικού συμβολαίου, με τον τρόπο που ανέπτυξε ο Τόμας Χομπς την περίοδο του Διαφωτισμού. Πιο συγκεκριμένα, ο Χομπς υποστήριξε πως το κράτος πρέπει να έχει το μονοπώλιο της βίας, προκειμένου να μεταμορφώνει την αναρχία σε τάξη και να αποφεύγεται ο κίνδυνος της σύγκρουσης μεταξύ των πολιτών για λόγους προώθησης ιδιοτελών συμφερόντων (Hall St., Gieben B., 2003, pg 75).

Η λειτουργία του κράτους βασίζεται σε ένα πλαίσιο νόμων, όπου το κράτος είναι φύλακας και προστάτης αλλά και εκπρόσωπος κάθε ατόμου και δικαιώματος του. Σύμφωνα με αυτή την θεωρία νομιμοποιείται η άσκηση βίας από την Ελληνική Αστυνομία.

---

³² Άρθρο 3 του Ν.4963/2022

Η Ελληνική Αστυνομία εκφράζει την δημόσια εξουσία που τις έχει ανατεθεί, μέσα σε αυτήν την εξουσία συμπεριλαμβάνεται και η νόμιμη βία, λαμβάνοντας υπόψιν τον παράγοντα της ηθικής. Η ηθική εξαρτάται τόσο σε ατομικό όσο και θεσμικό επίπεδο για τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ.

Το προσωπικό της διοίκησης είναι υποχρεωμένο να δρά σύμφωνα με τα όσα ορίζει η κυβέρνηση και το Σύνταγμα εκτός αν η διοικητική του θέση του επιτρέπει να λαμβάνει αποφασίστηκες αρμοδιότητες. Πολλές φορές ανακύπτει το ζήτημα της ηθικής για την άσκηση αρμοδιοτήτων σχετικά με αποφάσεις που λαμβάνονται με βάση την διακριτική ευχέρεια του διοικητικού οργάνου. Αυτό ανακύπτει στην περίπτωση εξυπηρέτησης ενός πολίτη όπου το όργανο μπορεί να δρα τόσο με δέσμια αρμοδιότητα όσο και με διακριτική ευχέρεια εντός του πλαίσιο νόμου.

Η ποικιλία των θεμάτων που έχουν να αντιμετωπίσουν οι μάχιμοι αξιωματικοί (διαρρήξεις, κλοπές, παραβάσεις ΚΟΚ, διατάραξη κοινής ησυχίας, εξυβρίσεις, απειλές) κάνει το έργο τους ιδιαίτερα περίπλοκο γεγονός που ορισμένες φορές χρήζει η δράση τους διακριτική ευχέρεια. Όμως το γεγονός αυτό δεν θα πρέπει να δημιουργεί αδυναμίες ως προς την εκτέλεση του έργου τους. Γι αυτό θα πρέπει ο αστυνομικός να διακατέχεται από ατομική ηθική αλλά και να καλλιεργείται μέσα από την εκπαίδευση του από την Αστυνομική Ακαδημία έτσι ώστε να κερδίσει τον σεβασμό και την εμπιστοσύνη των πολιτών (Σιούτη Γλ., 2018, σελ 70).

3.3 Κώδικας Δεοντολογίας της ΕΛ.Α

Ο κώδικας Δεοντολογίας στο σώμα της Ελληνικής Αστυνομίας κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός διότι με αυτόν τον τρόπο αποτρέπονται πράξεις αυθαιρεσίας ενώ ταυτόχρονα προστατεύονται αποτελεσματικά τα δικαιώματα των πολιτών και υπάρχει μια ουσιαστική σχέση εμπιστοσύνης και ασφάλειας των πολιτών με την Ελληνική Αστυνομία.

Όμως, πέρα από τις ενέργειες που εντάσσονται στο πλαίσιο του διοικητικού καταναγκασμού, το αστυνομικό προσωπικό καθίσταται αρμόδιο και για την άσκηση άλλων αρμοδιοτήτων, που συμπεριλαμβάνονται στο κώδικα δεοντολογίας. Τέτοιες αρμοδιότητες αποτελούν η προσαγωγή των πολιτών για την εξακρίβωση των προσωπικών τους στοιχείων, η πραγματοποίηση ερευνών σε ιδιωτικούς χώρους και μεταφορικά μέσα αλλά και σωματικών ερευνών και η προκαταρκτική εξέταση και η προανάκριση. Γι' αυτό τον λόγο θα πρέπει τα αστυνομικά όργανα να λειτουργούν με

γνώμονα όχι μόνο της αστυνομικής τους δράσης αλλά και με σεβασμό στην ανθρώπινη αξία και την τήρηση της αναλογικότητας. Το επάγγελμα του αστυνομικού δεν εκπληρώνει τον στόχο του μόνο με την εξυπηρέτηση των πολιτών αλλά και με την διασφάλιση της ειρήνης και συνύπαρξης των πολιτών. Αυτό επιτυγχάνεται με τον Κώδικα Δεοντολογίας που θεσπίστηκε για πρώτη φορά το 2004 με τη μορφή προεδρικού διατάγματος³³ (Σιούτη Γλ., 2018, σελ 70).

Η ηθική όπως αναφέραμε προγενέστερα αποτελεί μια προσωπική υπόθεση του κάθε ατόμου καθώς είναι το σύνολο των αξιών και των αρχών που διέπουν ένα άτομο. Από την άλλη πλευρά ο Κώδικας Δεοντολογίας περιέχει ένα σύνολο αρχών και αξιών που είναι υποχρεωμένο με βάση την ιδιότητα του να τηρεί ένα άτομο κατά την άσκηση των επαγγελματικών του υποχρεώσεων. Δηλαδή θέτει τα όρια στο προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ ώστε να εκτελούν τα καθήκοντα τους με ακεραιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμό προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, υπευθυνότητα και επαγγελματισμό (Geffray E., 2012, pg 55). Οι προϋποθέσεις όμως για την επίτευξη της ηθικής μέσα από ένα Κώδικα Δεοντολογίας είναι η σαφής παρουσίαση των ηθικών αρχών και παραδειγμάτων ή ενεργειών, οι κυρώσεις που δύναται να επιβληθούν σε περίπτωση μη τήρησης του Κώδικα και η συχνή προσαρμογή του περιεχομένου του Κώδικα στα ισχύοντα χρηστά ήθη και στα εκάστοτε χαρακτηριστικά του οργανισμού που υιοθετείται.

Για να μπορέσει η ηθική να εφαρμοστεί σύμφωνα με τον Κώδικα δεοντολογίας είναι απαραίτητη η εκπαίδευση των αστυνομικών αλλά και η παραδειγματική συμπεριφορά των ανώτερων αξιωματικών έτσι ώστε να αποτελούν πρότυπα για τους υφισταμένους τους. Επίσης η τήρηση του Κώδικα Δεοντολογίας ενισχύεται μέσω του μηχανισμού επιβολής αυστηρών ποινών και λογοδοσίας σε περίπτωση παραβάσεων (Gilman, S.C., 2005, pg 60).

Σημαντικές συνεργασίες της Europol με την ΕΛ.ΑΣ – Παραδείγματα

Η Συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ με την EUROPOL

Σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROPOL, η Ελληνική Αστυνομία συνεργάζεται στενά με τις ευρωπαϊκές αρχές από την ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981.

³³ Πρόκειται για κανονιστικό προεδρικό διάταγμα(Π.Δ 254/2004), δηλαδή ένα είδος κανονιστικής πράξης της διοίκησης που περιέχει γενικούς και αφηρημένους κανόνες. Συγκεκριμένα, εισάγει πρωτεύοντες κανόνες δικαίου και εκδίδεται μετά από γενική ή ειδική νομοθετική εξουσιοδότηση (Παπαδοπούλου, 2015). Ο Κώδικας Δεοντολογίας του Αστυνομικού εκδόθηκε μετά από ειδική εξουσιοδότηση βάσει του άρθρου 43 παρ.2 του Συντάγματος.

Η συνεργασία αυτή διευρύνεται με την EUROPOL να παρέχει υποστήριξη στις Ελληνικές αρχές σε τομείς όπως η τρομοκρατία, το κυβερνοέγκλημα, η διακίνηση ναρκωτικών και η διακίνηση μεταναστών. Το 2020, η ΕΛ.ΑΣ πραγματοποίησε μια επιτυχημένη επιχείρηση εναντίον διακίνησης ναρκωτικών, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την κατάσχεση περισσότερων από 82.000 φυτών κάνναβης και τη σύλληψη 15 υπόπτων. Από την μεριά της η EUROPOL παρείχε επιχειρησιακή υποστήριξη γεγονός που μας υπενθυμίζει τη σημασία της. Το 2021, τα στοιχεία που παρουσίασε η έκθεση της EUROPOL μας υπενθυμίζουν την προσπάθεια που καταβάλει η Ελληνική Αστυνομία για την αντιμετώπιση διάφορων μορφών του οργανωμένου εγκλήματος.

Η συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ με τη EUROPOL βασίζεται στη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών με σκοπό την αντιμετώπιση του διασυνοριακού εγκλήματος, όπως είναι η παράνομη διακίνηση μεταναστών και ναρκωτικών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η EUROPOL διαθέτει μια πλατφόρμα συνεργασίας, με την ονομασία SIENA, όπου ανταλλάζει πληροφορίες με όλες τις ευρωπαϊκές αστυνομικές αρχές, με σκοπό να αντιμετωπιστούν συντονισμένα τα διασυνοριακά εγκλήματα (Dimitrakopoulos and Kassim, 2016). Η EUROPOL αναλαμβάνει τη συλλογή, την ανάλυση και το διαμοιρασμό πληροφοριών στα μέλη της συνεισφέροντας τις εθνικές αρχές την αντιμετώπιση του εγκλήματος. Επιπλέον η EUROPOL συνεργάζεται με τις Ελληνικές Αρχές στο πλαίσιο εκπαίδευσης και εκτίμησης κινδύνου ,συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα που σχετίζονται με τα διασυνοριακά εγκλήματα και προσπαθούν να συντονίσουν την δράση τους για την αποτελεσματικότερη προστασία των ανθρώπων (Carrera et al., 2018, pg 60).

Σύμφωνα με τα αρχεία της EUROPOL, ο συνολικός αριθμός που συνεργάστηκαν οι δύο αρχές, η Ελληνική Αστυνομία με την EUROPOL, ήταν σε 325 υποθέσεις. Η υπόθεση με τα περισσότερα περιστατικά αφορά την διακίνηση των ναρκωτικών (40% των υποθέσεων). Το δεύτερο πιο κοινό είδος συνεργασίας είναι το έγκλημα στο κυβερνοχώρο (25% των υποθέσεων) και τρίτο η εμπορία των ανθρώπων, που αντιστοιχεί στο 15% των περιπτώσεων. Επι του παρόντος, η Ελληνική Αστυνομία και η EUROPOL έχουν δημιουργήσει δυο επιχειρησιακά όργανα συνεργασίας, δηλαδή την Εθνική Μονάδα της EUROPOL, η οποία εδρεύει στην Ελλάδα και την Κοινή Ομάδα Δράσης για το Έγκλημα στον Κυβερνοχώρο (J- CAT). Και τα δυο αυτά όργανα στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταλλαγής και ανάλυσης πληροφοριών αλλά και στο συντονισμό επιχειρησιακών δράσεων μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου στην

Ελλάδα και στην Ε.Ε. Την περίοδο της κορύφωσης της μεταναστευτικής κρίσης, από το 2015 και έπειτα, η EUROPOL και οι Ελληνικές Αρχές συνεργάστηκαν εξίσου αποτελεσματικά για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου και αυτό αποτυπώνεται με την σύλληψη δεκάδων υπόπτων. Η συνεργασία τους υπήρξε καθοριστική για την αντιμετώπιση της μεταναστευτικής κρίσης στην Ελλάδα και οι κοινές προσπάθειες τους είχαν ως αποτέλεσμα να επέλθουν σημαντικά επιτεύγματα ως προς την καταπολέμησης διάφορων σχετικών εγκλημάτων. Ενδεικτικά, το 2014, η ΕΛ.ΑΣ προχώρησε στη σύλληψη 1.793 διακινητών ανθρώπων και 26.143 παράνομων μεταναστών. Έτσι το 2017, η Ελληνική αστυνομία υπέγραψε μια νέα συμφωνία συνεργασίας με την EUROPOL η οποία είχε ως στόχο να ενισχύσει το επίπεδο ανταλλαγής πληροφοριών και τεχνογνωσίας μεταξύ των δυο Αρχών (Hartmut, 2015). Στο πλαίσιο αυτό, το 2019, η ΕΛ.ΑΣ ζήτησε 2.497 αιτήματα για βοήθεια από την EUROPOL και παρείχε 1.364 επιχειρησιακά μηνύματα ενώ παράλληλα έχει αποστείλει στα κεντρικά της EUROPOL αρκετούς Έλληνες αξιωματικούς οι οποίοι συμμετέχουν σε κοινές πρωτοβουλίες με στόχο την καταπολέμηση διάφορων μορφών εγκλήματος, όπως είναι το οργανωμένο έγκλημα και η τρομοκρατία (Črepinko, R., 2016, pg 60).

Με βάση αυτά τα ευρήματα, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η συνεργασία της Ελληνικής αστυνομίας με την EUROPOL υπήρξε ιδιαίτερη αποτελεσματική για τη καταπολέμηση των εγκλημάτων και της παράνομης διακίνησης μεταναστών στην Ελλάδα.

Μερικές από τις επιχειρήσεις συνεργασίας ΕΛ.ΑΣ- EUROPOL που αφορούν την παράνομη μετανάστευση είναι:

- **Επιχείρηση ΘΕΤΙΣ:** Στόχος της επιχείρησης ήταν η καταπολέμηση της διακίνησης παράνομων μεταναστών από τα Βαλκάνια στην Ελλάδα. Αυτή η επιχείρηση πραγματοποιήθηκε το 2016 και είχε ως αποτέλεσμα την σύλληψη 58 ατόμων.
- **Επιχείρηση ΜΕΛΟΥΣΑ:** πραγματοποιήθηκε το 2018 από τα στελέχη της ΕΛ.ΑΣ και τη EUROPOL και είχε ως στόχο την ανακάλυψη και την αποδόμηση δικτύων παράνομης μετανάστευσης και εμπορίας ανθρώπων τόσο στην Ελλάδα όσο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η επιχείρηση οδήγησε στη σύλληψη 11 ατόμων και την κατάσχεση σημαντικών ποσοτήτων ναρκωτικών και όπλων.

- **Επιχείρηση THOLOS:** Οι ελληνικές αρχές συνεργάζονται με τους φορείς άλλων κρατών για την διασφάλιση και τον έλεγχο των συνόρων. Παράλληλα η FRONTEX και η EUROPOL συνεργάστηκαν για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης στην περιοχή (Philipp, 2015).
- **Επιχείρηση NAUTILUS:** Η Επιχείρηση αυτή στήθηκε μετά το 2015 και είχε ως στόχο την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων, κυρίως στα νησιά του Αιγαίου. Συμμετείχαν τα σώματα ασφαλείας από διάφορες χώρες, αξιωματούχοι της FRONTEX και της EUROPOL. Κάποια από τα αποτελέσματα ήταν η διάσωση των προσφύγων και μεταναστών καθώς και η σύλληψη αρκετών διακινητών.
- **Επιχείρηση BITTER SWEET :** Η Επιχείρηση αυτή είχε ως στόχο την καταπολέμηση του διεθνούς εμπορίου ναρκωτικών από το Μαρόκο στην Ευρώπη , μέσω Ελλάδας και Ισπανίας. Καθοριστικό ρόλο έπαιξαν οι αρχές της Ελλάδας, της Ισπανίας ,του Μαρόκου καθώς επίσης και το προσωπικό της EUROPOL και της FRONTEX(Philipp, 2015).
- **Επιχείρηση MOS MAIORUM:** Το 2015 η EUROPOL συντόνισε μια επιχείρηση σε συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος στην Ευρώπη. Η επιχείρηση αυτή επικεντρώθηκε στον έλεγχο των συνόρων για την ανίχνευση εγκληματικών δικτύων που ασχολούνται με την παράνομη μετανάστευση , την εκμετάλλευση ανθρώπων και τη διακίνηση ναρκωτικών. Η επιχείρηση οδήγησε στη σύλληψη περισσότερων από 4.000 ατόμων και την κατάσχεση μεγάλων ποσοτήτων ναρκωτικών και όπλων (Elsbeth & Geyer, 2008, pg 62).
- **Επιχείρηση LION:** Η Επιχείρηση αυτή πραγματοποιήθηκε το 2020 υπο την ηγεσία της EUROPOL και είχε ως σκοπό την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου και της διακίνησης ναρκωτικών στην Ευρώπη. Συμμετείχαν 27 χώρες και η επιχείρηση είχε ως αποτέλεσμα την σύλληψη 179 ατόμων και την κατάσχεση μεγάλης ποσότητας ναρκωτικών ουσιών όπως κοκαΐνη , ηρωίνη , αμφεταμίνες και κάνναβη. Αυτό που εντοπίστηκε στη συγκεκριμένη επιχείρηση ήταν ότι οι δράστες συνεχώς άλλαζαν τακτικές και μεθόδους έτσι ώστε να μην γίνονται αντιληπτοί από τις αρχές (Ambagtsheer, 2020, pg 60).

Επιχείρηση Ζευς

Η επιχείρηση Ζευς είναι μια κοινή επιχείρηση της Ελληνικής Αστυνομίας, της EUROPOL και της FRONTEX που ξεκίνησε τον Φεβρουάριο του 2020 και ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2021. Αυτή η επιχείρηση είχε ως στόχο τη διακοπή των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα και την παράνομη διακίνηση μεταναστών στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα περιλάμβανε συντονισμένες επιχειρήσεις ελέγχων στα λιμάνια, στα αεροδρόμια, σε σημεία εισόδου και άλλα σημεία κατά μήκος των εθνικών συνόρων της Ελλάδας. Επίσης πραγματοποιήθηκαν κοινές επιχειρήσεις με αστυνομικές αρχές από τις γειτονικές χώρες όπως η Τουρκία και η Αλβανία, σε εδάφη εκτός Ε.Ε για τη σύλληψη και τον εντοπισμό μελών που σχετίζονται με εγκληματικές ομάδες διακίνησης μεταναστών.

Εκτός από την Ελληνική Αστυνομία, τη EUROPOL και τη FRONTEX στην συγκεκριμένη επιχείρηση συμμετείχαν και αρχές από την Ιταλία, την Γερμανία, την Ολλανδία και την Κροατία. Η συνεργασία αυτή είχε ως στόχο την ανταλλαγή των πληροφοριών και την κοινή διεξαγωγή των επιχειρήσεων, η οποία θα μπορούσαμε να πούμε ότι στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία αφού κατάφερε να σταματήσει πολλές από τις δραστηριότητες των εγκληματικών ομάδων και να οδηγήσει στη σύλληψη μεγάλου αριθμού εμπλεκόμενων ατόμων. Σκοπός της επιχείρησης είναι να δημιουργηθεί ένα κοινό συντονιστικό κέντρο που έχει ως στόχο την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών και το συντονισμό των δράσεων τους. Επιπλέον η FRONTEX συμμετέχει στις επιχειρήσεις επιβολής του νόμου και παρέχει τεχνική υποστήριξη και εκπαίδευση τόσο στις αρχές ασφάλειας της Ελλάδας όσο και στις άλλες συμμετέχων χώρες. Στη χώρα μας το συντονισμό τον ανέλαβε το Κέντρο Συντονισμού και Ελέγχου (ΚΕΣΥΠ) της Ελληνικής Αστυνομίας και σε αυτό συμμετείχαν και άλλες εθνικές αρχές όπως η Ελληνική Ακτοφυλακή και οι Ένοπλες δυνάμεις. Ο κύριος στόχος της επιχείρησης ήταν η παρακολούθηση του δικτύου που ασχολείται τόσο με την προετοιμασία όσο και την μεταφορά των μεταναστών στην Ελλάδα αλλά και στα υπόλοιπα Ευρωπαϊκά κράτη (Ambagtsheer, 2020, pg 60).

Κατά τη διάρκεια της επιχείρησης πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 16.000 επιθεωρήσεις σε επιχειρήσεις και καταλήψεις, καθώς επίσης και σε περιοχές όπου σταθμεύουν τα πλοία και φορτηγά. Κατά τη διάρκεια των ελέγχων η ΕΛ.ΑΣ κατάφερε να συλλάβει 6.904 άτομα για παράνομη είσοδο στη χώρα και όχι μόνο. Επίσης κατά

την διάρκεια της επιχείρησης συνελήφθησαν 81 άτομα που σχετίζονται με το εμπόριο ανθρώπων και την εκμετάλλευση παιδιών, κατασχέθηκαν 14 τόνοι περίπου ναρκωτικών και περισσότερα από 500 όπλα .Η επιχείρηση ZEYΣ, αποτέλεσε μια πετυχημένη προσπάθεια για την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης τόσο στην Μεσόγειο όσο και στην Ελλάδα. Ένα από τα μειονεκτήματα του είναι το υψηλό κόστος της επιχείρησης και αυτό οφείλεται στο ότι ενεπλάκησαν αρκετοί φορείς και ο καθένας από αυτούς έβαζε τα δικά του χρήματα (Ψαρόσβεργας, 2018, σελ 92).

Επιχείρηση TRITON

Η επιχείρηση αυτή είχε ως στόχο την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας στους μετανάστες που βρισκόταν σε κίνδυνο στη Μεσόγειο Θάλασσα και την απόπλου των σκαφών στα οποία επέβαιναν μετανάστες από τις ακτές της Λιβύης και της Τυνησίας προς την Ευρώπη. Η επιχείρηση χρησιμοποιούσε τεχνολογικά μέσα όπως ραντάρ και συστήματα επιτήρησης για την αναγνώριση των σκαφών και την παρακολούθηση της διαδρομής τους. Το Ελληνικό Λιμενικό και η FRONTEX συνεργάστηκαν στενά για την διάσωση των μεταναστών ενώ η EUROPOL από την μεριά της παρείχε συνδρομή μέσω της συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών για τις οργανωμένες εγκληματικές ομάδες που εμπλεκόταν στην παράνομη μετανάστευση. Συνολικά η επιχείρηση TRITON βοήθησε στη διάσωση χιλιάδων μεταναστών που βρέθηκαν σε κίνδυνο στη μεσόγειο Θάλασσα. Ενδεικτικά μπορούμε να πούμε ότι διασώθηκαν πάνω από 70.000 άτομα μέσω της επιχείρησης αυτής (Ψαρόσβεργας, 2018, σελ 102).

Η επιχείρηση συντονίστηκε από την FRONTEX και σε αυτήν συμμετείχαν περίπου 15 ευρωπαϊκές χώρες , ενώ η EUROPOL πρόσφερε εκπαίδευση στο προσωπικό τόσο των αστυνομικών δυνάμεων όσο και άλλων υπηρεσιών που συμμετείχαν στην επιχείρηση, ενώ παράλληλα παρείχε πληροφορίες και τεχνική υποστήριξη για την ανίχνευση και την καταστολή των παράνομων μεταναστευτικών δικτύων. Η επιχείρηση συνέβαλε καθοριστικά στην διάσωση χιλιάδων μεταναστών και προσφύγων στη Μεσόγειο Θάλασσα.

Εν κατακλείδι, η επιχείρηση TRITON, σύμφωνα με τα δεδομένα που συλλέχθηκαν από το 2014 έως το 2021 κατάφερε να διασώσει 765.000 άτομα από την Μεσόγειο Θάλασσα ενώ 19.000 περίπου άτομα έχασαν την ζωή τους στην προσπάθεια να διασχίσουν τη Μεσόγειο (Κυρμπάση, 2016).

3.4 Ερευνητικά προγράμματα που συμμετέχει η ΕΛ.ΑΣ με την EUROPOL

Όπως έχουμε αναφέρει προγενέστερα, η EUROPOL παρέχει πολύτιμες πληροφορίες, αναλύσεις και εκπαιδεύσεις στις αστυνομικές αρχές έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά η τρομοκρατία και η εγκληματικότητα. Επίσης η EUROPOL συνεργάζεται στενά με τις εθνικές αστυνομικές αρχές έτσι ώστε να υλοποιηθούν τα κοινά επιχειρησιακά σχέδια για την αντιμετώπιση των διασυνοριακών προβλημάτων. Ορισμένα από τα κοινά προγράμματα που συμμετέχουν η EUROPOL και η ΕΛ.ΑΣ είναι :

Το πρόγραμμα EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats). Πρόκειται για μια πλατφόρμα που διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των Ευρωπαϊκών αρχών ασφαλείας, με σκοπό την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος .

Το πρόγραμμα JOTF (Joint Operational Team-Financial) το οποίο ασχολείται με την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος.

Το πρόγραμμα CEPOL (European Union Agency for Law Enforcement Training) που ασχολείται με την εκπαίδευση των αστυνομικών στην Ευρώπη πάνω στις διάφορες μορφές εγκληματικότητας μέσω σεμιναρίων, διαλέξεων και εκπαιδεύσεων.

Το πρόγραμμα FRAN (False and Authentic Documents Online) , το οποίο στοχεύει στην αντιμετώπιση της χρήσης πλαστών εγγράφων στην Ευρώπη (Burcher, M, and C. Whelan., 2019).

Επίσης η ΕΛ.ΑΣ και η EUROPOL στοχεύουν στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών και μετανάστευσης στη Μεσόγειο. Το πρόγραμμα αυτό ξεκίνησε το 2015 και ο σκοπός του είναι να συντονίσει και να ενισχύσει τις επιχειρήσεις που δρουν στα σύνορα. Η επιχείρηση περιλαμβάνει κοινούς ελέγχους τόσο σε πλοία όσο και σε αεροσκάφοι. Το πρόγραμμα συντονίζεται από την FRONTEX , τις ελληνικές αρχές και από χώρες που βρίσκονται στα βαλκάνια και Κεντρική Ευρώπη. (Κυρμπάση, Ε, 2016, σελ 32).

Η συνεργασία της EUROPOL με τις Ελληνικές αρχές αποτυπώνεται με τις κοινές εκπαιδεύσεις και τα σεμινάρια που διεξάγονται για τους Αξιωματικούς της ΕΛ.ΑΣ ώστε να αναπτύξουν δεξιότητες και τεχνικές για την αντιμετώπιση των διασυνοριακών εγκλημάτων. Η ανταλλαγή του προσωπικού ενισχύει τη συνεργασία και την

αλληλοκατανόηση μεταξύ των φορέων και βοηθά στη βελτίωση των πρακτικών ασφαλείας και επιβολής του νόμου.

Κάθε συνεργασία όμως έχει και κάποια προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσει. Ένα από τα μεγαλύτερα είναι η έλλειψη πόρων και η καταπόνηση του προσωπικού που απαιτεί η συνεχή επικοινωνία και συνεργασία ανάμεσα στους αξιωματικούς και τους ειδικούς αναλυτές των δυο υπηρεσιών. Ένα ακόμη πρόβλημα είναι η διαφορετική νομοθεσία ανάμεσα στα κράτη-μέλη της ΕΕ, η οποία δυσκολεύει την επικοινωνία και την επεξεργασία δεδομένων. Η πρόσβαση σε πληροφορίες αποτελεί ένα εξίσου σημαντικό πρόβλημα που συναντάμε και στους δυο οργανισμούς με την κωλυσιεργία του διαμοιρασμού των πληροφοριών. Αυτό έχει ως συνέπεια στην καθυστέρηση της ανταλλαγής των πληροφοριών μεταξύ των χωρών. Έχει αναφερθεί επίσης ότι η συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ με τον οργανισμό της EUROPOL είναι περιορισμένη λόγω της μη επαρκούς εκπαίδευσης των αστυνομικών σε θέματα ασφάλειας και χρήσης των εργαλείων που παρέχει η EUROPOL (Broeders & Engbersen, 2007 pg 50).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

4.1 Η συμβολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις προοπτικές συνεργασίας με την ΕΛ.ΑΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) παίζει καθοριστικό ρόλο στην προώθηση και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Αστυνομίας και των ευρωπαϊκών φορέων επιβολής του νόμου, όπως είναι η EUROPOL. Η συμβολή της ΕΕ στις προοπτικές αυτής της συνεργασίας είναι πολλαπλή και εκτείνεται σε διάφορους τομείς όπως είναι :

- Η χρηματοδότηση και υποστήριξη των προγραμμάτων. Μέσα από αυτά τα προγράμματα, όπως το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, η ΕΕ προσφέρει χρηματοδότηση στα κράτη-μέλη για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφύλαξης των συνόρων. Αυτή η χρηματοδότηση επιτρέπει στην ΕΛ.ΑΣ να αναπτύξει νέες τεχνολογίες , να βελτιώσει τις υποδομές της και να ενισχύσει την εκπαίδευση των στελεχών της.
- Η δημιουργία ενός ενιαίου νομοθετικού πλαισίου όπου η ΕΕ θα μπορεί να μοιράζει πληροφορίες και να τις εφαρμόζει άμεσα με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα κράτη. Σε αυτή την λογική στηρίζονται και οι νομικές πράξεις που εκδίδονται με την κύρια διαδικασία της «συνήθους νομοθετικής διαδικασίας» από τα δύο βασικά νομοθετικά σώματα της ΕΕ το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και το Συμβούλιο των Υπουργών. Οι κανονισμοί και οι οδηγίες της ΕΕ εξασφαλίζουν ότι η συνεργασία μεταξύ της ΕΛ.ΑΣ και της EUROPOL γίνονται σύμφωνα με κοινά πρότυπα και διαδικασίες , διευκολύνοντας έτσι την αμοιβαία κατανόηση και αποτελεσματικότητα.
- Η ανάπτυξη Κοινών Πλατφόρμων και Συστημάτων , όπως το SCHENGEN Information System (SIS) , το Europol Information System (EIS) και το European Criminal Records Information System (ECRIS). Αυτά τα συστήματα επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση σε κρίσιμες πληροφορίες και βελτιώνουν την ανταλλαγή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο.

- Η εκπαίδευση και η εξειδίκευση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί να βελτιώσει τις δεξιότητες μέσα από φορείς όπως είναι η Ακαδημία της Ευρωπαϊκής Αστυνομίας, CEPOL. Η CEPOL προσφέρει τόσο εκπαιδευτικά προγράμματα όσο και σεμινάρια που απευθύνονται σε στελέχη της ΕΛ.ΑΣ, βοηθώντας τους να αποκτήσουν εξειδίκευση σε θέματα ευρωπαϊκής ασφάλειας και διασυνοριακής συνεργασίας.
- Συντονισμός και κοινές επιχειρήσεις. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της EUROPOL, διευκολύνει τον συντονισμό κοινών επιχειρήσεων μεταξύ των ευρωπαϊκών φορέων. Με την ίδια λογική δημιουργήθηκε και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (FRONTEX) για την άμεση συνεργασία και παροχή υπηρεσιών. Στόχος αυτών των επιχειρήσεων είναι να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, μετανάστευσης και άλλων φορέων του οργανωμένου εγκλήματος
(Carrera, S. & Guild, E., 2010 pg 84-89).

Επίσης η Ευρωπαϊκή Ένωση ενισχύει τη Διασυνοριακή Συνεργασία μέσω συμφωνιών και πρωτοβουλιών όπως το Prüm Framework³⁴. Αυτή η πλατφόρμα προωθεί την ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας, επιτρέποντας την άμεση ανταλλαγή δεδομένων όπως δακτυλικά αποτυπώματα, DNA και δεδομένα κυκλοφορίας οχημάτων μεταξύ των κρατών για την αναγνώριση και τον εντοπισμό των υπόπτων στις ποινικές υποθέσεις. Αυτή η ανταλλαγή γίνεται άμεσα και αποτελεσματικά, διευκολύνοντας τις αστυνομικές αρχές να ανταλλάσσουν κρίσιμες πληροφορίες. Οι εθνικές αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών μπορούν να αναζητούν δεδομένα στα αρχεία άλλων κρατών μελών με αυτοματοποιημένο τρόπο, γεγονός που επιτρέπει τη γρήγορη ταυτοποίηση ατόμων ή στοιχείων που σχετίζονται με εγκληματικές δραστηριότητες. Το πλαίσιο αυτό περιλαμβάνει αυστηρές διατάξεις για την προστασία δεδομένων, διασφαλίζοντας ότι η ανταλλαγή πληροφοριών γίνεται με σεβασμό στα δικαιώματα των πολιτών και στα πλαίσια της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων της ΕΕ.

³⁴ Η πρωτοβουλία πήρε το όνομά της από την πόλη Prüm στη Γερμανία, όπου υπογράφηκε αρχικά η σχετική συμφωνία το 2005

Τέλος , η Ευρωπαϊκή Ένωση επενδύει στην καινοτομία και την έρευνα μέσω προγραμμάτων όπως το Horizon Europe³⁵, το οποίο χρηματοδοτεί έργα που σχετίζονται με την ασφάλεια και την επιβολή του νόμου. Οι στόχοι αυτού του προγράμματος είναι η ενίσχυση της επιστημονικής αριστείας και Τεχνολογικής ηγεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Παράλληλα επικεντρώνεται σε μεγάλες παγκόσμιες προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή, η ψηφιακή καινοτομία, η υγεία και η βιώσιμη ανάπτυξη. Αδιαμφισβήτητα το Horizon Europe αποτελεί ένα βασικό μοχλό στρατηγικής της ΕΕ για τη δημιουργία μιας ανθεκτικής, ψηφιακής και πράσινης οικονομίας (Ψαρόσβεργας, Ε., 2018 σελ 40).

4.2 Η Συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ με την FRONTEX

Με δεδομένο ότι τα Ελληνικά σύνορα αποτελούν την ακτογραμμή των ευρωπαϊκών συνόρων η Ελληνική Αστυνομία και ο οργανισμός FRONTEX συνεργάζονται για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα. Τα διαθέσιμα στοιχεία μας δείχνουν ότι από το 2014 έως και σήμερα η συνεργασία των αρχών έχει βελτιωθεί κατακόρυφα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η επιχείρηση « ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ» ,η οποία είχε ως στόχο τον εντοπισμό και την πρόληψη της παράνομης εισόδου μεταναστών στην Ελλάδα μέσω Αιγαίου Πελάγους. Η συνεργασία των δυο μερών είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του προσωπικού και εξοπλισμού για την αποτροπή της παράνομης μετανάστευσης (Fernández-Rojo, 2021). Σύμφωνα με τα ετήσια στατιστικά της Ελληνικής Αστυνομίας και την Έκθεση Ελέγχου του οργανισμού FRONTEX , αντιλαμβανόμαστε ότι οι κοινές ομάδες ελέγχου μεταξύ ΕΛ.ΑΣ και FRONTEX έχουν αποτρέψει πολλούς παράνομους μετανάστες. Η πλειονότητα αυτών των επιχειρήσεων αφορούσε τη διακίνηση μεταναστών, τη διακίνηση ναρκωτικών και τη διακίνηση όπλων (Busuioc, M. & Groenleer, M., 2013 pg 285) .

Ο αριθμός των παράνομων διελεύσεων των συνόρων έχει μειωθεί σημαντικά, από το ανώτατο όριο των 880.000 το 2015 σε περίπου 14.000 το 2021 ,ενώ ο αριθμός των συλλήψεων από την Ελληνική Αστυνομία αυξήθηκε. Αυτή η σημαντική μείωση μπορεί να αποδοθεί στην αυξημένη συνεργασία που έχουν αυτοί οι φορείς και οι κοινές επιχειρήσεις στην πρόληψη της παράνομης διακίνησης μεταναστών στην Ελλάδα.

---

³⁵ Το **Horizon Europe** είναι το κύριο ερευνητικό και καινοτομικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περίοδο 2021-2027. Αποτελεί τη συνέχεια του προγράμματος **Horizon 2020** και είναι το πιο φιλόδοξο πρόγραμμα έρευνας και καινοτομίας που έχει αναπτύξει ποτέ η ΕΕ, με συνολικό προϋπολογισμό που ανέρχεται σε περίπου 95,5 δισεκατομμύρια ευρώ.

Το 2020, ο οργανισμός του FRONTEX ενίσχυσε τα Ελληνικά σύνορα, τόσο τα χερσαία όσο και τα θαλάσσια, με πάνω από 10.000 επιχειρήσεις και εκπαίδευσε περισσότερους από 70 αξιωματικούς της ΕΛ.ΑΣ για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου (Elsbeth et al., 2016).

4.3 Κοινές Επιχειρήσεις ΕΛ.ΑΣ-FRONTEX

Οι κοινές επιχειρήσεις ήταν αδιαμφισβήτητα πετυχημένο προϊόν για την αντιμετώπιση των παράνομων δικτύων διακίνησης και την αντίστοιχη μείωση των παράνομων διελεύσεων. Ωστόσο σε μια εποχή που ολοένα και εξελίσσεται υπάρχουν συνεχώς νέες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ με τον FRONTEX περιλάμβανε τεχνικές μεθόδους που χρησιμοποιεί και η EUROPOL ως προς την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου και προστασίας συνόρων.

Η συνεργασία μεταξύ της ΕΛ.ΑΣ και της FRONTEX έχει γίνει ορατή σε πολλές επιχειρήσεις στο παρελθόν. Ορισμένες από αυτές είναι οι εξής:

Επιχείρηση ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ: Είναι η κύρια επιχείρηση συνεργασίας μεταξύ των δυο φορέων για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και του λαθρεμπορίου στη Μεσόγειο. Η επιχείρηση έχει ξεκινήσει από το 2006 και συνεχίζεται μέχρι και σήμερα. Πρόκειται δηλαδή για μια κοινή επιχείρηση ελέγχου των εξωτερικών συνόρων στο Αιγαίο Πέλαγος όπου συμμετέχει και η Ελληνική Ακτοφυλακή.

Επιχείρηση Nautilus : Πρόκειται για επιχείρηση ενίσχυσης της Ελληνικής Επιχείρησης για την επιτήρηση των Ελληνικών Θαλάσσιων συνόρων και την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και του λαθρεμπορίου.

Επιχείρηση Hermes : Πρόκειται για επιχείρηση συνεργασίας μεταξύ των Ελληνικών Αρχών και του FRONTEX για την ενίσχυση της ασφάλειας στα σύνορα της Ελλάδας με τις γειτονικές χώρες της Τουρκίας και Βόρεια Μακεδονίας. Στόχος της επιχείρησης είναι η αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης και της εμπορίας ανθρώπων στην περιοχή.

Joint Operation Hera και Joint Operation Aeneas: Πρόκειται για κοινές επιχειρήσεις του συμμετέχουν ο FRONTEX , η ΕΛ.ΑΣ , το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή

και οι Τούρκικες αρχές για την αντιμετώπιση της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα.

Επιχείρηση AEGEAN Manuel: Η συγκεκριμένη δράση στοχεύει στο συντονισμό των επιχειρήσεων αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης και του λαθρεμπορίου στο Αιγαίο Πέλαγος.

Επιχείρηση RABIT: Συντονίζει τις επιχειρήσεις ενίσχυσης στα εξωτερικά σύνορα της ΕΕ σε περίπτωση κρίσης ή μεγάλης πίεσης από μεταναστευτικές ροές.

Επιχείρηση ΠΑΥΣΕΙΔΩΝ: Η επιχείρηση αυτή εξελίχθηκε στα Ελληνοτουρκικά σύνορα του Έβρου τον Μάρτιο του 2020. Στην επιχείρηση αυτή συμμετείχαν πάνω από 700 στελέχη της ΕΛ.ΑΣ (συνοριοφύλακες , δυνάμεις ενίσχυσης και ΕΚΑΜ) και 100 περίπου από τη FRONTEX. Στόχος της επιχείρησης ήταν να αποτροπή η παράνομη είσοδος από την Τουρκία, χιλιάδων υποκινούμενων μεταναστών στο εσωτερικό της Ελλάδας και κατ' επέκταση στα Ευρωπαϊκά σύνορα. Ο σχεδιασμός της επιχείρησης και το τελικό αποτέλεσμα αυτής στέφθηκε με επιτυχία καθώς , στις 28 Μαρτίου του 2020 το συγκεντρωμένο πλήθος αποχώρησε από τον Έβρο.

Η επιχείρηση ΠΑΝΘΕΩΝ ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2019 και περατώθηκε στις αρχές Ιανουαρίου του 2020. Στόχος αυτής της επιχείρησης ήταν η καταπολέμηση του εμπορίου των ναρκωτικών και ήταν μια κοινή επιχείρηση της Ελληνικής Αστυνομίας και της Υπηρεσίας Πολιτικής Προστασίας. Σε αυτόν τον αγώνα κατά των ναρκωτικών συμμετείχαν οι αρχές της Αλβανίας και Βόρειας Μακεδονίας . Επιπλέον συμμετείχαν και διεθνείς φορείς όπως η FRONTEX, η EUROPOL και η INTERPOL. Ο συντονισμός πραγματοποιήθηκε από τις Ελληνικές αρχές και είχε επικεφαλής έναν εκπρόσωπο της FRONTEX (Jumbert, 2018). Κατά την διάρκεια της επιχείρησης συνελήφθησαν πάνω από 350 άτομα και κατασχέθηκαν περισσότερα από 450 κιλά κοκαΐνης, 47 κιλά ηρωίνης, 25 κιλά κάνναβης , 18 κιλά αμφοταμινών και πολλά άλλα ναρκωτικά. Κατά την έρευνα εντοπίστηκαν εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ σε μετρητά, οχήματα και πλοία που χρησιμοποιούνται για το παράνομο εμπόριο ναρκωτικών (Iliadi & Flogaitis, 2020).

4.3.1 Προβλήματα και Δυσχέρειες κατά την συνεργασία

Όπως σε κάθε συνεργασία ,έτσι και η συνεργασία της Ελληνικής Αστυνομίας με τον οργανισμό FRONTEX, έχει παρουσιάσει κάποια προβλήματα ,δυσκολίες και αντιπαραθέσεις όσον αφορά τον τρόπο εκτέλεσης των αποστολών και τη διαχείριση των πόρων. Οι δυο οργανισμοί παρ όλα αυτά συνεχίζουν να συνεργάζονται για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των κοινών αποστολών τους (Bures, 2016).

Ένα πρόσφατο περιστατικό επιβεβαιώνει ότι η δράση της FRONTEX κατά την διάρκεια των επιχειρήσεων ήταν τελείως απρεπής, με παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων και αρκετοί να δηλώνουν παράπονα ανάρμοστης συμπεριφοράς από μεριάς FRONTEX. Ακόμα κατά την διάρκεια της επιχείρησης ΠΑΥΣΕΙΔΩΝ αντιμετωπίστηκαν κάποιες δυσκολίες και προβλήματα. Γι'αυτό τον λόγο η ΕΛ.ΑΣ δέχθηκε σκληρή κριτική για τον τρόπο που έπραξε η FRONTEX αλλά και για τον βαθμό αποτελεσματικότητας της (Chatzipateras & Stolakis, 2018).

4.4 Συμφωνίες της EUROPOL

Η ολοένα και αυξανόμενη εγκληματικότητα εντός του χώρου της Ευρωζώνης δημιούργησε ανησυχία στα Κράτη-Μέλη της Ε.Ε όπου έβλεπαν τα ποσοστά της τρομοκρατίας, των ναρκωτικών , της εμπορίας ανθρώπων και της παράνομης μετανάστευσης συνεχώς να καλπάζουν. Αυτός ήταν και ο κύριος λόγος δημιουργίας της Europol, η οποία ήταν αρμόδια για την εξάλειψη της εγκληματικότητας εντός και εκτός της Ε.Ε (Mounier Gregory ,2009).

Για να μπορέσουμε όμως να κατανοήσουμε την σημασία της Europol στην εξωτερική πολιτική ασφάλεια της Ε.Ε θα πρέπει να εξετάσουμε μια σειρά από δραστηριότητες και ενέργειες της σε διεθνές επίπεδο , οι οποίες αναδεικνύουν την άψογη συνεργασία τόσο με τα όργανα της Ε.Ε αλλά και με τα Τρίτα- Κράτη.

Στο εξής για να αποτελεί η Europol σημαντικό δρώντα ασφαλείας στην εξωτερική πολιτική της Ε.Ε θα πρέπει να πληρούνται τα εξής κριτήρια:

1. Η ύπαρξη οργάνων για άσκηση πολιτικής
2. Η Ικανότητα να καθορίζει πολιτικές προτεραιότητες

3. Η Νομιμοποίηση των αποφάσεων
4. Η Επιβολή των αξιών της Ε.Ε
5. Η Αντίληψη των τρίτων κρατών ως προς την ικανότητα της Europol να αποτελεί δρών ασφάλειας (Kaunert Christian, 2010).

Σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 23 του υπ' αριθμ. 2016/794 Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας-Europol, κύριος σκοπός της δημιουργίας της είναι η υποστήριξη και η ενίσχυση της δράσης των Κρατών-Μελών μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και στοιχείων. Επίσης δύναται να δημιουργήσει και σχέσεις συνεργασίας με θεσμικά όργανα , φορείς και οργανισμούς εντός και εκτός της Ε.Ε. Η πιο στενή σχέση παρουσιάζεται μεταξύ των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης , τα οποία διαθέτουν και Εθνική Μονάδα Europol (Europol National Unit- ENU), η οποία λειτουργεί ως σύνδεσμος μεταξύ των εθνικών αρχών της συγκεκριμένης χώρας με τον Οργανισμό της Europol. Σε γενικές γραμμές οι συμφωνίες που κάνει η Europol διακρίνονται σε δύο τύπους , είτε τίς στρατηγικές οι οποίες περιορίζονται μόνο στην ανταλλαγή γενικών πληροφοριών είτε στις επιχειρησιακές συμφωνίες, οι οποίες επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών συμπεριλαμβανομένων και των προσωπικών δεδομένων . Τέλος αξίζει να αναφέρουμε ότι απο 1^η Μαΐου του 2017, η Europol δεν συνάπτει πλέον συμφωνίες που επιτρέπουν την ανταλλαγή προσωπικών δεδομένων αλλά συνάπτει συμφωνίες εργασίας οι οποίες μοιάζουν με στρατηγικές συμφωνίες³⁶ .

4.4.1. Επιχειρησιακές συμφωνίες Europol

Η Europol έχει συνάψει επιχειρησιακές συμφωνίες συνεργασίας με τρίτες χώρες και οργανισμούς με στόχο την ανταλλαγή εξειδικευμένων γνώσεων, αποτελεσμάτων, στρατηγικών πληροφοριών, τρόπων πρόληψης της εγκληματικότητας, εκπαιδεύσεις και συμβουλές σε ποινικές έρευνες. Μέσα σε αυτές προβλέπεται και η ανταλλαγή αξιωματικών συνδέσμων και η συμμετοχή στις κοινές ομάδες ερευνών. Αξιοσημείωτο είναι πως η πρώτη και σημαντικότερη επιχειρησιακή συνεργασία επήλθε με τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής , μετά από το τρομοκρατικό κτύπημα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2011. Η συμφωνία περιλάμβανε την ανταλλαγή τόσο στρατηγικών

---

³⁶ [Συνεργάτες & Συνεργασία | Ευρωπόλ \(europa.eu\)](http://europa.eu) και [Agreements & Working Arrangements | Europol \(europa.eu\)](http://europa.eu)

όσο και τεχνικών πληροφοριών για την αντιμετώπιση των σοβαρών μορφών του διεθνούς εγκλήματος. Αν και υπήρχε έντονη αντίδραση από την Κοινή Εποπτική Αρχή για την περαιτέρω συμφωνία, λόγω της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, υπογράφηκε ύστερα από την πίεση που ασκήθηκε από τα Κράτη-Μέλη και συγκεκριμένα από την επιμονή της Δανικής Προεδρίας, η οποία είχε θέση ως βασική προτεραιότητα την ολοκλήρωση της επιχειρησιακής συνεργασίας, της EUROPOL με τις ΗΠΑ(Mounier Gregory, 2009).

Επίσης τα τελευταία χρόνια, η εξέλιξη της Europol την έχει οδηγήσει στην σύναψη επιχειρησιακών συμφωνιών με τις χώρες :

α) Της Αλβανίας

β) Της Αυστραλίας

γ) του Καναδά

δ) της Γεωργίας

ε) της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης

ζ) της Κολομβίας

ε) της Ισλανδίας

η) του Λιχτενστάιν

θ) της Μολδαβίας

ι) της Βόρειας Μακεδονίας

ία) του Μονακό

ιβ) του Μοντενέγκρο

ιγ) της Νορβηγίας

ιδ.) της Σερβίας

ιέ) της Ελβετίας

ιστ.) και τέλος με την Ουκρανία , για την εγκαθίδρυση σχέσεων συνεργασίας στο κομμάτι της πρόληψης και καταστολής του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων μορφών του διεθνούς εγκλήματος³⁷.

Οι συμφωνίες αυτές προβλέπουν την ανταλλαγή ειδικών γνώσεων , αναφορών , αποτελεσμάτων στρατηγικής ανάλυσης, πληροφοριών, μεθόδων πρόληψης του εγκλήματος, διοργάνωση εκπαιδεύσεων και τέλος παροχή συμβουλών και υποστήριξης σε ατομικές εγκληματολογικές έρευνες .

Πέραν από τις ως άνω συνεργασίες με τα Τρίτα κράτη, η Europol έχει υπογράψει συμφωνίες και με τους κάτωθι Διεθνούς και Ευρωπαϊκούς οργανισμούς :

- **Συμφωνία με τη EUROJUST**

Η συμφωνία αυτή που υπογράφηκε το 2009 έχει σκοπό να αυξήσει την αποτελεσματικότητα ως προς την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος και να αποφευχθεί οποιαδήποτε επικάλυψη κατά την εκτέλεση των εργασιών τους. Οι αρμοδιότητες της EUROJUST καλύπτουν όλες τις σοβαρές μορφές οργανωμένου εγκλήματος που αποτελούν παράλληλα και αντικείμενο αρμοδιότητας της EUROPOL. Με αυτό τον τρόπο δύναται να ανταλλάσσουν επιχειρησιακές, στρατηγικές και τεχνικές πληροφορίες καθώς επίσης και να συντονίζουν τις αρμόδιες υπηρεσίες των Κρατών-Μελών για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Επίσης μέσα στη συμφωνία ορίζεται και η σύσταση των Κοινών Ομάδων Ερευνών(ΚΟΕ) καθώς και η μεταξύ τους επικοινωνία. Οι ΚΟΕ αποτελούν ίσως το πιο προηγμένο εργαλείο διεθνούς συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Πρόκειται δηλαδή ,για ομάδες στο πλαίσιο των οποίων οι δικαστές, οι εισαγγελείς και οι υπάλληλοι επιβολής του νόμου συνεργάζονται για τη διεξαγωγή διεθνικών ποινικών ερευνών βάσει νομικής συμφωνίας μεταξύ δύο ή περισσότερων χωρών για ορισμένο χρονικό διάστημα.

- **Συμφωνία με την INTERPOL**

Αν και οι δυο Οργανισμοί επιθυμούσαν την ενδυνάμωση της συνεργασίας τους, αυτό υλοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2001 με την εδραίωση και τη διατήρηση της

---

³⁷ [Επιχειρησιακές Συμφωνίες | Ευρωπόλ \(europa.eu\)](#)

συνεργασίας για την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος ,σε σχέση πάντοτε με τις αρμοδιότητες που διέπει τον κάθε Οργανισμό. Βέβαια για να ακριβολογούμε το γεγονός που συνέβαλε στην επιτάχυνση αυτών των διαδικασιών ήταν οι εξελίξεις για την προετοιμασία και εισαγωγή του Ευρώ, ως κύριο νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι τέθηκε το μείζον θέμα της προστασίας του από μια ευρεία κλίμακα πιθανών έκνομων ενεργειών. Η συγκεκριμένη συνεργασία περιλαμβάνει την ανταλλαγή στρατηγικών και τεχνικών πληροφοριών, ανάπτυξη κοινών σχεδίων δράσης, εκπαιδεύσεων και εγκληματολογικών ερευνών καθώς επίσης και την ανάπτυξη αξιωματικών συνδέσμων.

- **Συμφωνία με την FRONTEX**

Η επιχειρησιακή συνεργασία της Europol με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Σηματοφύλαξης και Ακτοφυλακής-Frontex επιτεύχθηκε το 2008 και αφορούσε την πρόληψη και καταπολέμηση των εγκλημάτων της λαθραίας διακίνησης, του trafficking, της τρομοκρατίας, των διασυνοριακών εγκλημάτων στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε και τη διευκόλυνση της επιχειρησιακής συνεργασίας των Κρατών-Μελών στα εξωτερικά σύνορα (Busuioac, M. & Groenleer, M., 2013, pg 285).

4.4.2 Στρατηγικές Συμφωνίες

Οι στρατηγικές συμφωνίες που έχει υπογράψει η Europol με τρίτες χώρες και Οργανισμούς αριθμείται στις δεκατρείς (13) και έχουν σκοπό την πρόληψη και καταστολή διάφορων μορφών οργανωμένης εγκληματικότητας .Πιο συγκεκριμένα έχουμε την :

- **Συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Βραζιλίας και της EUROPOL**

Η συνεργασία αυτή επιτεύχθηκε στις 11 Απριλίου του 2017 και αφορούσε την ανταλλαγή πληροφοριών, εξειδικευμένων γνώσεων, αποτελέσματα στρατηγικής ανάλυσης, πληροφορίες σχετικά με την πρόληψη του εγκλήματος, συμμετοχή σε δραστηριότητες και κοινές εκπαιδεύσεις. Σε καμία περίπτωση αυτή η συμφωνία δεν επηρεάζει της μεμονωμένες συνθήκες που έχει υπογράψει με άλλες χώρες.

- **Συμφωνία Συνεργασίας με τη Ρωσική Ομοσπονδία**

Η συμφωνία της Europol με την Ρωσική Ομοσπονδία υπογράφηκε στις 6 Νοεμβρίου του 2003 με σκοπό τη συνεργασία στον τομέα της πρόληψης, καταστολής και διερεύνησης εγκλημάτων που αφορούν τα αδικήματα κατά της ζωής, της υγείας των προσώπων, της τρομοκρατίας, της παράνομης διακίνησης ναρκωτικών, των πυροβόλων όπλων και πυρομαχικών, των ραδιενεργών υλικών, της παράνομης μετανάστευσης, του trafficking και τέλος τα εγκλήματα που σχετίζονται με την απάτη και την κλοπή. Αξίζει βέβαια να αναφέρουμε ότι από τον Μάρτιο του 2022, το διοικητικό συμβούλιο της Europol αποφάσισε να αναστείλει κάθε συνεργασία με τη Ρωσία, μεταξύ άλλων και της στρατηγικής συμφωνίας.

- **Συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Europol και του Υπουργείου Δημόσιας Ασφάλειας της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας**

Η συμφωνία αυτή επιτεύχθηκε στις 19 Απριλίου του 2017 με σκοπό την πρόληψη και καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων σοβαρών μορφών οργανωμένου εγκλήματος όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται και το άρθρο 3 της σύμβασης. Επίσης μέσα στην συμφωνία συγκαταλέγεται και η ανταλλαγή πληροφοριών, ειδικών γνώσεων, αποτελεσμάτων στρατηγικής ανάλυσης, εγκληματολογικών έρευνών, κοινών εκπαιδεύσεων και τέλος παροχή συμβουλών και υποστήριξης στις ατομικές εγκληματολογικές έρευνες.

- **Συμφωνία Συνεργασίας με τη Δημοκρατία της Τουρκίας**

Η συγκεκριμένη συμφωνία υπογράφηκε το 2016 με σκοπό την πρόληψη, την καταστολή και την διερεύνηση σοβαρών μορφών της διεθνούς εγκληματικότητας, εντός των συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων τους. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να συνεργάζονται για την ανταλλαγή στρατηγικών και τεχνικών πληροφοριών, κοινές εκπαιδεύσεις και διοργάνωση επιστημονικών και πρακτικών συνεδριών.

- **Συμφωνία στρατηγικής συνεργασίας μεταξύ των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων και της Europol**

Η εν λόγω συμφωνία υπογράφηκε στις 7 Σεπτεμβρίου 2016 και έχει ως σκοπό την καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκληματικότητας καθώς επίσης και της τρομοκρατίας μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, δεξιοτήτων, γενικών καταστάσεων,

στρατηγικών αναλύσεων, μεθόδους έρευνας, συμμετοχή σε κοινές εκπαιδεύσεις και γνώσεων ανάμεσα στα δυο μέρη.

- **Συμφωνία Europol με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (European Central Bank- ECB)**

Η συγκεκριμένη συμφωνία μεταξύ των δυο μερών εμφανίζεται από το 2001 και αφορά την προστασία του Ευρώ. Αυτό προβλέπεται σε Κανονισμό του Συμβουλίου που αφορά τη λήψη μέτρων προστασίας του Ευρώ. Η ΕΚΤ έχει την δική της βάση δεδομένων και σε συνεργασία με τις υπόλοιπες τράπεζες διαθέτει αρκετές πληροφορίες για την ανάλυση πλαστών χαρτονομισμάτων . Σύμφωνα με την συμφωνία συνεργασίας, η ΕΚΤ δίνει πρόσβαση στις βάσεις δεδομένων την EUROPOL για τις στρατηγικές και επιχειρησιακές αναλύσεις. Τον Δεκέμβριο του 2014 έχουμε την επέκταση της συμφωνίας συνεργασίας η οποία έχει ως σκοπό τη δημιουργία ενός αποτελεσματικότερου πλαισίου λήψης μέτρων για την πρόληψη, αναγνώριση και καταπολέμηση των απειλών που προκύπτουν από παράνομες δραστηριότητες όπως είναι η παραχάραξη του ευρώ, των τραπεζογραμματίων και των νομισμάτων³⁸.

- **Στρατηγική συμφωνία του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κατάρτιση στον τομέα της Επιβολής του Νόμου (CEPOL)**

Η συμφωνία αυτή επιτεύχθηκε στις 19 Οκτωβρίου του 2007 ανάμεσα στην Europol και στην Cepol με σκοπό την ενδυνάμωση της κοινής εκπαίδευσης των αξιωματικών αστυνομικών, μέσω της οργάνωσης (διαδικτυακών) μαθημάτων, σεμιναρίων και συνεδριών. Επίσης βρίσκεται σε εξέλιξη η συνεργασία σε ένα έργο για την τυποποίηση της γνώσης και της εφαρμογής νέων προγραμμάτων και εκπαιδευτικού υλικού³⁹. Στο πλαίσιο αυτό η Europol υποχρεούται να ενημερώνει τη Cepol για οποιαδήποτε αλλαγή σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό, ενώ ταυτόχρονα η CEPOL είναι αρμόδια να ενημερώνει για την διεξαγωγή των εκπαιδεύσεων.

- **Συμφωνία συνεργασίας με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνείων (World Customs Organization – WCO)**

---

³⁸ Άρθρο 1 και 2 of the [agreement between europol - ecb.pdf \(europa.eu\)](#)

³⁹ Άρθρο 1 και 2 of the [Strategic Agreement between Cepol and Europol.pdf \(europa.eu\)](#)

Η συγκεκριμένη συμφωνία επιτεύχθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2002 και ο κύριος σκοπός της είναι η αντιμετώπιση σοβαρών μορφών διεθνούς εγκλήματος με την συνεργασία και των δύο μερών ⁴⁰. Αυτό επιτυγχάνεται με την ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων και δεξιοτήτων για την καταπολέμηση κάθε μορφής εγκληματικότητας που διενεργείται στα σύνορα Σένγκεν της Ε.Ε.

- **Συμφωνία συνεργασίας της Europol με το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του εγκλήματος (UNODC)**

Η συγκεκριμένη συμφωνία επιτεύχθηκε στις 16 Μαρτίου του 2004 με σκοπό ενδυνάμωση της μεταξύ τους συνεργασίας ως προς την καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκληματικότητας και ιδίως των ναρκωτικών. Η εν λόγω συμφωνία περιλαμβάνει εκτός της ανταλλαγής πληροφοριών και την συνεργασία σε κοινές ομάδες ενδιαφέροντος ⁴¹.

4.5 Εξωτερική συνεργασία της Europol με χώρες της Ε.Ε- Νέες προοπτικές

Η εξωτερική συνεργασία της EUROPOL με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι καθοριστική για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων μορφών διασυνοριακού εγκλήματος. Οι νέες προοπτικές σε αυτόν τον τομέα εστιάζουν στην βελτίωση της συνεργασίας, την ενίσχυση των εργαλείων ανταλλαγής πληροφοριών και τη δημιουργία πιο ευέλικτων και αποτελεσματικών μηχανισμών δράσης.

Η EUROPOL έχει ήδη αναπτύξει πολυάριθμες συμφωνίες συνεργασίας με χώρες τόσο της ΕΕ όσο και τρίτες χώρες που βοηθάνε στην ανταλλαγή στρατηγικών πληροφοριών και δεδομένων και την υποστήριξη κοινών επιχειρήσεων. Οι νέες προοπτικές περιλαμβάνουν την επέκταση αυτών των συμφωνιών, ώστε να καλύπτουν νέους τομείς όπως είναι η κυβερνοασφάλεια και η καταπολέμηση της κλιματικής εγκληματικότητας. Επιπλέον η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και της EUROPOL είναι ζωτικής σημασίας για την πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος. Με την δημιουργία και εφαρμογή του νέου Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Καταπολέμηση

⁴⁰ Άρθρο 2 of the [wco - europol cooperation agreement signed entry into force 23-9-2002.pdf \(europa.eu\)](#)

⁴¹ Άρθρο 1 και 4 of the [Europol Agreement United Nations Office on Drugs and Crime \(europa.eu\)](#)

της Τρομοκρατίας (ECTC) και του κέντρου για την Καταπολέμηση του Κυβερνοεγκλήματος (EC3), η EUROPOL ενισχύει τις δυνατότητες για την ανταλλαγή εξειδικευμένων πληροφοριών και ανάλυσης σε πραγματικό χρόνο.

Οι νέες προοπτικές για τη μελλοντική συνεργασία επικεντρώνονται κυρίως στην ανάπτυξη νέων ψηφιακών εργαλείων και πλατφόρμας που επιτρέπουν την πιο άμεση και ασφαλή ανταλλαγή δεδομένων. Σε αυτούς τους ρυθμούς οδηγείται και η EUROPOL η οποία στοχεύει στην ενσωμάτωση της χρήσης τεχνητής νοημοσύνης και μηχανικής μάθησης για την ανάλυση μεγάλων όγκων δεδομένων και την πρόβλεψη των εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Η ΕΕ για να γίνει ακόμη πιο αποτελεσματική δημιούργησε ευέλικτες μονάδες δράστης εντός της EUROPOL που μπορούν να ανταποκρίνονται γρήγορα σε έκτακτες καταστάσεις ή κρίσεις, όπως κυβερνοεπιθέσεις ή τρομοκρατικές επιθέσεις. Με την ίδια λογική συστήθηκε και ο οργανισμός FRONTEX ο οποίος στοχεύει στην καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας και της παράνομης εισβολής στα Ευρωπαϊκά σύνορα. Αυτό απαιτεί καλύτερη συνεργασία με τις εθνικές αρχές και τους φορείς ασφάλειας των κρατών μελών.

Τέλος, η Ευρωπαϊκή Ένωση στοχεύει στην καλή συνεργασία με χώρες και εκτός ΕΕ, ειδικά με γειτονικές χώρες και στρατηγικούς εταίρους, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, το Ηνωμένο Βασίλειο και χώρες της Βόρειας Αφρικής. Αυτή η συνεργασία είναι απαραίτητη για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων απειλών που απαιτείται διασυνοριακή συνεργασία (Ψαρόσβεργας, Ε., 2018).

4.6 Εξωτερική συνεργασία της Europol με Τρίτες χώρες και Οργανισμούς – Νέες προοπτικές

Η εξωτερική συνεργασία της EUROPOL με τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς αποτελεί ένα κρίσιμο στοιχείο στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση του διεθνούς οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας και άλλων μορφών διασυνοριακού εγκλήματος. Οι νέες προοπτικές σε αυτόν τον τομέα εστιάζουν στην ενίσχυση των υφιστάμενων συνεργασιών, την επέκταση σε νέες γεωγραφικές περιοχές και τη βελτίωση των εργαλείων και μεθόδων συνεργασίας.

Ένα από τα πρώτα βήματα που επιχειρεί η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η διεύρυνση των συμφωνιών συνεργασίας με τρίτες χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, ο Καναδάς, η Αυστραλία και χώρες της Δυτικής Βαλκανικής. Αυτές οι προοπτικές περιλαμβάνουν την επέκταση των συνεργασιών σε χώρες της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, όπου παρατηρείται αυξημένη εγκληματική δραστηριότητα όπως η διακίνηση ναρκωτικών, η εμπορία ανθρώπων και το κυβερνοέγκλημα.

Ακόμη η EUROPOL, συνεργάζεται στενά με διεθνείς οργανισμούς όπως η INTERPOL, τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ), το Παγκόσμιο Τελωνειακό όργανο (WCO) και άλλους διεθνείς φορείς. Οι νέες προοπτικές περιλαμβάνουν την εμβάθυνση αυτής της συνεργασίας μέσω κοινών επιχειρήσεων, ανταλλαγής πληροφοριών και ανάπτυξης κοινών πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση των παγκόσμιων απειλών. Η καταπολέμηση των κυβερνοεπιθέσεων και άλλων ψηφιακών απειλών απαιτεί διεθνή συνεργασία, γι αυτό και η EUROPOL στοχεύει στη συνεργασία με τρίτες χώρες έτσι ώστε να ανταλλάσσει τεχνογνωσία και μέσα για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Βέβαια για να μπορέσουμε να πετύχουμε με αυτό το μηχανισμό θα πρέπει να έχουμε μια ασφαλή πλατφόρμα ανταλλαγής δεδομένων και ενισχυμένη νομική συνεργασία, ειδικά σε θέματα έκδοσης και δίωξης εγκλημάτων. Παράλληλα η EUROPOL στοχεύει στην εκπαίδευση και την παροχή της τεχνολογικής υποστήριξης στις τρίτες χώρες-συμμάχους της, έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται πλευρικά οι απειλές που σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα, τη διακίνηση ναρκωτικών και το κυβερνοέγκλημα.

Από την άλλη η τρομοκρατία αποτελούσε και αποτελεί ένα διεθνές πρόβλημα. Η EUROPOL εργάζεται συστηματικά και στενά με τρίτες χώρες για την παρακολούθηση, ανάλυση και καταπολέμηση των τρομοκρατικών αυτών δικτύων. Οι νέες προοπτικές εστιάζουν στον εκσυγχρονισμό και στην ενίσχυση της συνεργασίας τόσο σε θέματα ανταλλαγής πληροφοριών για ξένους μαχητές όσο και μέσω της χρηματοδότησης των φορέων αυτών.

Η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και η καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων αποτελούν και αυτά με την σειρά τους κρίσιμα και επίμαχα ζητήματα. Από την μεριά της η Ευρωπαϊκή Ένωση ίδρυσε τον οργανισμό FRONTEX ο οποίος είναι υπεύθυνος για την φύλαξη των συνόρων εξωτερικά της ΕΕ. Η EUROPOL προσφέρει πληροφορίες και συνεργάζεται με χώρες εκτός ΕΕ για την ανάπτυξη στρατηγικών που συνδυάζουν την ασφάλεια και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ως νέα προοπτική θα

μπορούσε να συμπεριληφθεί η δημιουργία κοινών επιχειρήσεων στα σύνορά της ΕΕ και η ενίσχυση της συνεργασίας με χώρες προέλευσης και διέλευσης μεταναστών, όπως π.χ η Τουρκία (Ψαρόσβεργας, Ε., 2018, σελ 50).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Νέες προοπτικές και συνεργασίες μεταξύ Κρατών-Μελών

5.1 ΚΟΙΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΕΥΝΑΣ- Η ίδρυση και ο τρόπος δράσης τους

Ένας από τους στόχους της Ένωσης ήταν η παροχή στους πολίτες της ένα υψηλό επίπεδο ασφάλειας μέσα σε ένα χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και αυτός ο στόχος επιτυγχάνεται με αμοιβαία συνεννόηση και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αστυνομικών δυνάμεων, τελωνειακών αρχών και λοιπών αρχών των κρατών μελών. Παράλληλα όμως θα πρέπει να υπάρχει σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που ορίζει το καταστατικό του κράτους δικαίου.

Έτσι, μετά το Τάμπερε το 1999, επήλθε συμφωνία για τη δημιουργία μιας Κοινής Ομάδας Ερευνών η οποία θα λειτουργεί για την καταπολέμηση των διαφόρων εγκληματικών ενεργειών που απασχολούν δύο ή περισσότερες χώρες. Σύμφωνα με το άρθρο 1, απόφαση του συμβουλίου 2002/465/ΔΕΥ, οι αρμόδιες αρχές δύο ή περισσότερων κρατών μελών μπορούν να συστήσουν κοινή ομάδα έρευνας για συγκεκριμένο σκοπό και για ορισμένη διάρκεια όπου θα διενεργεί ποινικές έρευνες σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.

Η κοινή ομάδα έρευνας μπορεί να συσταθεί ιδίως:

1. Όταν υπάρχουν δυσκολίες και απαιτητικές έρευνες που συνδέονται με δύο ή περισσότερα κράτη- μέλη
2. Όταν απαιτείται συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση για την διεξαγωγή της έρευνας

Το κράτος-μέλος που επιθυμεί να συστήσει μια κοινή ομάδα ερευνών , έχει τη δυνατότητα να συμπεριλάβει αντιπροσώπους της EUROPOL, των εθνικών αρχών του κράτους αλλά και αποσπασμένα μέλη από άλλα κράτη. Ως αποσπασμένα, εννοούμε τα άτομα που συμμετέχουν στην σύσταση της κοινής ομάδας ερευνών και προέρχονται από άλλα κράτη. Αυτονόητο θεωρείται πως η δράση αυτής της Κοινής Ομάδας θα πρέπει να λειτουργεί σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο του εκάστοτε κράτους που δραστηριοποιείται. Ως επικεφαλής της ομάδας ορίζεται εκπρόσωπος της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους όπου μετέχει για την διερεύνηση του εγκλήματος. Επίσης τα μέλη έχουν την δυνατότητα να παρέχουν στην ομάδα πληροφορίες που είναι διαθέσιμες

στο κράτος-μέλος από το οποίο έχει αποσπαστεί. Οι πληροφορίες αυτές χρησιμοποιούνται για τους εξής σκοπούς:

- a) Για να επιτευχθεί ο σκοπός σύστασης της ομάδας
- b) Για την ανίχνευση, διερεύνηση και δίωξη άλλων ποινικών αδικημάτων εφόσον υπάρχει προηγούμενη συγκατάθεση του κράτους μέλους στο οποίο κατέστησαν διαθέσιμες οι πληροφορίες. Το κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί τη συγκατάθεση του, μόνο αν πρόκειται για περιπτώσεις στις οποίες η χρήση αυτή θα έθετε σε κίνδυνο τις ποινικές έρευνες που διεξάγονται στο έδαφός του.
- c) Για να αποτρέψουμε άμεση και σοβαρή απειλή δημόσιας ασφάλειας
- d) Για άλλους λόγους , στο βαθμό όπου συμφωνείται μεταξύ των κρατών μελών που συγκροτούν την ομάδα

Κατά την εκτέλεση επιχειρήσεων, τα μέλη της ομάδας, όπως επίσης και τα αποσπασμένα μέλη εξομοιώνονται με υπαλλήλους του κράτους όπου λαμβάνει χώρα η επιχείρηση. Συνεπώς οποιαδήποτε ποινική ευθύνη εις βάρος τους ακολουθούν κανονικά την ποινική δικαιοσύνη. Όσον αφορά την αστική ευθύνη, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού , σε περίπτωση που οι υπάλληλοι ενός κράτους-μέλους βρίσκονται σε αποστολή σε άλλο κράτος-μέλος, το πρώτο κράτος μέλος ευθύνεται για τυχόν ζημιές τις οποίες έχουν διαπράξει οι υπάλληλοι του κατά την εκτέλεση της αποστολής τους, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους στο έδαφος στο οποίο δρουν.

Ερώτημα γεννάται, εντός της Ευρωπαϊκής ένωσης, αν στην περίπτωση που τα αποδεικτικά στοιχεία που συλλέχθηκαν από την αλλοδαπή προσκρούανε σε σοβαρά εμπόδια λόγω διαφορών μεταξύ των εθνικών συστημάτων στο πεδίο συλλογής και αξιοποίησης αποδείξεων. Με στόχο την άμβλυση αυτών των δυσκολιών, το πρόγραμμα της Στοκχόλμης ,προβλέπει την δημιουργία ενός ενιαίου και πλήρους συστήματος συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων (Ζημιανίτης Δ, Αθήνα 2011).

Προς την κατεύθυνση αυτή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει την Πράσινη Βίβλο «για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις μεταξύ των κρατών μελών και την εξασφάλιση του παραδεκτού τους» , στην οποία γίνεται λόγος για θέσπιση κοινών προτύπων για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η πρωτοβουλία κάποιων κρατών για διενέργεια ανακριτικών πράξεων σε άλλο κράτος μέλος πέρα από την ίδρυση και λειτουργία της Κοινής ομάδας ερευνών, που συνιστά ένα περαιτέρω βήμα σε σχέση με την απόφαση

πλαίσιο της 18/12/2008 για το ευρωπαϊκό ένταλμα συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων. Αυτές οι εξελίξεις αναδεικνύουν την δυναμική του ποινικού δικονομικού δικαίου στο πεδίο της ευρωπαϊκής οικογένειας αλλά και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ουσιαστική ενοποίηση των εθνικών δικανικών συστημάτων .

5.2 Δομή της Ομάδας

Όσον αφορά την ΚΟΕ, κάθε συμβαλλόμενο μέρος που συνάπτει συμφωνία ορίζει τα ακόλουθα πρόσωπα:

A) τον **Επικεφαλής της ΚΟΕ** που είναι επιφορτισμένος με την εποπτεία των δραστηριοτήτων της ΚΟΕ όταν η ομάδα δραστηριοποιείται στην επικράτεια του οικείου κράτους. Οι εθνικές νομοθεσίες συχνά διευκρινίζουν ποια αρχή είναι αρμόδια να ενεργεί ως επικεφαλής της ΚΟΕ.

B) **Τα μέλη της ΚΟΕ** , δηλαδή τις αρχές επιβολής του νόμου που θα εκτελούν τις επιχειρησιακές έρευνες . Τα ορισθέντα μέλη ενεργούν υπο την ιδιότητα «αποσπασμένου μέλους ΚΟΕ» .

Η σύσταση ΚΟΕ είναι δυνατή μεταξύ αρμόδιων αρχών τουλάχιστον δυο κρατών. Στην πράξη δεν σπανίζουν οι ΚΟΕ που δημιουργούνται μεταξύ περισσότερων εταιριών, γεγονός που μπορεί να δικαιολογήσει τη λήψη ειδικών ρυθμίσεων προς διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων .

Εκτός από τα συμβαλλόμενα μέρη στις ισχύουσες νομικές πράξεις προβλέπεται συνήθως επιπλέον προαιρετική συμμετοχή και άλλων φορέων . Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται τα όργανα της ΕΕ, τα εθνικά μέλη της Eurojust ⁴², το προσωπικό της Europol και το προσωπικό της OLAF.

Οι ΚΟΕ συστήνονται για περιορισμένο χρονικό διάστημα και μπορούν να λάβουν παράταση λειτουργίας τους μόνο αν απαιτείται. Αυτό δίνει το πλεονέκτημα στις έρευνες ώστε να μην κωλυσιεργούν. Μονομερείς αποφάσεις περι αποχώρησης από την ήδη λειτουργούσα ΚΟΕ θα πρέπει να αποφεύγονται .

Οι υφιστάμενες πράξεις περι ΚΟΕ δεν διευκρινίζουν αν θα πρέπει να υπάρχει ένας επικεφαλής ή περισσότεροι. Στην πράξη όμως διαπιστώνουμε πως η βέλτιστη επιλογή είναι να ορίζεται ένας επικεφαλής για το εκάστοτε συμμετέχον κράτος (είτε

---

⁴² Σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. στ της απόφασης Eurojust

εισαγγελέας είτε ανακριτής). Όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών και των αποδεικτικών στοιχείων που συλλέγονται από τις ομάδες ερευνών επιλέγεται κυρίως ο ανεπίσημος διάυλος επικοινωνίας. Όμως η προστασία των δεδομένων και η ασφάλεια συνιστάται με τη χρήση SIENA⁴³ ή με τα ειδικά σχεδιασμένα μέσα που χρησιμοποιεί η EUROJUST στο πλαίσιο του προγράμματος χρηματοδότησης των ΚΟΕ. Επιπλέον, η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να εξετάζεται μεταξύ των ΚΟΕ, λαμβάνοντας υπόψη το ισχύον ενωσιακό πλαίσιο⁴⁴. (Ψαρόσβεργκας, Ε., 2018 σελ 92).

Ρόλος της EUROJUST στις ΚΟΕ

Για να μπορέσουν να επιτευχθούν οι στόχοι των ΚΟΕ, απαιτείται κατάλληλος συντονισμός τόσο στις έρευνες όσο και στις διώξεις, γεγονός που αποτελεί κύρια αποστολή της EUROJUST .

Η EUROJUST αποτελεί ένα μηχανισμό δικαστικής συνεργασίας με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Μέσα στις αρμοδιότητες της εμπίπτουν κύριες μορφές οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας παρόμοιες με αυτές της EUROPOL. Σε ότι αφορά άλλα είδη αδικημάτων, η EUROJUST, δύναται να συμπράττει σε έρευνες και διώξεις κατόπιν αιτήματος ενός κράτους μέλους. Μετά από αίτημα μπορεί να συμπράττει με το συγκεκριμένο κράτος μέλος ή με τρίτο κράτος εφόσον έχει συναφθεί συμφωνία συνεργασίας.

Γενικά η EUROJUST μπορεί να παρέχει υποστήριξη σε μια ΚΟΕ με βάση τις γενικές αποστολές και τους γενικούς στόχους της. Ωστόσο σύμφωνα με το άρθρο 9στ της απόφασης EUROJUST, η συμμετοχή της προβλέπεται επίσημα προκειμένου να διασφαλίζεται επίσημα το πλαίσιο που θα εφαρμοστεί.

Ρόλος της EUROPOL στις ΚΟΕ

---

⁴³ Η Εφαρμογή Δικτύου Ασφαλούς Ανταλλαγής Πληροφοριών (SIENA) είναι ένα εργαλείο σχεδιασμένο από την EUROPOL για να επιτρέπει την ταχεία, ασφαλή και φιλική προς τον χρήστη επικοινωνία και ανταλλαγή επιχειρησιακών και στρατηγικών εγκληματολογικών πληροφοριών και ευαίσθητων στοιχείων.

⁴⁴ Βλ. Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης πλαισίου 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 119, 4.5.2016, σ. 89).

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει στην αρμοδιότητα της EUROPOL εμπίπτει το οργανωμένο έγκλημα, η τρομοκρατία και άλλες μορφές σοβαρού εγκλήματος που επηρεάζουν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη με τέτοιο τρόπο που απαιτεί κοινή προσέγγιση. Ο κύριος στόχος της EUROPOL είναι να παρέχει πληροφορίες στα κράτη μέλη καθώς επίσης και εμπειρογνώμονες για την διαλεύκανση σοβαρών υποθέσεων. Για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, από το 2010, η EUROPOL καλύπτει τα έξοδα αποστολής των εμπειρογνομένων των αρμόδιων αρχών στα κράτη μέλη και τρίτα κράτη ώστε να παρίστανται στις επιχειρησιακές συσκέψεις της, κατά τη διάρκεια των οποίων μπορεί να συζητηθεί η καταλληλόλητα σύστασης ΚΟΕ για μια διεθνή υπόθεση.

Ρόλος της OLAF σε ΚΟΕ

Η OLAF ως Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Απάτης έχει ως αποστολή να προστατεύει τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ, διερευνώντας περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας. Εντοπίζει και ερευνά σοβαρές υποθέσεις σχετικά με την άσκηση επαγγελματικών καθηκόντων από τα μέλη και το προσωπικό των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και επισύρει πειθαρχική ή ποινική δίωξη.

Το προσωπικό της OLAF έχει τη δυνατότητα να συμμετέχει με βοηθητικό ρόλο σε ΚΟΕ που έχουν συσταθεί για τομείς του εγκλήματος που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της. Επίσης μπορεί να παρέχει πληροφορίες και να διεξάγει δραστηριότητες με όλα τα μέλη της ΚΟΕ.

Η OLAF μπορεί να παρέχει τη συνδρομή και την εμπειρογνωμοσύνη που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων και του σκοπού της ΚΟΕ, όπως έχει προσδιοριστεί από τον επικεφαλής της ομάδας . Παρέχει λοιπόν διοικητική, υλικοτεχνική, στρατηγική, τεχνική και εγκληματολογική υποστήριξη στα μέλη της ΚΟΕ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του επικεφαλής της ομάδας.

Το προσωπικό της OLAF δεν εφαρμόζει μέτρα καταναγκασμού. Εντούτοις , το συμμετέχον προσωπικό της OLAF μπορεί υπό την καθοδήγηση του επικεφαλής να παρίσταται σε επιχειρησιακές δραστηριότητες της ΚΟΕ για να συμβουλεύει επι τόπου τα μέλη της ομάδας που εκτελούν καταναγκαστικά μέτρα και να συνδράμει υπο τον όρο ότι δεν υπάρχει κάποιος νομικός περιορισμός σε εθνικό επίπεδο στο κράτος μέλος όπου λειτουργεί η ομάδα.

Όσον αφορά το κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιούνται οι έρευνες, είναι υπεύθυνο για τη διάθεση του τεχνικού εξοπλισμού (χώροι για γραφεία, τηλεπικοινωνίες κτλπ) που είναι απαραίτητος για την άσκηση των καθηκόντων. Τα εν λόγω κράτη μέλη εξασφαλίζουν επίσης την επικοινωνία και οτιδήποτε άλλο κρίνεται απαραίτητο για την κρυπτογράφηση και ανταλλαγή δεδομένων.

5.3 Περιπτώσεις που χρειάζονται Κ.Ο.Ε

Οι επαγγελματίες της ΕΕ που επιθυμούν να συσταθεί μια ΚΟΕ έχουν την δυνατότητα να ζητήσουν εξειδικευμένες συμβουλές και πληροφορίες από τους εθνικούς εμπειρογνώμονες ΚΟΕ που έχουν ορισθεί στα κράτη μέλη τους. Επίσης μπορούν να ζητήσουν βοήθεια από την EUROJUST ή την EUROPOL προκειμένου να αξιολογήσουν την καταλληλότητα μιας υπόθεσης και να καθορίσουν τα νομικά-πρακτικά ζητήματα που πρέπει να ληφθούν για τη σύσταση της ΚΟΕ.

Για την δημιουργία μιας Κοινής Ομάδας Ερευνών(ΚΟΕ) απαιτείται :

1. αίτημα για διασυνοριακές έρευνες που έχει να κάνει με ποινικά αδικήματα σε ένα κράτος μέλος που συνδέεται με άλλα κράτη μέλη
2. Συνδεμένες έρευνες που χρήζουν συντονισμό. Δηλαδή απαιτείται συντονισμένη και εναρμονισμένη δράση στα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη.

Εκτός όμως από τις νομικές προϋποθέσεις, στην πράξη λαμβάνονται και πρακτικές παράμετροι κατά την αξιολόγηση της ανάγκης για σύσταση ΚΟΕ, όπως⁴⁵ :

- Η πολυπλοκότητα και η ιδιομορφία των υπό έρευνα εγκληματικών δικτύων/ δραστηριοτήτων
- Ο αριθμός και η πολυπλοκότητα των μέτρων έρευνας που πρέπει να εκτελεστούν στα συμμετέχοντα κράτη και
- Ο βαθμός διασύνδεσης της έρευνας μεταξύ των συμμετεχόντων κρατών.

Η πλειοψηφία των περιπτώσεων όπου συστήνονται ΚΟΕ είναι εκεί όπου έχουν ήδη ξεκινήσει εγχώριες έρευνες και εμπλέκονται κατά κύριο λόγο όταν συνδέονται έτερα κράτη. Ωστόσο , υπάρχει πιθανότητα να μην ξεκινήσει η έρευνα σε όλα τα κράτη που έχουν συνάψει συμφωνία.

---

⁴⁵ Ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με υπόδειγμα συμφωνίας για τη σύσταση κοινής ομάδας έρευνας (ΚΟΕ) (ΕΕ C 18, 19.1.2017, σ. 1-9).

Όταν οι έρευνες βρίσκονται ήδη σε εξέλιξη και βρισκόμαστε σε πρώιμο στάδιο , οι εθνικές αρχές είναι πιθανότερο να επιθυμούν την ένταξη σε ΚΟΕ εφόσον και οι έρευνες των άλλων κρατών βρίσκονται σε αντίστοιχο στάδιο .

Σε περίπτωση που μια ή περισσότερες χώρες επιθυμούν να προσχωρήσουν στην ΚΟΕ σε μεταγενέστερο χρόνο, είναι πάντοτε δυνατή αυτή η τροποποίηση της συμφωνία

5.4 Προσωπικά δεδομένα- Νέα παράμετρος

Η ανάγκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την θέσπιση ενός κοινού Κανονισμού για την προστασία των Προσωπικών δεδομένων φάνηκε όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε έκθεση στην οποία διαπιστωνόταν ότι μεταξύ των κρατών-μελών υπάρχει σημαντική απόκλιση ως προς την εφαρμογή της Οδηγίας 95/46/ΕΚ. Η οδηγία αυτή αφορούσε «την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών» , γεγονός που έδινε ευρεία διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη ως προς την εφαρμογή της. Η πλημμελής ενσωμάτωση της Οδηγίας στις εθνικές έννομες τάξεις, δημιούργησαν ανασφάλεια δικαίου, δυσχεραίνοντας την εφαρμογή της .

Οι ανακύπτουσες απαιτήσεις ένεκα πολιτικών και κοινωνικών αλλαγών, η ολοένα και μεγαλύτερη τεχνολογική εξέλιξη, η ραγδαία και ταχύρρυθμη ανάπτυξη του διαδικτύου καθώς και η παγκοσμιοποίηση οδήγησαν την Ε.Ε να αποφασίσει την αντικατάσταση της Οδηγίας .

Ο τομέας της πληροφορικής και του διαδικτύου σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση των κοινωνικών δικτύων θα λέγαμε ότι υπερβαίνει τα εδαφικά όρια γεγονός που κατέστησε τη χρήση και τη συλλογή πληροφοριών περισσότερο ευχερή και οικονομικά προσιτή. Η αξιοποίηση και η χρήση αυτών των πληροφοριών από τα ίδια τα κράτη σε συνδυασμό με τη χρησιμότητα που προσφέρουν αυτά τα δεδομένα επέφεραν κάποιες αποφάσεις σχετικά την επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η επεξεργασία αυτών των δεδομένων συμβάλει στην πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας , το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ψήφισε τον Κανονισμό 2016/679 , όπου προέβλεπε «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ» ενώ παράλληλα δημοσιεύθηκε και η Οδηγία με αριθμό 2016/680 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού

χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου»⁴⁶, τέθηκε σε ισχύ τον Μάιο του 2018 .

Η Οδηγία 2002/58/ΕΚ⁴⁷ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Ιουλίου 2002 σχετικά με την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/136/ΕΚ, της 25^{ης} Νοεμβρίου 2009 και απαγορεύει την γενική και αδιάκριτη διατήρηση δεδομένων κίνησης και θέσης .

Φτάνοντας στο 2018, επήλθε Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου όπου προβλέπει την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από θεσμικά και λοιπά όργανα του οργανισμού της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΕ) 45/2001.

Βέβαια εκτός από τις κύριες νομοθετικές πράξεις , υπάρχουν και οι ειδικές νομοθετικές πράξεις του Κανονισμού 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όπου αναφέρονται στην συνεργασία του Τομέα Επιβολής του Νόμου (EUROPOL).

Με την επικαιροποίηση του Κανονισμού αντιλαμβανόμαστε ότι τα κράτη-μέλη της ΕΕ είναι υποχρεωμένα να εφαρμόζουν τους κανόνες που θέτει , ώστε να διασφαλιστεί η συνεκτική παρακολούθηση και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα , καθώς και οι ισοδύναμες κυρώσεις σε όλα τα κράτη-μέλη .

Όσον αφορά σε εθνικό επίπεδο ,φτάσαμε στην ψήφιση του Νόμου 4624/2019 -ΦΕΚ 137/Α/29-08-2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων προσωπικού Χαρακτήρα» , προκειμένου να υλοποιηθούν ορισμένες διατάξεις που επιτάσσει ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27^{ης} Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων καθώς επίσης και η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/680 στην ελληνική έννομη τάξη . Σκοπός του παρόντος νόμου είναι να διασφαλίσει στους πολίτες ότι τα προσωπικά δεδομένα τους παραμένουν ασφαλή και δεν διαμοιράζονται. Είναι σημαντικό λοιπόν να υπάρχουν μηχανισμοί ελέγχου διαφάνειας για να διασφαλιστεί ότι

⁴⁶ Σ.Λ.Ε.Ε., άρθρο 288, εδάφιο γ'.

⁴⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:32002L0058>

η ανταλλαγή πληροφοριών γίνεται με νόμιμο τρόπο και με σεβασμό στα δικαιώματα των ανθρώπων (Carrera, S. 2007 pg 70)

Είναι σημαντικό οι αρχές να συνεργάζονται στενά για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών. Επι του παρόντος, υπάρχει έλλειψη αποτελεσματικής επικοινωνίας , η οποία εμποδίζει την ανταλλαγή κρίσιμων πληροφοριών και δεν επιτρέπει την όσο το δυνατόν καλύτερη αντιμετώπιση των εγκληματικών δραστηριοτήτων. Είναι επιτακτικής σημασίας η θέσπιση ενός νέου διασυνοριακού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών όπου θα συμβάλει στην πρόληψη του εγκλήματος και στον εντοπισμό πιθανών απειλών (Geffray E.,2012 pg 79).

5.4.1 Η χρήση των προηγμένων τεχνολογικών λύσεων

Η χρήση προηγμένων τεχνολογικών λύσεων, όπως η τηλεεπιτήρηση και η ρομποτική, μπορούν να συμβάλουν στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των διασυνοριακών προβλημάτων. Η χρήση της τεχνολογίας πρέπει να ενσωματωθεί πιο αποτελεσματικά για να βοηθήσει στην πρόληψη και την καταπολέμηση του εγκλήματος. Η ενοποίηση όλων των συστημάτων προηγμένης τεχνολογίας μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας αυτών των φορέων. Μεγαλύτερη έμφαση μπορεί να δοθεί, επίσης, στη συλλογή και ανάλυση δεδομένων με την χρήση τεχνολογικών εργαλείων κάτι που θα διευκολύνει τον εντοπισμό νέων τάσεων στην εγκληματική δραστηριότητα. Η εφαρμογή προηγμένων συστημάτων όπως AI, Machine Learning και Big Data Analytics μπορεί να βελτιώσει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και να οδηγήσει σε βελτιωμένα αποτελέσματα (Oulasvirta et al., 2011).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι σύγχρονες διαστάσεις που λαμβάνει το οργανωμένο έγκλημα είναι τεράστιες και δεν περιορίζονται πλέον στα εδαφικά όρια ενός κράτους, αλλά επεκτείνονται σε περισσότερες από μια χώρες. Η παράλληλη εξέλιξη της τεχνολογίας, η παγκοσμιοποίηση, η γρήγορη ανταλλαγή πληροφοριών, η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών εντός της ΕΕ και μια πληθώρα άλλων παραγόντων οδήγησαν στην σταδιακή αύξηση του οργανωμένου και διασυνοριακού εγκλήματος. Η εγκληματικότητα αυτή θα λέγαμε παρουσιάζεται με τη μορφή της τρομοκρατίας, της εμπορίας ναρκωτικών, την παράνομη εμπορία όπλων, την παράνομη διακίνηση ανθρώπων, τα εγκλήματα που τελούνται με τη χρήση διαδικτύου κ.α. Η πρόληψη και η καταστολή αυτών των σοβαρών μορφών εγκληματικότητας απαιτεί συλλογική προσπάθεια εκ μέρους όλων των κρατών-μελών και δεν μπορεί να επιτευχθεί με μεμονωμένες ενέργειες, χωρίς κοινής πολιτικής. Η προσπάθεια για αστυνομική συνεργασία μεταξύ όλων αυτών των αρχών επιβολής του νόμου, τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε Διεθνές επίπεδο, είναι επιτακτικής σημασίας. Σε διεθνές επίπεδο η ανάγκη για αστυνομική συνεργασία καταγράφηκε πολύ νωρίτερα, για αυτό και έχουμε τη δημιουργία του πρώτου φορέα αστυνομικής συνεργασίας, την INTERPOL, όπου επιτρέπει την ανταλλαγή πληροφοριών και την διεξαγωγή κοινών εκπαιδεύσεων μεταξύ των κρατών-μελών. Η εμβάθυνση και η ενίσχυση της Αστυνομικής συνεργασίας στο πλαίσιο της ΕΕ αποτυπώθηκε με την δημιουργία Ευρωπαϊκών Οργανισμών όπως είναι η EUROPOL, ο FRONTEX, η CEPOL, η EUROJUST κ.α, οι οποίοι με το πέρασμα του χρόνου συνεχώς εξελίσσονται. Είναι αλήθεια ότι η αστυνομική συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν είναι εύκολο έργο, καθώς τα κράτη-μέλη ακολουθούν διαφορετικές πολιτικές. Η ΕΕ όμως στην προσπάθεια της να διασφαλίσει την ασφάλεια των πολιτών, αναπτύσσει σύγκλιση πολιτικών έτσι ώστε να επέλθει ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ενιαίας πολιτικής σε όλους τους τομείς. Στην παρούσα εργασία αναλύθηκαν κάποιοι φορείς Διεθνείς Αστυνομικής συνεργασίας, με έμφαση στους Ευρωπαϊκούς φορείς, προκειμένου να κατανοήσουμε τα όπλα που διαθέτουμε για την αντιμετώπιση του οργανωμένου εγκλήματος. Ειδικότερα στα εγκλήματα κατά της τρομοκρατίας, της παράνομης διακίνησης μεταναστών και εγκληματικών δικτύων, όπου θα ήταν ακατόρθωτο να δοθούν λύσεις χωρίς την συλλογική συμβολή. Συμπεραίνουμε δηλαδή ότι η συνεργασία των κρατών-μελών σε θέματα αστυνομικής συνεργασίας κρίνεται σαφώς απαραίτητη και επιβεβλημένη και θα πρέπει να στηρίζεται

στην αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ των κρατών-μελών έτσι ώστε να απολαμβάνουμε ένα περιβάλλον γεμάτο ασφάλεια και δικαιοσύνη , χωρίς εγκληματικότητα και απειλές .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ξένη βιβλιογραφία

- Baughman, E., (2003) ‘*Scythian Archers*’. In: C.W. Blackwell, ed. *Demos: Classical Athenian Democracy. The Stoa: a consortium for electronic publication in the humanities*, pp. 45-48.
- Bures, O., (2008) ‘*Europol's Fledgling Counterterrorism Role*’. *Terrorism and Political Violence*, 20, p. 125.
- Bures, O., (2011) *Private Security Companies: Transforming Politics and Security in the Czech Republic*. pp. 75.
- Busuioc, M. & Groenleer, M., (2013) ‘*Beyond Design: The Evolution of Europol and Eurojust*’. *Perspectives on European Politics and Society*, 14(3), pp. 285-304.
- Broeders, D. and Engbersen, G.B.M. (2007) The Fight against Illegal Migration. Identification Policies and Immigrants’ Counter Strategies. *American Behavioral Science*
- Carrera, S., (2007) ‘*The EU Border Management Strategy: FRONTEX and the Challenges of Irregular Immigration in the Canary Islands*’. *CEPS Working Document 261. Brussels: Centre for European Policy Studies*, pp. 110-129, 210-213.
- Carrera, S. & Guild, E., (2010) ‘*Joint Operation RABIT 2010 – FRONTEX Assistance to Greece’s Border with Turkey: Revealing the Deficiencies of Europe’s Dublin Asylum System*’. *CEPS Liberty and Security in Europe, November*, pp. 84-89.
- Črepinko, R., (2016) The Migration Crisis – Europol’s Response. *European Migrant Smuggling Centre (EMSC)*, pp. 152-155.
- Europol, (2016) *Europol setting up team of 200 investigators to deploy to migration hotspots. 12 May 2016. Europol*, pp. 141-144.

- Ferreira-Pereira, L.C. & Oliveira Martins, B., (2012) *'The external dimension of the European Union's counterterrorism: an introduction to empirical and theoretical developments'*. *European Security*, 21, p. 461.
- Fijnaut, CJCF. (1993) *The "Communitization" of police cooperation in Western Europe*. In H. G. Schermers, C. Flinterman, & A. E. Kellerman (Eds.), *Martinus Nijhoff Publisher Free movement of persons in Europe* (pp. 75-92).
- Geffray, E., (2012) *'Για μια νέα κουλτούρα δεοντολογίας στο δημόσιο βίο: ο ρόλος της πρόληψης'*. Στο: Συνέδριο «Ηθική και Δεοντολογία στη δημόσια διοίκηση». Αθήνα: ΕΚΔΔΑ, p. 78-84.
- Gilman, S.C., (2005) *Ethics Codes and Codes of Conduct as Tools for Promoting an Ethical and Professional Public Service: Comparative Successes and Lessons*. Washington DC: *The PREM, the World Bank*, pp. 102-112.
- Hansen, R. & Papademetriou, D.G., (2012) *'Securing Borders: The Intended, Unintended, and Perverse Consequences'*. In: *Migration Policy Institute/Munk School for Global Affairs conference on "The Politics and Policy of Border Security"*, March, pp. 22-23.
- Jorry, H., (2007) *'Construction of a European Institutional Model for Managing Operational Cooperation at the EU's External Borders: Is the FRONTEX Agency a decisive step forward?'*. *CEPS Research Paper No. 6*, pp. 112-115.
- John Peterson and Michael Shackleton, (2006) *The Institutions of the European Union*, Oxford University Press
- Kaunert, C., (2009) *'The External Dimension of EU Counter-Terrorism Relations: Competences, Interests, and Institutions'*. *Terrorism and Political Violence*, 21, pp. 110-112.
- Kaunert, C., (2010) *'Europol and EU Counterterrorism: International Security Actorness in the External Dimension'*. *Studies in Conflict & Terrorism*, 33, pp. 115-118, 658.
- Kaunert, C., Léonard, S. & MacKenzie, A., (2015) *'The European Parliament in the External Dimension of EU Counter-terrorism: More Actorness, Accountability and Oversight 10 Years on?'*. *Intelligence and National Security*, 30(2-3), pp. 357-376.

- Korontzis, T., (2012) *'The contribution of EUROPOL and FRONTEX in combating the phenomenon of illegal immigration in Hellas'*. *Review of European Studies*, 4(1), p. 188.
- Koser, K., (2005) *Irregular migration, state security and human security*. *Global Commission on International Migration (GCIM)*, pp. 98-101.
- Lentz, S.A. & Chaires, R.H., (2007) *'The invention of Peel's principles: A study of policing "textbook" history'*. *Journal of Criminal Justice*, 35, pp. 108-117.
- Mounier, G., (2009) *'Europol: A New Player in the EU External Policy Field?'*. *Perspectives on European Politics and Society*, 10,p. 583.
- Occhipinti, J.D., (2014) *'Whither the withering democratic deficit? The impact of the Lisbon Treaty on the Area of Freedom, Security and Justice'*. *Cambridge Review of International Affairs*, 27, pp. 91, 94.
- Oulasvirta et al., (2011) Collaborative use of mobile augmented reality with paper maps, journal homepage: ScienceDirect
- Rozée, S., Kaunert, C. & Léonard, S., (2013) *'Is Europol a Comprehensive Policing Actor?'*. *Perspectives on European Politics and Society*, 14(3), pp. 85-88, 372-387, 375.
- Sage Publications, 2012. *The History of the Police*.
- Triandafyllidou, A. & Ambrosini, M., (2011) *'Irregular immigration control in Italy and Greece: Strong fencing and weak gate-keeping serving the labour market'*. *European Journal of Migration and Law*, 13(3), p. 251-273.
- Triandafyllidou, A. & Maroukis, T., (2012) *Migrant Smuggling: Irregular Migration from Asia and Africa to Europe*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, p. 91.
- Zimmermann, R., Glaser, S. & Motz, J., (2011) *'Mutual Recognition and its Implications for the Gathering of Evidence in Criminal Proceedings: a Critical Analysis of the Initiative for a European Investigation Order'*. *EuCLR*, [σχετικά με την αναφορά 2010/C 165/22], p. 56.

- Neil Nugent, (2012) Πολιτική και διακυβέρνηση στην ευρωπαϊκή ένωση, εκδόσεις Σαββάλας

Ελληνική βιβλιογραφία

- Ανάγνου, Μ., (2014) Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ελευθερίας Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (1999-2013). Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, σελ. 6, 79, 224.
- Βοσκόπουλος Γ. (2008) Η οικοδόμηση της Ευρώπης: ειρήνη, συμφιλίωση, συνεργασία, ολοκλήρωση, Εκδόσεις Ποιότητα
- Ζημιανίτης, Δ., (2010) Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης: Πολιτικές και προοπτικές του ευρωπαϊκού χώρου Δικαιοσύνης, Ελευθερίας και Ασφάλειας. σσ. 48-50.
- Ιωακειμίδης, Π., (1998) *Η Συνθήκη του Άμστερνταμ: Νέο πρότυπο ολοκλήρωσης ή σύμπτωμα απόολοκλήρωσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο, σελ. 86.
- Ιωακειμίδης, Π., (1993) *Ευρωπαϊκή Πολιτική Ένωση: Θεωρία - Διαπραγμάτευση, Θεσμοί και Πολιτικές. Η συνθήκη του Maastricht και η Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο, σσ. 425-426.
- Κούλουρης, Δ., Παπαδοπούλου, Π. & Μουζάκης, Δ., (2011) 'Το ποινικό δικονομικό δίκαιο μετά την συνθήκη της Λισσαβόνας'. Το Ποινικό Δίκαιο μετά τη Συνθήκη της Λισσαβόνας. Αθήνα, σελ. 119.
- Κυρμπάση, Ε. (2016) Η ευρωπαϊκή μεταναστευτική πολιτική στην Μεσόγειο: προκλήσεις και προοπτικές, Διπλωματική Εργασία στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο», Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, σελ. 70-74
- Μυλωνόπουλος, Χ., (2014) Το Ευρωπαϊκό Ποινικό Δίκαιο μετά τη Συνθήκη της Λισσαβόνας. σσ. 63-64, 111-123.
- Νάσκου-Περράκη, Π., (2003) *Έρμηνεία Συνθηκών για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου. Αθήνα – Κομοτηνή*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ 75-77, 121
- Νικολακοπούλου-Στεφάνου, Η., (2008) «ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΗΣ

ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ’. ΣΤΟ: ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ – ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ – ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ», Τόμος Α΄. Ινστιτούτο Μεταναστευτικής Πολιτικής, σελ. 92.

- Ντουχάνης, (2012) *‘Η συμμόρφωση της δημόσιας διοίκησης προς τους κανόνες της ηθικής ως αντικείμενο μηχανισμών ελέγχου και επιβολής κυρώσεων’*. Αθήνα: ΕΚΔΔΑ, σελ. 74
- Παπαγιάννης, Δ., (2008) *Ο χώρος της Ασφάλειας στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα / Εκδόσεις Σάκκουλας, σελ. 62, 131-133.
- Παπαγιάννης, Δ., (2016) *Ευρωπαϊκό Δίκαιο*. 5η έκδ. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 64-70.
- Παπαγιάννης, Δ., (2020) *‘Οι ανεξάρτητες Ελεγκτικές Αρχές’*. Στο: Κ.Α. Στεφάνου, επιμ. *Το σύστημα διακυβέρνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 150, 152.

Παρασκευόπουλος, Χ.Ι., (2007) *‘Η Ανάπτυξη της Υποδομής ως Μαθησιακή Διαδικασία στην Ελλάδα’*. Στο: Κ. Featherstone, επιμ. *Πολιτική στην Ελλάδα: η πρόκληση του εκσυγχρονισμού*. Αθήνα: Εκδόσεις Οκτώ, σελ. 71-74.

- Πλιάκος, Α., (2006) *Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τόμος Ι - Περί Θεσμών*. Αθήνα: Εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, σελ. 303.
- Σαραντάκη, Α.Μ., (2012) *Frontex και η πρόκληση της παράνομης μετανάστευσης στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet, σελ. 54-58.
- Σιούτη, Γλ., (2018) *‘Τα χαρακτηριστικά μιας διοικητικής πράξης’*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 144.
- Σταμάτης, Χ., (1971) *Ιστορία της Αστυνομίας Πόλεων 1921-1971 και οι Αστυνομικοί Θεσμοί Εν Ελλάδι από της Βαθείας Αρχαιότητας*. σελ 143, 92-94.
- Στεργιούλης, Ε.Αθ., (2003) *Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία Europol*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, σελ 41-43.
- Τριανταφυλλίδου, Α. & Γρόπα, Ρ., (2009) *Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική, σελ. 84-86.

- Χλέπας, Ν.-Κ., (2012) ‘Το κόστος της διαφθοράς: κοινωνική, πολιτική και οικονομική διάσταση’. Στο: Συνέδριο «Ηθική και Δεοντολογία στη Δημόσια Διοίκηση». Αθήνα: ΕΚΔΔΑ, σελ. 141.
- Ψαρόσβεργας, Ε., (2018) *Μεταναστευτική και Προσφυγική Κρίση - Ανάλυση Διασυνοριακών Απειλών για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Εξωτερικών Συνόρων της ΕΕ στο Ανατολικό Αιγαίο*. Μεταπτυχιακή Διατριβή. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου: Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων, σελ. 92-102

Σύνδεσμοι και κανονισμοί

- Eur-Lex (Κανονισμός 2019/1896 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Eur-Lex (Απόφαση του Συμβουλίου της 29ης Μαΐου 2000 - Κεκτημένο Σένγκεν): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Eur-Lex (Επίσημη Εφημερίδα L 153 - Πίνακας Περιεχομένων): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Eur-Lex (Σύνοψη της Νομοθεσίας της ΕΕ - 133027): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Europol (Ετήσια Έκθεση Europol Annual Report 2000): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Europol (Επίσημη Ιστοσελίδα - Ευρωπαϊκό Κέντρο Κυβερνοεγκλήματος EC3): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Europol (Επίσημη Ιστοσελίδα - Σύστημα Πληροφοριών Ευρωπόλ EIS): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Europol (Επίσημη Ιστοσελίδα - Δελτίο Τύπου για τη συνεργασία με την Ελληνική Αστυνομία): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Europol (Επίσημη Ιστοσελίδα - Δελτίο Τύπου για την αποστολή 200 ερευνητών στα Hotspots): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Europol (Επίσημη Ιστοσελίδα - Πρώτη Έκθεση Δραστηριότητας του EMSC): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].

- Europol (Επίσημη Ιστοσελίδα - Δελτίο Τύπου για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Europol (Ελληνική Έκδοση - Ασφαλής εφαρμογή δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών SIENA): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Hellenicus (Ψηφιακό Αποθετήριο Πανεπιστημίου Αιγαίου): aegean.gr [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Sage Publications (Η Ιστορία της Αστυνομίας - Κεφάλαιο 1): sagerpub.com [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Stoa.org (Blackwell / Μελέτη για τους Σκύθες Τοξότες): stoa.org [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Transparency Regdoc (Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Έκθεση για τη Δήλωση ΕΕ-Τουρκίας): europa.eu [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- UNODC (Επίσημη Ιστοσελίδα - Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς): unodc.org [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].
- Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη (Επίσημος Ιστότοπος Ελληνικής Αστυνομίας): astynomia.gr [Πρόσβαση 15 Μαΐου 2026].

Διεθνής & ευρωπαϊκή νομοθεσία / συνθήκες / κανονισμοί

- *Agreement between the International Criminal Police Organization (Interpol) and the European Police Office (Europol)*, 2001. Article 2.
- *Agreement on Co-operation between the European Police Office (Europol) and the Russian Federation*, 2003. Article 4.
- *Agreement on Operational Cooperation between Europol and Frontex*, 2008. Article 1.
- *Agreement on Strategic Cooperation between the Federative Republic of Brazil and the European Police Office*, 2017. Articles 4, 5.
- Απόφαση-Πλαίσιο 2002/465/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2002 για τις κοινές ομάδες έρευνας. *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, L 162.
- Άρθρο 29 της Συνθήκης του Άμστερνταμ (Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως τροποποιήθηκε).
- Άρθρο 87 παρ. 2 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

- Απόφαση 2009/371/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 6ης Απριλίου 2009 για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Europol), Άρθρο 12.
- Council Act of 26 July 1995 drawing up the Convention on the establishment of a European Police Office (Europol Convention). *Official Journal of the European Communities*, C 316/1, Articles 4, 5, 8.
- Council Act of 19 June 1997 drawing up the Protocol on the privileges and immunities of Europol. *Official Journal of the European Communities*, C 221, 19.07.1997.
- Council of Europe, 2001. *Convention on Cybercrime (ETS No. 185)*. Budapest, 23.XI.2001.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Μαΐου 2016 για την Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ). *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, L 135, Άρθρα 4, 16, 54.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2019 για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή. *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, L 295.
- Κανονισμός (ΕΕ) 2019/881 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 2019 σχετικά με τον ENISA («Κανονισμός για την κυβερνοασφάλεια»).
- Κοινή Δράση της 10ης Μαρτίου 1995 που θεσπίζεται από το Συμβούλιο βάσει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με τη μονάδα ναρκωτικών της Europol (95/73/ΔΕΥ). *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*, L 62, 20-03-1995.
- Πράξη του Συμβουλίου της 26ης Ιουλίου 1995 για την κατάρτιση της σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (σύμβαση Europol) δυνάμει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, ΕΕ C 316/2, 27.11.1995.

Επίσημα Έγγραφα Θεσμικών Οργάνων (Ανακοινώσεις, Εκθέσεις

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (1999) *Ανακοίνωση της Επιτροπής «Προς μια ζώνη ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης»*, COM (1998) 459 τελικό. Βρυξέλλες, 14.07.1999.

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2009) *Πράσινη Βίβλος για την εξασφάλιση αποδεικτικών στοιχείων σε ποινικές υποθέσεις από άλλο κράτος μέλος*, COM (2009) 624 final. Βρυξέλλες. [Κριτική σε: K. Ambos, 2010. ‘Transnationale Beweiserlangung – 10 Thesen zum Grünbuch της EU-Kommission’. ZIS, σελ. 557
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2011) *Communication on enhanced intra-EU solidarity in the field of asylum*, COM (2011) 753 final & COM (2011) 750 final. Brussels, 15.11.2011.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2016) *Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο: Τρίτη έκθεση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της Δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας*, COM(2016) 634 final. Βρυξέλλες, 28.9.2016, σελ. 3.
- Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, (2017) *Η ανταπόκριση της ΕΕ στην προσφυγική κρίση: η προσέγγιση των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης (hotspot)*. Ειδική έκθεση αρ. 06/2017, Λουξεμβούργο, σελ. 37.
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, (2010) *Πρωτοβουλία για την έκδοση εντολής ευρωπαϊκής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις*, 2010/C 165/22. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. [Κριτική σε: R. Zimmermann, S. Glaser & J. Motz, 2011. ‘Mutual Recognition and its Implications for the Gathering of Evidence in Criminal Proceedings’. *EuCLR*, σελ. 56].
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, (2010) *Η υπ. αριθ. 2010/C 115/01 Ανακοίνωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σχετικά με το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης: Μια Ανοιχτή και Ασφαλής Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες*. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Europol, (2001) *Europol Annual Report 2000*. The Hague: Europol.
- Europol, (2016) *Europol setting up team of 200 investigators to deploy to migration hotspots*. 12 May 2016. Europol, pp. 141-144.